

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A kaszárnya Napoleonja

Budapest, július 28.

Nincs párja a huszárnak. A huszár a világ legbátrabb katonája. Ugy-e, így szoktuk mondogatni, ha nagyon katonás kedvünkben vagyunk? Nos, a huszárok alighanem most tettek róla legnagyobb bizonyosságot, hogy ők a világ legbátrabb katonái. Mert tudnak ugyan a krónikák huszáros virtusokról, tudnak olyan huszárokról, akik huszszoros elenséggel is szembe mertek szállani, tudnak a Hadik-huszárokról, akik belovagoltak Berlinbe és birtokba vették: de mi ez ahhoz a bátorsághoz képest, mikor a huszár szembe mer szállani egy — őrmesterrel? És ha huszár álltak össze huszárok, hogy szembeszálljanak egy őrmesterrel, mint ahogyan a nyiregyházi huszárok tették, az is olyan huszárbátorság, mely elhomályosítja az összes virtusokat. Hiszen aki valaha katona volt, az tudja, talán ma is nyögve emlegeti, hogy mekkora ur egy őrmester. Napoleon? Felküzdhetette magát a császári trónig, őt se lehetett nagyobb urrá, mint amilyen őrmester korában is lehetett volna, ha tetszik neki.

És a nyiregyházi kaszárnyából mégis fölkerekedtek huszár huszárok és megszöktek, nem azért, hogy szökjenek.

hanem azért, hogy szökésükkel kikényszerítsék a vizsgálatot egy őrmester ellen, aki őket embertelenül megkínozta, éjjel előtt és éjjel után féllábon állatta s aki ellen hiába próbáltak panaszzkodni, mert panaszuk vagy el se jutott a felettes hatósághoz, vagy nem talált ott hitelre az őrmester ellenkező állításával szemben. Mikor szemtől-szembe hiába próbáltak vele megküzdni, a nyiregyházi huszárok szenvedéses, kínos éjszakákon azt a huszáros virtust eszelték ki, hogy ezt az őrmestert, ezt a nagy urat, a kaszárnya szűk világának legfőbb hadurát csak úgy szoríthatják ki mozdulatlan biztonságából, ha ők mozdulnak ki nagy botránnyal, tömeges szökéssel. Így szöktek el a kaszárnyából, nem azért, hogy elszökjenek, hanem azért, hogy szökésükkel kikényszerítsék a vizsgálatot az ő kintjükről, az ő hőhéruk, az ő őrmesterük ellen. Bátorság kellett ehhez a szökéshez, de hát azért huszárok a nyiregyházi legények s azért voltak huszár a kaszárnya-úrsten ellen.

Már most azt szokás ilyenkor mondani, hogy egy eset csak egy eset és nem szabad általánosítani. Hát jó, ne általánosítsunk. Olyan őrmester, akinek brutális és perverz gyönyörűsége telik a rája bizott legények meggyöttrésében, vadállati megkínzásában: valószínűleg csakugyan nincs minden kaszárnyában

ötven. Hiszen ha amolyan nyiregyházi őrmester minden bokorban teremne, akkor a magyar legények, mihelyt besorozták őket, legalább is végrendeletet csinálnának. Mert akkor a besorozott magyar fiuknak a türheterlen kintzások elöl csak kétféle egérujtjuk volna: a szökés, vagy az öngyilkosság. De ha nem általánosítunk, viszont azt se engedhetjük meg magunknak, hogy az egy kipattant esetet éppen csak egy esetnek tekintsük. Mert ha meggondoljuk, hogy a magyar anyák mennyi tenger könyje ömlött már katona-öngyilkosságok miatt, ha ráemlékezünk, hogy a törvényhozás már réges-régen rákényszerítette a hadügyi kormányzatot, hogy az előfordult öngyilkosságokról s azok okairól évente jelentést terjesztszen az országgyűlés elé: akkor mégsem hunyhatunk szemet a szomorú faktum előtt, hogy a nyiregyházi őrmesternek ősei is vannak, testvérei is vannak s a most megszökött huszárok csak okosabb és bátrabb huszárok, mint megkínzott társaik, akik szökni nem mernek, öngyilkosságra vemedni nem akarnak s inkább égnék három esztendeig abban a pokolban, melyet az őrmesteri rangban levő Belzebub gyújt alájuk.

Bizonyára nem bátorította senki, nem is venné az ilyen veszedelmes bátorítást senki magára: a nyiregyházi

Az öreg Dely állatorvos.

Irtta: Móricz Pál.

(Utánnyomás tílos.)

Ma már olyan a régi magyar világ képe, mint a lecsatornázott lápvídek. Elvándoroltak a darvak. A tó fenekét buza alá forgatják a szántóvető magyarok, akik déli pihenőkor vashográcsukat korhadt esónak deszkájának tüzével melengetik. Itt-ott még bologatnak buglyas vesszőjü vén fűzfák. Holylyel-helylyel a bokrátság nádasban is serreg a — veréb. Faluba, kérges, kapás-életre szorultak a hajdani szabados öreg halász, vadász atyafiak. Téli estéken ők még elbeszélgetnek az ősvilágról, az ősvilág manap már ősmertlen gyönyörűségeiről. Dely Mátyás, a hortobágyi öreg állatorvos, kiről mostan alkalmi soraimat rovom, szintén az elmúlt, a megrikkított régi magyar világmark volt számottevő, hasznos tagja. Azaz, hogy boesánat! Ma is ember még a talpán az öreg Dely Mátyás. Pap Zoltán főszerkesztőnk kerületéhez tartozó szép magyar Tiszapolgár községben éli gyönyörű agkorának csöndes napjait. Országszerte ismerik a gazdák. Még sokan írók, régibb művészek is. Sőt külföldről elbogarászgó turisták, tudósok előtt sem idegen a hortobágyi Dely Mátyás neve, himnlőtől s megymástól lehetőszen szörtelenített rezes indián ábrázata; hiszen hortobágyi előnévét sem a királyi kegyelméből kapta Mátyás bátyánk (a királyi kegyelméből mindössze egy arany-éremkeresztig futotta neki!). A néptől, számlálhatatlan jobbarátaitól jutott az öreg Dely állatorvos a

büszkén hangzó — hortobágyi előnévhez; mert közel meggyen esztendőn át volt főpásztor, gondozó állatorvosa a Nagyhortobágy-pusztai félszázezernyi jószágállományának. És mint Debreczen városnak nyugdíjas, öreg állatorvosa, a Hortobágy-pusztáról költözött be Tiszapolgár községbe. És most, az ő indításakor, még igen rögs, gyöpes állatorvosi pályájának ötvenedik betöltött esztendeje után, Dely Mátyás sem kerülhetette el az új idők divatját! Imhol, megjubilálják Matyi bátyánkat is.

A legöregebb magyar gyakorló állatorvos jubileumi ünnepét Tiszapolgár nagyközség képviselőtestülete július hónap utolsó vasárnapján, f. hó 31-én rendezi. A ritka emlékünnepen a község nézén kívül a kormány, a budapesti királyi állatorvos egyetem is részt kér az ünneplésből. Szabolcsvármegye vezetősége, az országos állatorvosi kar, az egri káptalan tisztjei, Debreczen város és a hortobágyi jószágirtató gazdák, kömnyékbeli földbirtokosok szeretettel és tisztelettel vesznek részt Dely Mátyás ünneplésében; mert nemcsak a magyar állatorvóságot terén volt egyike a legérdemesebb, buzgó és nagy tudású uttörőknek az öreg Dely állatorvos (aki számos népszerű szakkönyvet is írt), hanem mint ember, vérbeli magyar ember ötletességével és eredeti, józan magyar észjárásával, derűs jókedélyével is kivált. A nép életét, melynek ágyából született, melynek körében a napsugárfényes pusztán napjait átélte, — nálánál jobban senki nem ismeri. Dely Mátyás romlatlan lelkében a magyar néplélek és észjárás tönörítve jelentkezik s már ennélfogva is közfigyelemre érdemes. A volt 48-as

honvéd, volt minorita-barát és hortobágyi pusztalakó régi magyar állatorvosról nagy szeretettel elmondek én is néhány jellemzőbb érdekességet.

Lapokban, könyvekben sokszor irtak már hortobágyi Dely Mátyásról. Sok minden valóságos és kitalált esetet megírtak felőle. Ha nem egygyel, az életkorával soha senki nem volt tisztában. Mindig öreg embernek tartották. Öregebbnek, amilyen volt! Legutóbbi időkig maga Dely Mátyás is 84 évesnek vallotta magát. Mignem egy jókedélyű tiszapolgári káplán ráolvastott, illetőleg rákeresett az öreg urra a balmazújvárosi mátrikulában, amelyből az tűnt ki, hogy Dely Sebestyén Mátyás Rókus 1832. február 22. napján született s hogy már az édesapja, nemzeti Dely István uram is állatorvos és kovács volt Balmazújvároson. A jóvérű káplán természetesen nem tartotta magában e leleplezést! Közreboesátotta az anyakönyvi adatokat. Persze, csipkedték is az ezek szerint 78 és fél éves öreg urat, hogy miért tódította az életkorát többnek?

— Tudjátok, fiuk — felelte Dely Mátyás — világeletemben egyszer hazudtam s ez az egyetlen hazugság is veresfonalként húzódott keresztül az életemen. . . . Egy szép asszony-nak kurizáltam egyszer. Mindig „Mátyás bátyám“-ozott a menyecske, bolott, midőn egyszer a társaságban szobakerült az életkora, kiderült, hogy még ő volt egy évvel idősebb nálam! . . . S midőn aztán viszontkérdezt in-tézték hozzám, én meg merő udvariasságból öregebbnek mondtam magamat — hat év-

husz legény mégis megszökött a kaszányából. S most, nem embertelensége, hanem a botrány miatt, mégis vizsgálat fog indulni a nyiregyházi kaszánya Napoleonja ellen. Hogy valami nagyon szigorú ítélet csapjon a fejére, igazán nem gondoljuk. Hogy a husz bátor huszár iránt valami filozofiai elnézéssel legyenek, azt se merjük remélni. A katonai hatóság — már fegyelmi okokból is, melyeket részben talán respektálni is illik — nyilván szigorubb lesz a szökevény legényekkel, mint a kegyetlen őrmesterrel szemben. Mert a katonai felfogás természetesnek találja, hogy egy katona kegyetlen is lehet, de semmi körülmények között se találhatja természetesnek, hogy katonák megszökhessenek. S mégis meg kell mondanunk, hogy a nyiregyházi szökevények cselekedetében az önfeláldozás nem maradhat egészen meddő. Mert ha esetleg a katonai hatóság, talán ellentétben a honvédelmi miniszternek éppen tegnap kifejtett emberi nézeteivel, szigorubb is lesz a szökevényekkel, mint a kegyetlen őrmesterrel szemben: bizonyos, hogy a kaszányák apró Napoleonjai ebben a pillanatban kissé szorúlnak s a nyiregyházi huszárak azzal, hogy megszöktek, egyszerűen könnyítettek azoknak a katonáknak sorsán, akik már nagyon közel voltak a szökéshez vagy éppen az öngyilkossághoz.

S ezért, itéljen a katonai hatóság bárhogyan, a nyiregyházi huszárak még szökésükben is huszárak voltak.

Budapest, július 28.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, pénteken déliórt tíz órakor lesz. Napirend: a Romániával kötött kereskedelmi egyezményhez tartozó pótszerződés becikkelyezéséről, a képviselőház gazdasági bizottságának jelentése az alelnöki

vel! . . . Azután pedig következetességből azontul is ennyit vallottam!

1831-ben, a Matyi bátyánk születése előtti esztendőben, nagy kolera-veszedelem dühöngött Balmazújvároson. Ez a veszedelem aggodalomba ejtette a nemzeti Dely István uram husztagu családját is (a cselédséggel ennyien voltak)! És mivel Matyi bátyánk már ekkor utban volt az életvilágosság fele, buzgón vallásos szülei megfogadták, barátának adják születendő gyermeküket, ha a kolera-csapás megkíméli a családot és a gyermek — fiu lesz . . . Mátyásnak pedig azért kereszteltette fiát a jóhumoru Dely István, mert a mi kedves öreg bátyánknak már csecsemőkorában nagy orra volt, mint Mátyás királynak.

Ez a még ma is vasszervezetű s derűskedélyű Dely Mátyás gyermekkorában csecsemő, beteges fiúcska volt. Jó apjának Simándy nevű hajduböszörményi kilugus komája kuru-solta a gyermeket. Eltiltotta a vizivástól. (Akkor még a katuszagu, izü lápvizek sok lázas nyavalyát is terjesztettek.) Jó paprikás, mézelt meleg borkurára fogták a gyöngyömrü Matyi gyereket, — kinek az apja máskülönbön kólikás lovakat, rosszul emésztő marhákat is sikeresen gyógyított paprikás meleg borral! . . . Vagy talán méginkább segített a beteges fiun a szabadban töltött falusi élet? Tavasztól-őszig a méhes szalmával fonott dikója volt az ágya. Méhikék duruzsolására ébredt minden reggel és a szomszédos Hortobágy-pusztáról támadt virágszagu szellők enyelegtek arcán, tüdőjével. Tölire

fizetésekről, az 1910. évi népszámlálásról szóló törvényjavaslat tárgyalása. A magyar kir. központi statisztikai hivatal 1910. évi munkatervéről szóló kereskedelmi miniszteri jelentés. A legeltetési forgalom megtiltásáról szóló törvényjavaslat és végül több állami beruházás költségeinek fedezéséről, a kamatozó állami pénztárjegyek beváltásáról és a pénztári készletek kiegészítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A marienbadi látogatás.

Budapest, július 28.

Kinderlen-Waechtert, Németország bukaresti követét Vilmos császár a német birodalom külügyi államtitkárává nevezte ki s az új államtitkár tegnap Marienbadba ment Aehrenthalhoz és csak onnan utazik Berlinbe, hogy átvegye új hivatalát.

Bécsben nagy jelentőségűnek tekintik, hogy Kinderlen-Waechter előbb konferál Aehrenthalal, semmint a hivatalát elfoglalja s már azt hiszik, hogy tanácsokat kért az osztrák-magyar külügyminisztertől, mert ezek nélkül a tanácsok nélkül neki sem mer vágni a nagy feladatnak. Aehrenthal aztán nagy grandezzával is fogadta. Nem ment vendége elé a pályaudvarra, hanem csak titkárát, báró Franckensteint küldte ki s otthon várta meg, míg Kinderlen-Waechter bemutatta a hódolatát. Hiába, nagyon érti Aehrenthal a módját, hogy magának ilyen külsőségekkel súlyt és tekintélyt kölcsönözzön. És a német külügyi államtitkár, ugyilátszik, nagyon fontosnak tartotta Aehrenthal tanácsainak kikérését, mert alig hogy megmosdott, a 38 óras ut fáradalmait ki sem pihelve, rohant a nagy kancellárhoz.

De míg osztrák részről akkora feneket keritene ennek a vizitnek, hogy Kinderlen-Waechtert maga Marienbad városába látja vendégül, sőt a Luginsland-kastélyt bocsátotta rendelkezésére, addig Berlin hivatalos köreiből nem tulajdonítanak neki

nagy fontosságot. Azt mondják, évek óta diplomáciai „usance“, hogy a hármasszövetség külügyminiszterei egymásnak bemutatkoznak. Ez az egész. A hármasszövetség politikája semminemű változást nem szenved, tehát semmi megbeszélni való nincs és Kinderlen-Waechter egyedüli feladata, hogy néhány jó ebédet megegyék Marienbadban.

Az bizonyos, hogy a német külügyi államtitkár nem tanulni ment Aehrenthalhoz. Eddig Bukarestben volt követ és ott nagyszertűen megállta a helyét. Pedig a bukaresti követi állás a legnehezebb egy diplomata számára. Bukarest be van ékelve Oroszország, Ausztria-Magyarország, Törökország, Bulgária közé s az egész Balkán-politika gőcpontjában van. Ott egy diplomata számára mindig forró a talaj és az érdekelt államok mindig odaküldik ki legügyesebb diplomatáikat. Igaz ugyan, hogy egy ideig Aehrenthal is volt ott, de csak rövid ideig. Az annexiók krízis legnehezebb napjaiban azonban Kinderlen-Waechter a német császár legmelegebb elismerését vívta ki és azért őt küldték Konstantinápolyba is, mikor ott a nagykövet, báró Marschallt kellett helyettesíteni.

Ausztria-Magyarországnak nem volt ilyen szerencséje a bukaresti követeivel. Goluchovszki Agenor is volt ott követ, onnan hívta meg a császár külügyminiszternek. Hogy ebben az állásban minő tehetetlen volt, az köztudomásu s mikor a koalíció révén a függetlenségi párt kormányra jutott, az első dolga volt Goluchovszkit lemondásra kényszeríteni. Utóda Aehrenthal lett. Aehrenthal is volt, mint mondtuk, bukaresti követ, utóbb pétervári nagykövet s most végül ő is külügyminiszter. De ő sem külön, mint volt az elődje. Kancellárnak játszsza ki magát s fő feladatát a monarchia két államának belső ügyeibe való beavatkozásban látja. Amit mint külügyminiszter tett, az mind balul sült el.

— Derék ember vagy — mondotta nagy Kossuth — s mivel nekünk nemesak erőskaru, erőslábu, hanem irástudó, értelmes férfakra is szükségünk van, fiam, pár nap mulva keress fel Debreczenben, én majd intézkedem, hogy szolgálhasd a hazánkat.

Kossuth Lajos különös rendelkezésével Dely Mátyást tényleg felvették a honvédseregbe. Máramaroszigeten az élelmezési osztálynál alkalmazták Mátyást. Őrmesterséggel vitte fel. A jó helyi levegő gyermekkorától kinzó nyavalyáitól is megszabadult.

A szabadságharc után szomorú világ következett a magyarokra. Dely Mátyás, részint, hogy az osztrák seregbe soroztatásától meneküljön, részint szülei fogadalmának megfelelőleg is, 1850. január havában Miskolcra jelentkezett a hazafias érzelmeiről ösmert Szabó Román minorita-rendü generálnál és a rendbe való felvételét kérte. Akkortájt sok volt honvéd menekült így a hazafias magyar barátok kolostoraiba. Felvették Dely Mátyást is. Az első reverendával együtt Simon fráter nevet kapta. És mint Simon fráter 1855. június 29. napjáig híven szolgált a rendet; a minoriták nyirbátori gazdaságában alkalmazták, mint intézőt. Nyirbátori fráterkedése alatt történt meg vele a következő kaland.

A nyirbátori barátoknak abban az időben — Bogát felé — nagy darab kaszálóföldjük volt. Egy kis tanyaház is volt a kaszálón, a juhász számadó tanyája. Kaszálás után ide verték ki, itt legeltették a minoriták lovait, midőn is 1853. őszén valamelyik ba-

meg a szénatartóba, jászolba húzódott be a kis Mátyás, mert Simándy kilugus ur azt tartotta, nemesak fűben, fában, virágokban, hanem a lovaknak, marháknak forró parájában és egyéb kigőzölgéseiben is találhatik orvosság a Mátyáska eszuzos nyavalyái ellen. Dely Mátyás különben is gyermekkorától mindig vonzódott az állatokhoz, gyermekkorától örömet foglalkozott ezekkel az embereknek kiszolgáltató védtelen teremtményekkel. És 1848-at elérvén, félig-meddig jobb állapotra zsendült Dely Mátyás, aki — megjegyzendő — betegsége miatt iskolába sem járhatott, hanem otthon taníttatta a keresztapja, egy nagy emberbarát és művelt lelkű Gergely István katolikus lelkész.

Balmazújváros 1848-ban a honvédseregnek hadikiképző helye volt. A süldő honvédek itt képezték ki az öreg veteránok. Nagyon fájlatta azt Dely Mátyás, hogy ő sántasága miatt honvédek sem kellett. Szomorodottan nézte a sok szép fiatal honvéd gyereket, akiknek buzdítására 1849 január havában Kossuth Lajos is kikocsizott Debreczenből; majd ugyanekkor Balmazújvárosról Tiszafüredre ment át Kossuth. A soros előfogatót a Dely Mátyás — akkor már — özvegy édesanyja szolgáltatta a kormányzónak. Jó négy lovat fogták a kocsiba és Dely Mátyás, mint serdülő legényke, maga hajította a lovakat. Kossuth Lajosnak feltűnt a fiatal gyerekmber, utközben beszédbe elegyedett Mátyással. Alapos feleletei annyira megtetszettek Kossuthnak, hogy tudakozódni kezdett a kitéről, körülményei felől? Mire a felbátorodott gyermek elpanaszolta keservét a nagy Kossuthnak, miszerint sántasága miatt honvédek sem kellett, hazáját sem szolgálhatja.

Legnagyobb diadalának tudja az annexiót. De erről igazán más véleménye van a világnak, mint Aehrenthalnak. Nemesak rengeteg költségeket okozott ezzel a monarchia népeinek, hanem olyan külügyi konfliktusokba is keverte a monarchiát, amelyekből csak Németország közbelépése tudta valahogy kiszabadítani. Ausztrián, úgy látszik, mindig egy idegen államnak kell segíteni. Hatvan év előtt Oroszország, két év előtt Németország. Oroszországgal azóta a viszony annyira megromlott, hogy azt helyrehozni is alig lehet. Tavaly Aehrenthal a „Novoje Wremja“ londoni tudósítója révén felhívást intézett az orosz kormányhoz a barátkozásra, de olyan visszatasításban részesült, amelynél hidegebb és bántóbb már el sem képzelhető. Ugy látszik, Aehrenthal jól kiismerték Pétervárot az alatt a pár év alatt, amikor ott a monarchiát képviselte s nem igen biznak benne.

Az annexiókrisis az oka annak, hogy a hármasszövetség most izolálva van Európában. Sőt azt sem lehet mondani, hogy a hármasszövetség van izolálva. Csakis Németország van és Ausztria-Magyarország, mert Olaszország benn van a francia-angol-spanyol szövetségben is, ha nem is nyilván, de effektíve. S Aehrenthal politikájának diadala az, hogy a monarchiának most két front ellen is kell fegyverkeznie: Oroszország ellen s Olaszország ellen. Sőt talán az olasz határon még több katonánk áll lábhoz tett fegyverrel, mint az orosz határon. Bécsben a legnagyobb gyanakodással nézik az olasz szövetségest és épen ma jelent meg a Reichspost-ban, a trónörökös lapjában egy cikk egy esetleges olasz-osztrák-magyar háborúról.

Kinderlen-Waechter tehát elment Marienbadba, hogy a diplomáciai „usance“-nak eleget tegyen, de Berlinből félhivatatosan jó korán megírták, hogy a német külügyi államtitkárnak semmi politikai

feladata nincs. Ennél diplomatikusabban igazán nem lehetett volna tudatni azt, hogy Aehrenthalnak csakis a látszat kedvéért találkozik, tanácskozik majd csak a német császárral fog és aztán majd tudatják vele, hogy mihez alkalmazkodjék a politikájában. Mert eddig is Németország volt a vezető hatalom a hármasszövetségben, de azóta, hogy Aehrenthal rossz annexióspolitikája folytán a monarchia kénytelen volt Németország segítségét igénybe venni, azóta egészen Németország vindikálja magának a jogot, hogy Ausztria-Magyarország külügyi politikáját irányítsa.

Még nem döntöttek a horvátok.

—Pejačević gróf a tulzók ellen.—

A parlamenti szünet előtt.

Budapest, július 28.

A horvát válság egyelőre, úgy látszik, napirenden marad. A konfliktust felidéző horvát-szerb koalíció tegnap megkezdte tanácskozásait, ma folytatták, de határozatot ezuttal sem hoztak s igyhonnap megint csak összeülnek. Zágrábban természetesen nagy érdeklődéssel lesik a döntést s a feszült várakozást csak fokozza, hogy a konferenciákon történeteket nagy titkolódzással rejtegetik a koalíció tagjai. De bármi lesz is az eredmény, a közvélekedés már eleve úgy alakul, hogy amennyiben az okatlanul előráncigált Arandzky-ügy miatt a krízis komoly fordulatot venne, ezt a leghatározottabban elítélik. Lehet, hogy ezért nem merik a harozot proklamálni a képviselők, akik érzik, hogy a lábuk alatt inog a talaj.

A legtulzóbbak az önálló szerbek, *Pribicevićek*, akik *Mazuranics* Bogoszlár a bánt bruszkirozó indítványa mellett kardoskodnak, ellenben a mérsékelt elemek *Pinterovics* Ante javaslatát támogatják, amely eltekint a személyi kérdésektől. A higgadtabbakra nagy

hatást gyakorolt gróf *Pejačević* Tivadar volt bánnak s a horvát klub elnökének levele, amelyben a legerélyesebben helyteleníti az alkotmányküzdelem provokálását s tudatja lemondását. Ilyen körülmények között, ha az intranzigensek nem engednek, szinte egészen bizonyos a koalíció kettészakadása, jöllehet a vezérek mindent elkövetnek, hogy ez be ne következhessek, sőt minden áron úgy szeretnék föltüntetni a dolgot, mintha a koalíció egyetemes lenne. Maga a horvátországi sajtó is inti a képviselőket, hogy egy komoly ember sem kívánhatja a helyzetnek az élére való állítását s hogy kellő megfontolással sikerülni fog a szituáció tisztázása. Holnap különben dülörcsüt, hogy béke lesz-e vagy háború. *Tomasić* ezt is, azt is teljes nyugalommal fogadja.

Minisztertanács.

A kormány tagjai holnap, pénteken délután öt órakor a miniszterelnökségi palotában minisztertanácsra ülnek össze, *Khuen-Héderváry* gróf elnöklésével.

A főrendiház ülése.

A főrendiház csütörtökön, augusztus hó 4-én tartja ülését. A képviselőház ugyan már valószínűleg hétfőn végez a hátralevő javaslatokkal, a főrendiház azonban még sem hívható össze előbb, mert a képviselőház által elfogadott törvényjavaslatokat előbb a főrendiház bizottságainak is le kell tárgyalnia.

Az őszi munkarend.

A nemzeti munkapárt klubjában ma igen sokan jártak fönt. A kabinetnek valamennyi tagja megjelent. *Hieronymi* Károly gratulált *Székelly* Ferencnek:

— A konzuli biráskodással valóban postamunkát végeztél. A javaslat tegnap este érkezett meg a kabinetirodától . . .

— Ma reggel — vágott közbe az igazságügyminiszter.

— Erre te rögtön benyújtottad — folytatta a kereskedelemügyi miniszter — jöjre már a bizottság is végzett vele, sőt az ülés végén már a jelentés is a plénum előtt fektet.

— Sőt szombatira már le is fogja tár-

rangoló alvidéki betyár szeméttett a barátok két szép, szebbik, jobbik pejkanca lovára és az istentelen elkötötte a barátok két lovát. Mivel pedig akkor a német-cseh zsandárok inkább a becsületes hazafiak után leskődtek, mintsem hogy a betyárokat kurgatták volna, beezirkernél, zsandárnak hiába jelentették a lopást. Nyomavészelt a bátori barátok lovának. Hiába háborgott a gvardián, hiába boszankodtak a barátok, közöttük is leginkább Simon fráter, a barátgazdaság vezetője, multak a napok és még mindig nem volt semmi hír a pejkancazáról. Végre is Simon fráter elhatározta, hogy maga lesz az igazlító és a gvardián engedelmével, no, meg a kétéjjűsasos igazlítólevéllel, elindult keresni a barátok lovát. Ösztönszerűleg szülfaluja felé, az Újvárossal szomszédos Hortobágy-pusztára fordult Simon fráter. Akkortájt a Hortobágy-pusztán lakozott az a híres Nagy Sándor öreg gulyás! Ez a híres gulyás kedves jó komája volt a Simon fráter boldogult apjának. Sőt tápláló édes apja volt a Hortobágyon esatantoló betyároknak is öreg Nagy Sándor gulyás.

Még alig hajnalodott a pusztán. Az öreg szép gulyásember szokatlan kocsizörgésre ébredt fel. Kétszer is megdörzsölte szemét, mert még a szemének sem hitt a gulyás, midőn látta, hogy a hosszú szekérről egy fekete szoknyás, hőrühorgas barát mászik lefelé. A pusztán lappangó homályban bizonyosan valamiféle garabonciás diákra gondolt Nagy Sándor, mert kívülvinta ember létére Jézus-Máriját kiáltott.

— Ha jójántalan vagy — kiáltotta a gulyás — szólj! Ki vagy? Mi vagy?

— Én vagyok a Dely Matyi gyerek —

szólt a barát. — Vagy mi az ördög! Talán meg is ijedt télem?

— Hogy a fenébe ne mán! — mordult vissza sajtószintén Sándor gulyás — hiszen ilyenfajta jószág nem szokott járni ezen a földön . . . Téged is mi az ördög vagy az angyal hordott ide, eesém?

— Sem ördög, sem angyal, Sándor bátyám! Csak ez a két ló, amelyiknek ellopott ezimborját keresem.

— Keresd! De miért éppen nálam keresed? Nem vagyok én sem kártyavető cigányasszony, sem rostaforgató vén banya, hogy kitaláljam, hol van a lovak? Ha nem vigyáztok rá! Imádkoztatok vissza, ebugatta barátja!

— Eppen abban az ügyben fáradtam ide. — Mert én is jól tudom azt, hogy az Isten nem maga, sem nem az angyalok legeltetik, őrzik itt ezt a Semsey gulyáját, hanem Sándor bátyám, meg a bojtárai. Azután meg a Sándor bátyám szeme is tovább lát az újvárosi toronytól, meg a füle meghallja a harmadik határban legelősző gulya kolompját is . . .

— Hm. — Sándor bácsi megsédrintette vastag bajuszát.

— Meg azután — Simon fráter kezével a kenyerszláda felé bökött — ami pedig abban van, sok becsületes szegénylegény jóllakik abból és így, Sándor bátyám, akarva, nem akarva, sokat megtud itt a pusztán. Hátha azoknak a koldusbarátoknak az ellopott két pejkancazáról is megtudhatna valamit, kedves Sándor bátyám?

— Hm. — Sándor bácsi végigsimította a tarkóját.

— Azoknak a fajtájából valók ezek a szegény barátok, akik közül, tudom, hallotta

kend is, a mult esztendőben, valami amerikai Kossuth-bankók miatt, Kufstájube vittek tizenegyet . . .

— Hallottam, öcsém, a Sándor komától (Róza Sándor!), hogy erre járt . . . Van-e nálad, öcsém, papíros? Ird le, miigenek voltak azok a lovak?

— Ihol az irás, Sándor bátyám.

Az öreg Sándor gulyás jól megnezegerte, jól megforgatta a papíros. Majd hamiskásan villant fel a sugáros nappal is szembenéző clesz szeme.

— Matyi öcsém! Vagy hoggyis híjnak?

— Csak mondja, Sándor bátyám! Ahogy bátyámnak jobban esik.

— Ugy hallottam a kedves komámaszszonytól, hogy tégedet azok a barátok most nem is a becsületes neveden szólítanak?

— Hm . . .

— Valami Simon vagy mi az ördög vagy? — Ezeknek előrebocsátása után reggelit készített az öreg gulyás. És miután téstáskásával jöltartotta Simon frátert, e szótval eresztette utjára: — Fiam, most pedig te csak eredgy haza édes anyádhoz, várd be ott . . . Lehet, hogy a két ló nincs messze! Azután, ha megkerül, nagypénteken meghőjtőjétek mindnyájam helyettem, mert becsületes kívülvinta ember létemre, — tudod, itt a pusztán egyforma a nap — még arról is megfelejtkezem.

Simon fráter, miután elparoláztak, így tehát a legjobb reménnyel indult haza Balmazújvárosra, édes anyjához. Nem is esalatozott Sándor bátyja szavában, másnap reggel, bár korán kelt, a kovácsmühelynél a vasalószin alatt bekötte találta a bátori barátok két pejkancazárát.

gyalni a Ház — tette hozzá mosolyogva Székely.

Khuen-Héderváry Károly gróf előbb *Zichy* János rófi kultuszminiszterrel, majd *Hieronym* Károlylyal és *Serényi* Béla gróffal tanácskozott, később pedig *Erődy* Sándor marostordai főispán jelentését fogadta.

Munkatársunk megkérdezte a miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy a parlament néhány nap múlva bevégezi munkáját, hogy mi a kormány őszi munkaterve, amire *Héderváry* gróf így felelt:

— Most még igazán nem nyilatkozhatok erről semmit. Mindenekelőtt pihenni kell. Azután gondolkodik az ember s kisüt valami okosat. Többet e percben a legjobb akarattal sem mondhatok. Még mi magunk sem határozunk.

A mi értesülésünk szerint a képviselőház a szünet után szeptember 20-án, kedden fogja első ülését tartani. Egyik legelső teendője lesz a delegátusok megválasztása, mivel a közösügyes bizottságok október első felében össze fognak ülni. A most készülő jövő évi költségvetést a pénzügyminiszter még szeptemberben benyújtja s a pénzügyi bizottság azonnal tárgyalás alá is fogja venni. A januárig terjedő időszakban a parlamentnek okvetlenül el kell intéznie a budget-t, a közös bank szabaldalmának hét éves meghosszabbítását, a szerb kereskedelmi szerződést s még egy egész sor törvényjavaslatot, melynek tárgyalási sorrendjét a minisztertanács csak ősszel időről-időre fogja megállapítani.

A házelnökség a királynál.

Mint értesülünk, a képviselőház elnöksége a nagy hadgyakorlatok után együttes kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

Belépés a munkapártba

Kállay Tamás országgyűlési képviselő, aki nemrégén lépett ki a függetlenségi és 48-as Justh-pártból, *Perczel* Dezsőnek, a munkapárt elnökének bejelentette a párt tagjai sorába való belépését. *Kállay* ma kerületébe, Székelyudvarhelyre utazott, hogy választói előtt a munkapártba való belépését indokolja.

A Tomasics-féle paktum.

Ma nyilvánosságra került annak a paktumnak a teljes szövege, amelyet a szerb-horvát koalíció januárban *Tomasics* Miklós horvát bánnal kötött. A paktum szövege ez:

1. A jelenlegi egész kormány (a *Rauch*-kormány) a bánnal és az osztályfőnökökkel együtt távozik helyéről.
  2. A horvát-szerb koalíció támogatni fogja a Kormányt, amely:
  3. vissza fogja állítani az alkotmányos állapotot és amely:
  4. kiterjesztett választói jogot fog hozni, amely addig marad érvényben, amíg új választói törvényt alkotnak az általános választói jog alapján.
  5. A kormány alkotmányos alaptörvényeket fog hozni, mert sajnos Horvátország nem rendelkezik ilyenekkel. Azok a mandátumok, amelyek eddig halál vagy lemondás folytán megüresedtek, a nemzeti párt tagjainak engedtetnek át.
- Abban a gyűlésben, amelyben ezt a paktumot kötötték, *Tomasics* Miklós ezeket a kijelentéseket tette:

1. A vasutas pragmatika kérdésében mint bán ugyanazt az álláspontot fogja elfoglalni, melyet a horvát királyság képviselői elfogadtak és hogy az új magyar parlament működésének megkezdésekor a koalícióval együtt követelni fogja a vonalakon a nyelvkérdés megoldását a koalíció jogos és törvényen alapuló követelése értelmében.
2. Orvosolni fogja mindazokat az igazságtalanságokat, melyeket a *Rauch*-kormány követett el.
3. A szerb kérdésben vissza fogja állítani a *Rauch* előtti állapotot.

A horvát válság.

A horvát-szerb koalíció tegnap délután *Tomasics* bán kívánságára értekezletre ült össze, hogy a megegyezés ügyében tanácskozzanak. A teg-

nap megkezdett értekezletet ma délelőtt 10 és fél órakor folytatták. Beható eszmecsere volt *Pinterovics* és *Mazsuranics* képviselők tegnap benyújtott indítványai felett. *Pinterovics* azt akarja, hogy a bánnak *Tuskán* Gergelyhez intézett levelét véggyé tudomásul és kérdezzék meg a bántól, milyen közjogi és politikai engedményeket nyújthat. A másik, élesebb indítvány, a *Mazsuranics* egyáltalában nem említi a bán levelét, hanem csak azt kérdezi a bántól, hogy mit nyújthat a koalíciónak, hogy a békés együttműködést lehetségessé tegye. Az értekezletet 12 és fél órakor délutánra aszeltották.

Gróf *Pejacsevich* Tivadar képviselő, volt horvát bán, a horvát klub elnöke, *Mazsuranics* képviselőhöz, mint a magyar országgyűlésre kiküldött horvát képviselők klubjának alelnökéhez, *Wildungen* svájci fürdőhelyről levelet intézett, melyben közli, hogy egyelőre lemond az országgyűlési horvát klub elnökségéről, mert egyáltalán nem azonosíthatja magát a horvát képviselők klubjának ama határozatával, amely tisztán személyi okokból választást idéz elő és az ország sorsát bizonytalanná és ingadozóvá teszi. Elhatározása csak ideiglenes, mert még mindig reméli, hogy a koalíció politikailag érett elemeinek sikerülni fog a nép és a haza jól felfogott érdekében ezt az ügyet kiegyenlíteni.

Mazsuranics alelnök kimerítően válaszolt gróf *Pejacsevich* levelére, kifejtve a horvát képviselők elhatározásának okait és megkérdezve, vajjon gróf *Pejacsevich* e felvilágosítások után is ragaszkodik-e elhatározásához? Minthogy gróf *Pejacsevich* eddig nem válaszolt, elhatározták, hogy *Pejacsevich* levelét óhajításának megfelelően közzé teszik.

A koalíció teljes ülésén ma délután hat órakor folytatták. Az este 9 óráig tartó ülésen a Kormány részéről senki sem volt jelent. Behatóan tárgyalták *Pinterovics* és *Mazsuranics* képviselők indítványait és a képviselők többsége az elsőnek indítványa mellett foglalt állást, mely szerint a személyi kérdéseket le kell venni a napirendről és a közjogi és politikai kérdések kielégítő megoldása reményében el kell fogadni a bán levelének tartalmát. E kedvező hangulat dacára sem hoztak végleges határozatot, minthogy a kisebbség élesen állást foglalt *Pinterovics* indítványa ellen. Este albizottság ült egybe, mely a bánhoz intézendő levelet fogalmazta meg válaszképpen ismert levelére, melyben azt kívánta, hogy mindenekelőtt ejtsék el az Aranciczki osztályfőnök eltávolítására irányuló követelést. A választ holnap terjesztik a plénum elé és elfogadása esetén azonnal közlik a bánnal. Képviselők kijelentése szerint a koalíció válasza konziliáns és békülékeny és alapos a remény, a konfliktus kielégítő megoldására. A levél tartalmáról hiteleset nem tudni, minthogy a konferenzia tagjai titoktartást ígértek.

A konzuli bíraskodás.

Székely Ferencz igazságügyminiszter ma törvényjavaslatot nyújtott be a Konzuli bíraskodás szabályozásáról szóló 1891. évi XXXI. tez. hatályának újabb meghosszabbításáról. A megokolás szerint az 1907. évi LVII. tez. csak az 1909. évi december hónap 31-ik napjáig hosszabbította meg a 1891. évi XXXI. tez. érdemleges rendelkezésének és ezekkel kapcsolatban a konzuli illetékek szabályozásáról szóló 1901. évi XXVI. tez. 9. szakaszához képest az utóbbi törvény rendelkezéseinek hatályát, mert az 1907. évi LVII. tez. meghozatalának idejében — az 1907. év második felében — remélni lehetett, hogy a konzuli bíraskodás szükségessé vált újabb szabályozásának lebonyolítása a jelzett határidőig meg fog történni. Időközben azonban oly körülmények állottak be, amelyek a konzuli bíraskodás végleges rendezését ezidő szerint akadályozzák.

A török kormányváltozás s Bosznia és Herzegovina annexiója kapcsán az ottomán kormánnyal néhány függő kérdés tekintetében létrejött megállapodásokról az 1909. évi február hónap 26-án jegyzőkönyv iratott alá, amely jegyzőkönyv — az ugynevezett entente-jegyzőkönyv — VIII. cikk-

kében ő felsége uralkodása alatt álló két állam elismerte a török kormány ama szándékának jogosságát, hogy európai konferenzia útján, vagy más módon tárgyalásokat indítson abban az irányban, hogy a török Birodalomban a kapitulációk rendszere, amely a konzuli bíraskodásnak alapja, megszűnjék; ugyane VIII. cikkben kijelentették azt is, hogy az említett cél érdekében a török kormányt teljes és őszinte támogatásban fogjuk részesíteni. A konzuli bíraskodás eddigi menetének további ideiglenes fentartását kívánja törvényszerű alpra helyezni a jelen törvényjavaslat, amelynek rendelkezéséhez képest az 1907. évi LVII. tezikkal az 1909. év végéig biztosított jogállapot az 1910. évi január 1. napjától kezdődő hatályval 1911. évi december hónap 31-ik napjáig változatlanul marad fenn.

A képviselőház igazságügy i bizottsága déli tizenkét órakor *Erdélyi* Sándor elnöklésével ülést tartott, melyen a konzuli bíraskodásról szóló 1891. évi XXXI. tez. hatályának újabb meghosszabbítását célzó törvényjavaslatot tárgyalta. *Blánár* Béla előadó részletes ismertetése után *Székely* Ferencz igazságügyminiszter és *Plósz* Sándor hozzászólása után elfogadták a törvényjavaslatot és utasították az előadót, hogy azzal ajánlja a Háznak elfogadásra a javaslatot, hogy a hozzáfűzött fontos állami érdekekre való tekintettel még a szünet előtt tárgyalja le.

A románok és a kormány.

A főrendiház augusztus 4-én tartandó ülése alkalmából a román görögkeleti és görög katolikus papok Budapestre érkeznek. Ez alkalommal a pártokon kívül álló román vezérférfiak közül többen szintén Budapestre jönnek, hogy az utóbbi időben sokat emlegetett nemzetiségi kérdés felett tanácskozzanak. E tanácskozáson meg fogják beszélni a *Tisza* István gróf által felvetett és a miniszterelnök által támogatott eszmét a nemzetiségi ellentétek kiegyenlítésére vonatkozólag. A román vezérférfiak közül különben *Mihu* János ügyvéd már informálta a miniszterelnököt és *Tisza* grófot a románságnak e tekintetben való hangulatáról és kivüle informálás céljából meghívást kapott *Kosma* Partén, az *Albina* igazgatója, *Tisza* Kálmánnak egykori híve, továbbá *Ungureanu* Emánuel, temesvári ügyvéd, akik akadályozva levén a személyes megjelenésben, nézetüket írásban terjesztették a miniszterelnök elé.

A katonatisztek nyugdíja.

A király nyolczvanadik születésnapja alkalmára készülő katonai kegyelmi tények felől különféle részben egymásnak is ellentmondó jelentések láttak napvilágot. Mint illetékes helyen közlik, a kegyelmi aktus publikálása után csupán a csapat-tisztek és a katonai orvosok szolgálati idejét fogják nyugdíjazásukkor kegyelemből leszállítani. A hadsereg többi tisztje, valamint a katonai hivatalnokok ebben a szolgálati-időleszállításban csak egy-két év múlva részesülnek, amikor a törvényhozási gondoskodás nem csupán ezekre, hanem valamennyi polgári hivatalnok kategóriára is ki fog terjedni.

Az időközi választások.

Sopronvármegye központi választmánya a szabadbárándi képviselőválasztás határnapját augusztus negyedikére tűzte ki. Választási elnök *Molnár* István vármegyei főjegyző lesz, helyettese *Robitzka* Endre nyug. fősoldabíró. Gróf *Nitzky* Pál nemzeti munkapárti jelöltnek, aki a kerület legnagyobb részét már beutazta, eddig ellenjelöltje nincs s így megválasztása biztosra vehető. Az *Iglón* augusztus negyedikén végbemenő képviselőválasztás Kossuth-párti jelöltje *Máriássy* Tibor ma visszalépett és így *Münnich* Kálmán udvari tanácsos munkapárti jelöltet egyhangulag fogják megválasztani.

Budapest, július 28.

A katonai büntetőtörvénykönyv Boszniában. Bécsből táviratozzák: A közös hadsereg rendeleti közlönye e hó 18-ról keltezett körrendeletet közöl, amely szerint a király e hó 7-iki elhatározásával elrendelte, hogy tekintettel a boszniai alkotmány

életbeléptetésére a 334. szakasz (A., B.), 335., 336., 337., 338. szakaszai a katonai büntetőtörvénykönyvnek oly vétségekre és mulasztásokra is alkalmazandók, amelyek Bosznia és Hercegovina alkotmányos berendezéseinek erőszakos megváltoztatására irányulnak. A katonai büntető törvénykönyv 341. szakasza, továbbá oly cselekményekre is érvényes, melyek ezen országok alkotmányos berendezkedései ellen irányulnak.

Magyarok osztrák törvény alatt. Az 1891. évi XXXI. t.-cz. sok minden sérelmünk között egy élő, kodifikált közjogi abszurdum. Szól ez a törvény a konzuli bíraskodásról és kimondja azt, hogy a keleti államokban, Törökországban, Egyiptomban stb., ahol az igazságszolgáltatás rendje sokkal primitívebb és fejletlenebb annál, semhogy az odaváló törvényekre lehetne bízni az osztrák állampolgárok és a magyar állampolgárok sorsát, a monarchia két államának kötelékébe tartozó egyének pörös eseteiben a belföldi bíróság helyett a konzulátusokon szervezett konzuli bíróságok mondjanak ítéletet. Az illető államokkal szerződési megállapodás biztosítja a konzuli bíróságok működését s 1891 óta ezek a bíróságok tényleg működnek is. A konzuli bíróságok azonban két szempontból is sértik a magyar államiság érdekeit. Sértik először azzal, hogy egy új közös ügyet állapítanak meg Ausztria és Magyarország között, mely azon a czímen, hogy a konzulátusok útján gyakorlódnak, nem sorozható be egyszerűen a külügyek közé. A konzuli bíróságok ott, ahol ítélnék, magyar állampolgár fölött, csak öfelsége a magyar király átháramló jogán mondhatnak ítéletet, amiből az következik, csak magyar állampolgárok magyar törvények alapján mondhatnak ítéletet. A konzulok nagy többsége azonban nem magyar, hanem sült osztrák, az ítélet alapja pedig mindenütt az osztrák törvény. A magyar állampolgárok fölött tehát osztrák törvény alapján osztrák bírák ítélnék. 1891-ben az ellenzék erőlyes akciót indított a törvényjavaslat ellen; a konzuli bíraskodás szervezése azonban bécsi parancs volt, a szabalelypárt teljhatalmának virágkorát élte s ez az agitáció nem járt semmi sikerrel. A koalíciós kormány tekintettel az 1891. évi törvénybe foglalt fölhatalmazás közeli lejáráására, tervezte a konzuli bíraskodás reformját, azonban a koalíciós uralom bukásával ez a terv is meghiúsult. Természetes, hogy most már ennek dacára sem lehet szó a konzuli bíraskodásról szóló törvény egyszerű meghosszabbításáról. Követelni kell, hogy a kormány vállalja azt a kötelezettséget, hogy záros határidőn belül törvényjavaslatot nyújtson be a Ház elé a konzuli bíraskodás paritásos szervezéséről, ami a magyar közjog két évtizedes sérelmét fogja ovasolni.

A bosnyák tartománygyűlés. Szerajevéből táviratozzák: A tartománygyűlés ma tárgyalta a válás- és közoktatásügyi tereza költségvetését; a költségvetési bizottság javaslatai dolgában Pittner osztályfőnök kijelenti, hogy a kormány súlyt helyez arra, hogy az egyes hitfelekezetek között szétosztásra kerülő pénzeszközök felosztása a lakosság számarányának megfelelően történjék. Ezután dr. Stadler emelkedett szólásra, mire a szerbek és török képviselők nagy része tüntetőleg elhagyta a termet. Stadler tiltakozik az érseki nevelőintézet szubvenziójának megvonása ellen, mert ez veszélyeztetné azoknak fennállását. A ferenczrendiek iskolájának szubvenzióját ezúlszerű volna fellelni. Többek felszólalása után a költségvetést a bizottságban ajánlott módosításokkal elfogadják. Legközelebbi ülés szombaton.

Serbán Miklós mandátuma. A képviselőház V. bírálóbizottsága Kende Péter elnöklésével és Molnár Béla előadása mellett ma tárgyalta azt a panaszt, melyet Serbán Miklós fogarasi képviselő ellen adtak be a kisebbségben maradt Werner Gyula választói. A panaszosok részéről dr. Ragályi Lajos és dr. Scheffer Sándor, a panaszolt képviselő részéről pedig dr. Erdélyi János ügyvédek jelentek meg. Dr. Erdélyi a választók jogosultságát tífogásolta, dr. Ragályi ellenben ezt közokiratokkal igazolta, mire megkezdődött az érdemi tárgyalás. Mindenek előtt felolvasták a panaszt és az igazoló okmányokat. A képviselő meghatalmazottja ellenadatainak beszerzésére és arra való hivatkozással is, hogy a többi panasz tárgyalását a bíráló-

bizottságok a nyári szünet utáni időre tüzték ki, halasztást kért. A bizottság a halasztást megadta s a tárgyalás folytatását október 3-ára tüzte ki.

A román szerződés.

— Szerényi a kereskedelmi érdekekről —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 28.

A képviselőház magas színvonalu vitája a román kereskedelmi szerződés beczikkelyezéséről tegnapi áthúzódott mára, de holnap alkalmasint már befejeződik. Ma elsőnek a Justh-párti Barcsay Andor szólalt föl, tehetség és készütségre valló módon tárta föl, különösen az erdélyi országrész sérelmeit. Utána Kállay Ubul a Kossuth-párt álláspontját fejtegette ki s annak a nevében elfogadta a javaslatot. A volt főispán nemcsak szimpatikus egyéniségnek, hanem igen tartalmas, értékes politikusnak bizonyult, aki a közgazdasági tudományban, amint tapasztaltuk, nagyon verztatus és tájékozott.

A nap eseménye az a hatalmas, ragyogó beszéd volt, amelyet Szerényi József mondott el, a román egyezmény egyik megalkotója. Bámulatraméltó hozzáértéssel, a töle megszokott alaposággal sorakoztatta föl találó érveit, gazdag adatait, fölemlítvén a szerződés egész genezisést és annak előnyeit. Módot s alkalmat talált arra is, hogy rámutasson a drágulás illegális fokozására, majd az agráriusok túlsaival szemben hathatós védelmébe vette kereskedelmünket s tiltakozott az ellen, hogy egy kalap alá fogják a tisztességes magyar kereskedelmet a tisztességtelen kereskedéssel, amely ellen amaz maga is a legerélyesebben el akar járni. Végül utalt arra a veszedelemre, amely a Károlyi-féle határozati javaslat második részében ütötte föl a fejét. Szerencsétlennek tartja ezt a megoldást, hogy a mezőgazdaság segítését „a román szerződés hátrányaiért való kárpótlás”-nak minősítsék, mert ez arra fog vezetni, hogy minden gazdaság-politikai lépést majd pénzzel kell ezentul megváltani. A volt államtitkár nagy szabásu beszédét, amelynek végén természetesen a javaslat mellett nyilatkozott, az egész jobboldal, a pártunkivüli 67-es csoport, s a Kossuth-párt nagy része is őszinte tetszéssel és helyesléssel fogadta.

Szerényi után a munkapárti Sándor Pál szólalt föl, aki főként gróf Károlyi Mihálynak, az Omge elnökének s általában az agráriusok támadásaival foglalkozott s azokat a kereskelő-világ nevében snájdigan, formásan utasította vissza. Végül gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter polemizált a vitában elhangzottakkal s a javaslat mielőbbi megszavazását kérte a Háztól.

Részletes tudósításunk a következő:

Jelentések.

Berzeviczy Albert elnök negyedtizenegy órakor megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Székely Ferencz igazságügyminiszter a konzuli bíraskodásról szóló törvény hatályának meghosszabbításáról törvényjavaslatot nyújt be.

Az igazságügyi bizottsághoz utasítják. **Haydín Imre**, a közigazgatási bizottság előadója benyújtja a bizottság jelentését Zenta és Nagykanizsa városoknak önálló törvényhatósági joggal való felruházása tárgyában.

Kinyomattják, szétosztják s annak idején napirendre tűzik.

Nagy Sándor napirend előtt kért szót s mint-hogy tegnap Lovász Márton interpellációja során a parlamenti illetet sértő kifejezést használt, kötelelességének tartja ezért bocsánatot kérni.

Az ujonczjavaslatokat ezután harmadszori

olvasásban is elfogadják. Hozzájárulás végett írtesszik a főrendiházhoz.

Következett a Romániával kötött pótszerződés folytatolagos tárgyalása.

A két 48-as párt szónokai.

Barcsay Andor a függetlenségi és 48-as Justh-párt nevében kijelenti, hogy a szerződést nem fogadja el. Azoknak, akik az önálló gazdasági berendezkedés alapján állanak, a vámközösség alapján létesített kereskedelmi egyezményt magukévá tenni nem lehet. Olyan irányzat lekekedett most fölül, amely az 1917-ben tervbe vett önálló gazdasági berendezkedést megakadályozni törekszik. Ez ellen pedig a függetlenségi és 48-as párt minden törvényes eszközzel a végtetekig küzdeni fog. Nem kizárólag a kormány iránt való bizalmatlanság alapján nem fogadja el a szerződést, de tárgyi okból sem, mert nem lát semmi biztosítékot arra, hogy ha ez a szerződés lejár, a vámközösség megújításáról szó sem lehet. Az osztrák köröket támogató kormányt a párt mindaddig nem segítheti törekvésében, amíg a ieghatározottabb biztosítékot nem kapja arra, hogy 1917-ben az önálló vámterület megvalósul. Tárgyi oldalról bírálva a szerződést, rámutat arra, hogy Ausztria érdekei miatt minimális kívánságaink se voltak figyelembe vehetőek. Az előadóval polemizálva, megállapítja, hogy a Romániával való vámháboru az erdélyi kispárt teljesen tönkretette. Magáévá teszi gróf Károlyi Mihálynak azt a kívánságát, hogy a magyar kormány is legalább 6 millió évi dotációt biztosítson a magyar mezőgazdaság fejlesztésére, mint amekkorát az osztrák kormány fordít az osztrák mezőgazdaság fejlesztésére. Kívánja, hogy ez az összeg különösen a mezőgazdasági termékek szállítására fordíttassék. Sándor Pálnak a mezőgazdaságokat illető ama vádjával szemben, hogy a drágaságnak a mezőgazdák az okai, azt hangoztatja, hogy a kormány minden egykezetét a közvetítő kereskedelem megállítására és a fogyasztási szövetkezetek létesítésére kell fordítani. Rámutat sok ipari termék vámtételének hátrányos fölemelésére, ami különösen az erdélyi ipart sújtja. Sok termékünk így teljesen kiszorul Romániából.

Gróf Károlyi Mihály: Ez az iparfejlesztés! **Barcsay Andor** elismeri, hogy az ásványvizek tekintetében kedvezőbb a vámtétel, de egyéb terezen az erdélyi iparra kedvező vámtétel-megállapítást nem talál a szerződésben. Meg lehet állapítani tehát, hogy akár vámháboruban, akár egyezményben vagyunk Romániával, ránk nézve egyarínt káros. A kis Románia önálló vámterületével óriási lendületet tudott adni iparának, csak mi késlekedünk az önálló vámterület föllállításával. A kormányban nem bízok, hogy 1917-re ezt megvalósítja, ezért nem fogadja el a javaslatot. (Éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Kállay Ubul a Kossuth-párt nevében szólalt föl. Magyarországon elsörendű érdek a mezőgazdaság védelme. Szerettük volna, ha az összes Balkán-szerződések egyszerre kerülnek tárgyalásra, hogy így teljes képet nyerhettünk volna. A szerződés megkötése kedvezőtlen külügyi helyzetben köttetett meg, amikor Románia igyekezett kedvezőbb helyzetet kiaknázni. Sulyosbította a helyzetet, hogy a közös vámterület alapján kellett megkötöni, holott az akkori többség a külön vámterület alapján állt. (Igaz! Ugy van!) Ő megnyugodtak a román szerződésben, mert azt hitték, hogy ez az utolsó áldozat, amely a mezőgazdaságot a Balkán-szerződések révén sújtja. Sulyos aggodalmuk van, hogy a többi Balkán-állammal is a magyar mezőgazdaság rovására akarnak szerződést kötni. Megnyugvással fogadja gróf Károlyi Mihály javaslatát, amely az osztrák állattenyésztés ellensúlyozására a magyar kormánytól ugyanakkora összeget kér az állattenyésztés fejlesztésére. Az erdélyi ipar érdekében hathatós akciót kíván a kormánytól, különösen az értékesítés terén. A mezőgazdaság szempontjából a többi Balkán-szerződésre nézve fentartjuk teljes cselekvési szabadságunkat. Amikor a haderő fejlesztésére a legnagyobb áldozat hozatalát hangoztatják, akkor a magyar mezőgazdaság fejlesztésére is jusson áldozat. Ha arra a meggyőződésre jutnak, hogy a többi Balkán-szerződés is a magyar mezőgazdaság károsítására tör, az agráriusok a legelősebb parlamenti harcra készek. A javaslatot pártja nevében elfogadják. (Élénk helyeslés a baloldalon. A szónokot számosan üdvözlük.)

Szerényi beszéde.

Szerényi József: Foglalkozik az előadó történeti visszapillantásával, amely a román szerződés történetét mutatja be. Szóló az összes Balkán-szerződések előzményeivel foglalkozik. A Balkán-szerződések hátrányokkal jártak az egész magyar közgazdaságra, kivéve azokat a messzemenő agrár vámoakat, amelyek a magyar mezőgazdaságot védtek. -- Örömmel üdvözlö azonban Károlyi Mihály grófnak, az agrár vezérnek azt a kijelentését, hogy a mező-

gazdasággal párhuzamosan az ipar és kereskedelem támogatása is fontos nemzetgazdasági érdek. — Ugyanezt látja Kállay Ubul felszólalásából is. A maga részéről helyesli a magyar mezőgazdaság támogatását, mert ez kedvező visszahatással van az ipar és kereskedelem fejlődésére is. Nem lát azonban konzekvenciát Barcsay Andor felszólalásában, mert a szerződést az előző kormány még a koalíció fennállása idején kötötte meg, tehát most mindenképpen indokolatlan a politikai okból való visszautasítása a javaslatnak. Ami a román szerződésnek kedvezőtlen időben való megkötését illeti, a magyar kormány előbb a szerb szerződést akarta megkötöni s a román szerződés megkötése csak kényszerhelyzetből kifolyólag esett a zavaros külpolitikai időre. Ami Barcsay felszólalásának az erdélyi kisipar pusztulásáról szóló részét illeti, az erdélyi határmenti városok ipara régean virágzó volt s csak amikor a mezőgazdasági érdekekből fakadó vámháború kitört, pusztult el a virágzó erdélyi kisipar. Másrészt ezt a kisipart áttelepítette Romániába és ott virágzóvá lett. Ennek tulajdonítható, hogy a kis Romániának ipari termelése meghaladja a 400 millió értéket. Számszerű adatokkal bizonyítja be, hogy miképpen pusztult a vámháború alatt és óta az erdélyi kisipar. Ami azt a vádat illeti, hogy miért nem fejlesztik a kormányok a kisipart, azt feleli, hogy azt a kisipart, amelynek kisiparosai kivándoroltak, nem lehet feltámasztani. Ma az állat-kezelés veszélyeztetve van Kelet felől a betegségek folytán. S ezért honorálni kell azt az álláspontot, amely az előállatok behozatalát megszüntette. Szól arról a vélt szolgálatról, amelyet a magyar törvényhozás a magyar mezőgazdaságnak, de tulajdonképpen az osztrák malomiparnak tett és ez az őrési forgalom eltűnt. Elismeri, hogy ez a tilalom visszaéléseket akart kiküszöbölni, amelyeket a magyar mezőgazdaság kárára követtek el. De ezzel nagy károkat okoztak a magyar malomiparnak s örül, hogy most már a magyar mezőgazdaság is kész a tilalom káros hatásainak orvoslására, mert közvetve a tilalom a magyar lisztüzletet kívül a magyar mezőgazdaságot is sújta. A magyar malomipar most, miután inneni nem tud dominálni, kénytelen Romániában malmokat állítani. Ennek az állapotnak hatása van a szegény népre. A kenyérliszt ára jelentősen megdrágult. S csak nagy vasúti kedvezményekkel lehet ellensúlyozni némileg a káros hatásokat. Most tehát, amikor mindenütt belátják az őrési forgalom tilalmának hibáit, szükséges, hogy ez a kérdés orvosoltassék. S e téren készséggel honorálja az Ouge közeledő álláspontját a magyar malomipar s kereskedőinek álláspontjához. Kéri a kormányt, hogy e téren vegye fél az elejtett tárgyalások fonalát. Magyarországnak nagy érdeke fűződik a kérdéshez s Ausztria malomipara is előnyét látja. Bemutatja adatait, hogy a magyar keleti politikából milyen hátrányai származtak a magyar iparnak. Összehasonlítja azt a helyzetet, amely 1884-ben, a vámháború előtt állott s milyen helyzet volt 1907-ben. 1884-ben Magyarország 44 százalékkal vezetett a Romániába való bevitelben s ez leszállt 24 százalékra. Németország ellenben 15 százalékról több, mint kétszeresére emelkedett. Szerbiában is ez a helyzet. Bevételünk 62 és fél százalékról leszállt 36,3 százalékra, míg Németországgal emelkedett 14 százalékról 24 százalékra. Bulgáriában is ilyen a helyzet. Németország elveszi tőlünk a vezető szerepet és ezenkívül erős tért hódít Olaszország is. S nem áll meg az a felfogás, hogy a magyar ipar érdeke nincs érintve. Mert a ipari kivételünk harmadrésze a Balkán-államokra terjed. Olyan kivételi területekről van szó, ahol érdemes dolgozunk, hogy régi piacunkat visszaszerezjük. Erről az egész magyar gazdaság nem mondhat le. Mestérségesen rászorítottuk a keleti államokat arra, hogy nekünk csatlójanak a külföldi államokban versenyt. Az a baj, hogy elvesztettük irányításunkat a Balkánon s más nagyhatalmak nyerték el a vezető befolyást.

A drágaság.

Ezek után méltóztatnék nekem ismét megengedni, hogy néhány számadat felsorolásával fázarszám a t. Házat, de azt hiszem, jó lesz egyszer a drágasági kérdést összehasonlító adatokkal megvilágítani. Kétféle összehasonlítást kívánok végezni, t. Ház: egyik a nagyban való árusításra, a másik husnak kicsinyben való eladására vonatkozik. Összehasonlítom tárgya a buza, a rozs, a szarvasmarha és a sertés — Páris, Berlin, Bécs és Budapest piacain. Berlint választom, t. Ház, azért, mert nem vehető szememre, hogy kisebb agrárvédelem van Németországban, mint nálunk; Bécsét azért, mert azonos az agrárvédelem és Párisot azért, mert a világ egyik legnagyobb fogyasztó piaca, ahol a kereslet és kínálat kiegyenlítését a legfokozottabb mértékben találja meg. Adataim azt mutatják, t. Ház, hogy a buza százalékos ár-emelkedése — nem abszolút számokban, mert azok nem bizonyítanak, hanem az emelkedést véve egyik terminustól a másikig: 1900-tól 1907-ig — Bécsben: nagyban eladva 47,8, Berlinben 38,2, Párisban

24,4, Budapesten 50,6. A rozs Berlinben 41,1, Bécsben 30,1, Párisban 27,2, Budapesten 34,0. Tehát Berlint kivéve, itt is a legmagasabb. A szarvasmarhát: Berlinben 23,8, Bécsben 20, Párisban 13,6, míg nálunk 32,4 százalék. A sertés Bécsben 38,4, Párisban 26,3, Berlinben 10,7, Budapesten pedig 40,9. Vagyis, méltóztatnak látni, t. Ház, hogy ugyanazon viszonyokat és ugyanazon összehasonlítást véve, nálunk aránytalanul magasabbak az emelkedések minden egyes cikkelnél — a rozs-nak Berlinnel való összehasonlítását kivéve — mint bárhol ezekben az országokban. De még jobban feltűnik az, t. Ház, ha a husáknak kicsinyben való összehasonlítását végezzük. Berlint, Bécsét és Budapestet hasonlítom csak össze, mert Párisra nézve ebben a relációban nem rendelkezem adatokkal. Az 1899—1906. évek eredménye azt mutatja, hogy a marhahús ára emelkedett Berlinben 18,8 százalékkal; Bécsben 10,6 százalékkal, Budapesten pedig 21,7 százalékkal. A borjúhús ára emelkedett Berlinben 27 százalékkal, Bécsben 19,8 százalékkal, Budapesten 42,2 százalékkal és a sertéshús ára Berlinben emelkedett 27,4 százalékkal, Bécsben 11,3 százalékkal, minálunk pedig több, mint háromszorosával, vagyis 37,4 százalékkal. Ha mi már most összehasonlítást teszünk Bécs és Budapest között, mert hiszen azonos vámvédelem, azonos viszonyok alapján állunk, akkor feltűnőnek kell találnunk, hogy nálunk több, mint kétszerese, a sertéshusnál több, mint háromszorosa van az ár-emelkedésnek. Ez pedig t. Ház, legális emelkedés nem lehet. El kell ismernünk tehát, hogy a mezőgazdaság legális hasznán kívül és a közvetlen kereskedelem legális hasznán kívül itt illegális körülmények is kell, hogy közébejusszanak, (Ugy van! Ugy van! a baloldalon) amely körülmények kutatása igen fontos szociálpolitikai feladat. (Ugy van! balfelől!), nehogy t. Ház, fokozódjék az az eredmény, amelyet Budapest székesfőváros husfogyasztását illetően leszek bátor bemutatni, nevezetesen, hogy míg 1907-ben Budapest husfogyasztása fejenként 51,5 kg. volt, addig ez a husfogyasztás 1908-ban — fejenkénti husfogyasztást érték — leszállt 43,8 kg.-ra, vagyis a fejenkénti fogyasztás-
apadás 7,7 kg. Ha már most figyelembe méltóztatik azt venni, hogy körülbelül 900.000 lakossal bíró székesfővárosunk évenként 45—46 millió kg. húst fogyaszt és ebből több, mint egy hetedrésze apadás mutatkozik, akkor látni méltóztatnak, t. Ház, hogy azzal a jelenséggel állunk szemben, hogy ez az exorbitáns, ez az ár-emelkedés, akármilyen legyen is annak oka, súlyos visszahatással lesz előbb-utóbb magára a mezőgazdaságra, mivel az országunk belfogyasztását csökkenti, ami annyival feltűnőbb, mert hiszen az ország fejlődő ipar és egy fejlődő kereskedelem fogyasztása mindinkább növekedő irányzatot jelent, itt pedig éppen az ellenkező jelenség mutatkozik. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Rá kell mutatnom ezekre az adatokra, mert foglalkoznunk kell velük. Méltóztatnék elhinni, bárminő fontos törvényeket fogunk hozni, bárminő messzemenő közjogi vívmányokkal fogunk szemben állni, ha nem tudjuk az ország lakosságának megélhetését biztosítani (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.), ha nem tudjuk az ország lakosságát a maga rendes táplálkozásában, rendes fejlődésében fenntartani: teljes dekadenciának megyünk neki, ahelyett, hogy emelkedő vonalban fejlődőnek gazdaságilag. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Nem akarom fárasztani a t. Házat. (Halljuk! Halljuk!), de kénytelen leszek mégis három cikknél a vidéken való ár-emelkedésével is foglalkozni. (Közbeszólás a baloldaltól.) Kérem, reátekér az illegális okra is. Említettem az előbb is, hogy kell illegális oknak lenni, de nem foglalkozhatom most ennek bővebb kutatásával, mert ezt egy ilyen felszólalás keretében talán nem is lehet tenni. (Igaz! Ugy van!) E tekintetben is állok azonban a t. képviselő urak rendelkezésére. Hát mondom, t. Ház, összehasonlítani kívánom a tejátnak, tejnek és vajnak, mint három más fontos táplálkozásnak áralakulását a vidéki városokban. Hat vidéki várost veszek, t. Ház, ezek: Szeged, Kassa, Debreczen, Pozsony, Pécs és Kolozsvár s ideveszem székesfővárosunkat is. Mit látunk ezekben a városokban, t. Ház, ugyanebben az időközben? Azt, hogy a tej ára Kassán mutat legkisebb emelkedést 1,9 százalékkal, de Pécsen már 45 százalékos ár-emelkedés van. A vaj ár-emelkedése a legkisebb Pozsonyban, ahol 1 százalék, de Debreczenben már 55,5 százalék. A tejnek pedig, mint a hus és kenyér után legfontosabb tápszernek, áringadozása Debreczenben mutatja a legkisebb emelkedést 5,3 százalékkal, de Kassán már megközelíti a 20 százalékot.

A fogyasztási szövetkezetek.

Ezzel szemben már most, t. Ház, Károlyi Mihály gróf t. képviselőtársam azt mondja, hogy ő ajánl egy arkanumot, amely ezt a drágaságot meg tudja szüntetni, nevezetesen ha egyrészt — a hussal való vonatkozásban — állattenyésztésünk fokoztatik a kellő mértékre és azt aláírom,

msárrészről pedig, ha az országban fogyasztási szövetkezetek létesíttetnek és pedig nagyszámban s ezek révén az illegális haszon csökken. Én, t. Ház, aki negyedszázadot meghaladó közéleti működésemben mindig az ipar érdekeit képviseltem, — egyéni érdekek nélkül, mert nincs vállalkozásom, nem volt soha, — elismerem, t. Ház, hogy az agráriusok körének a fogyasztási szövetkezetek tekintetében bizonyos jogos panaszaik volna, ha az ipari, a kereskedelmi körök a fogyasztási szövetkezetek működésének létjogosultságát kétségbe vonnák, vagy ha azok ellen bármilyen akadályt gördítenének. De a fogyasztási szövetkezetek, t. Ház, éppen olyan kereskedelmi vállalatok, mint bármely más kereskedelmi vállalat. (Ugy van! jobboldal.) En különbséget, t. Ház, egy adózó kereskedelmi cég, egy részvénytársaság vagy egy fogyasztási szövetkezet között a maga hivatásos kereskedelmi tevékenysége tekintetében nem ismerek.

Förster Aurél: Az nem így van!

Szterényi József: Teljes mértékben elismerem a jogosultságát a szövetkezeti mozgalomnak kereskedelmi és ipari szempontból mindaddig, amíg a fogyasztási szövetkezetek az államtól, a hatóságoktól (Ugy van! jobboldal), a köztől külön kedvezményeket nem vesznek igénybe. (Élénk helyeslés jobboldal.) Hanem azon az alapon állanak, amelyet a kereskedelmi törvény a kereskedelmi vállalatok számára előír.

Förster Aurél: Ez nem így van!

Szterényi József: Ez nem így van! Már bocsnatot kérek, ez így van. Bocssássa meg nekem t. képviselőtársam, ha egy adózó polgárnak, mert véletlenül kereskedő, a maga megélhetését egy más kereskedelmi vállalat által befolyásolom, állami eszközökkel, ez által ezt az adóalanyt gyengítem meg a maga létében igazságtalan állami intézkedéssel. (Ugy van! jobboldal.) Joga az államnak, kötelessége is az államnak...

Szmrecsányi György: Teóriában igen, de praxisban nincs így!

Szterényi József: Bocsnatot kérek, én a praxisból beszélek, én teóriával most nem foglalkozom. Joga az államnak, sőt kötelessége is, hogy ha a kereskedelem terén visszaélést tapasztal, ha a kereskedelem a maga közvetítő helyzetével a nagy fogyasztó rovására illegális módon, tisztességtelenül visszaél, ekkor, mondom, az államhatolomnak, a kormányának kötelessége módokról és eszközökről gondoskodni...

Förster Aurél: Volna!

Szterényi József: ... ezeknek megszüntetésére, korlátok közé szorítására.

Tüdös János: Nemcsak volna, de kötelessége!

Förster Aurél: De nem csinálja soha!

Szterényi József: Bocsnatot kérek, t. képviselőtársam, ebben a tekintetben Förster Aurél t. barátom engedje meg, védelmembe kell vennem a magyar tisztas kereskedelmet, amely a tisztességtelen kereskedelmet önmaga akarja kiküszöbölni a maga köréből...

Förster Aurél: Akarja!

Sándor Pál: Ki is küszöböli!

Szterényi József: Tessék megvárni a mondat végét! Amely sürgette a kormányoknál a tisztességtelen verseny iránti törvényhozási intézkedéseket. (Ugy van! jobboldal) mert maga nem tűri meg a fekélyt a maga testében. De, t. Ház, hogy megint a furdóval a gyermeket öntsük ki, hogy a fekély operálásával a karokat és lábakat vágjuk ki, ez megint nem politika. Méltóztatnék a tisztességtelen kereskedelmet konkrétizálva vádolni, de nem az egész magyar kereskedelmet; ezt nem fogadhatom el.

Förster Aurél: Ezt senki sem vádolja!

Szterényi József: Bocsnatot kérek, folyton illegális hasznról méltóztatik beszélni, folyton azt méltóztatik kívánni, hogy erről beszéljek, folyton azt méltóztatnak hangoztatni. (Ugy van! jobboldal.) Ez bizonyára nem bizalom a magyar kereskedő-osztály iránt, hanem annak az állandóan fenforgó, a mi közéletünkben lappangó gyanúsító tendenciának a megnyilatkozása, hogy szeretik mindazt, amit mást csinál, meggyanusítani. Ennek a gyanúsító tendenciának ki kell pusztulnia, ha azt akarjuk, hogy az ország gazdaságilag fejlődjék. Szól ezután arról az állatkontingensről, melytől a magyar mezőgazdaság a maga állattenyésztését félti. Nem hiszi, hogy a magyar állattenyésztés fejlődő proceszusa mellett ettől a behozattól félteni lehetne. Ugyanevak összehasonlító statisztikával bizonyítja az aggodalom alaptalanságát. Szól még Károlyi Mihály határozati javaslatáról. Hangsúlyozza, hogy a magyar mezőgazdaság támogatását az indokolt határig szükségesnek tartja. De ha Károlyi most különös szükségét lát a felmerült diszparitás ellensúlyozására, ezt is elfogadja. De nem fogadja el a határozati javaslat ama kitételét, hogy a magyar mezőgazdaság kárpótlásul kapja a román kereskedelmi szerződés elfogadásáért az állami kárpótlást. Óva int ilyen precedens megteremtésétől, mert holnap jöhetnek az iparosok is.

Förster Aurél: Az ipar kapott szubvenziót! Szerényi József kijelenti, hogy a mezőgazdaság sokkal nagyobb támogatást élvez az állam részéről, mint az ipar valaha élvezni fog. Gróf Károlyi Mihály határozati javaslatának szövegét helyesli, a magyar mezőgazdaság és állattenyésztés támogatását szükségesnek tartja. De a javaslatnak a második részét, amely szerint a segítség kárpótlás a román szerződés hátrányaiért, veszedelmesnek tartja, mert ugyanaz a szellem nyilatkozik benne, mely Ausztriában a pártok politikai követeléseit pénzzel igyekszik elnömitani. A javaslatot elfogadják. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök az ülést tíz percére felfüggeszti.

Szünet után.

Sándor Pál: Nem óhajtja huzni a vitát, de miután felhívták keringőre, felszólal. Felel Károlyi Mihálynak és Barcsay Andornak. Általánosságban szól a kereskedelmi szerződésről. Azt vagy általánosságban el kell fogadni, vagy elutasítani. A részletek bírálatába nem lehet bocsátkozni. Hibátlanja a veszedelmesnek tartja a Wekerle-Bianth-féle titkos egyezményt a Balkán-szerződések tekintetében. A munkapárt egyszerűen átvette ezt a szerződést s így nem tehet mást, mint megszávalva. Szerényinek a drágaságról szóló fejtegetéseiről szólva, a magyar mezőgazdaságnak okát abban látja, hogy az állategészségügyi intézkedésekkel, vámmal s egyébekkel csökkentjük az állatbehozatalt s nincs így meg az állatállomány, amelyre a fogyasztóközönségnek szüksége van. Kimutatja, hogy állatállományunk nem elegendő nagy. Ha nincs meg a szükséges husállomány s a határokat elzárjuk, feltétlenül bekövetkezik a husrágaság. Károlyi a fogyasztási szövetkezetekkel óhajtja a drágaságot megszüntetni. Kérde, hogy a fogyasztási szövetkezetek adhatják-e áron alul az árut. Ha összehasonlítjuk a fogyasztási szövetkezetek árait, konstatalhatjuk, hogy a szövetkezetek sehol sem adnak olcsóbban, mint a kereskedők. A kereskedelmi miniszterium hivatalos adatai bizonyítják ezt. De nem is lehetséges. Az a pap és a tanító nem érti a kereskedést.

Förster Aurél: Miért fél tőlük?

Sándor Pál szerint a félelem csak a közbeszóló fantáziájában él. A külföldi fogyasztási szövetkezetek maguk termelnek s még sem adják olcsóbban az árut. Miképp lehet tehát a fogyasztási szövetkezetekkel a drágaságot megszüntetni. Eddig a szövetkezetek kedvezményeket kaptak s mégis azt látja, hogy egy fillérrel sem adták olcsóbban az árut. De felhasználják a szövetkezeteket politikai korcslelyekül.

Felkiáltások a néppárton: Nem áll!

Sándor Pál utal arra, hogy volt egy ankét a drágaság kérdésében, ott megállapították az igazi okokat. A drágaságokat a mezőgazdasági vámmok nagysága és a kartellek okozzák. Az egész világon egyébként most nagy a drágaság s ebből mi sem tudunk kikapcsolódni. Magyarország népe azonban a folyton növekvő drágaságot ki nem bírja. A szegény nép, a kis egzisztenciájú a mostani jövedelméből nem görzik a drágaságot. Lehetetlennek, hogy Magyarország ilyen viszonyok közt fejlődjen. Ami a közvetítő kereskedelem megrendszabályozását illeti, erre argumentumot nem talál Károlyi beszédében. Tulajdonképpen minden kereskedelem közvetítő. Ezek csak frázisok, amelyek az agrárokat lovagolnak. Őva inti Károlyit, aki az önálló vámterületet óhajtja, hogy ne küzdjön a kereskedők ellen, mert önálló vámterületnél ezekre van a legnagyobb szükség. Szóla maga legerősebben küzd a tisztességtelen kereskedelem ellen. A tisztesség egyébként nem a szakmától s nem a vallástól függ. A javaslatot elfogadják. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

A földmívelésügyi miniszter.

Gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter reflektál a vita során elhangzottakra. A szerződéstől nem félti a magyar állattenyésztés érdekét. A husbehozatal oly lényegtelen lesz, hogy a fogyasztáshoz viszonyítva számba is alig jöhet. Számokban kifejezve a marhahus behozatala 1917-ben, tehát, amikor a behozatal a legnagyobb lesz, a fogyasztás egy százalékát, a sertésé pedig két százalékát teszi. Ennek a behozatalnak tehát nem lesz árcsökkentő hatása. Szó volt az Ausztriával kötött titkos pótkonvenzióról. Főhatalmazása nincs annak közzétételére, de annyit kijelenthet, mint ahogy a közgazdasági bizottságban is megmondotta, hogy az abban megállapított kontingensen a mostani kormány is belül marad. (Helyeslés.) Ettől a kormány épp úgy nem tér el, mint ahogy az előbbi kormány se volt hajlandó eltérni. A drágaság okával szóló is foglalkozott a kereskedelmi miniszterrel karöltve. A vizsgálódás rávezetett, hogy ez nemcsak Magyarországon van így, hanem nemzetközi jelenség, amely az egész világot foglalkoztatja. Egyik oka a drágaságnak abban van, hogy a pénznek vásárlóerepe visszaesett. Ha össze-

hasonlítjuk, hogy ugyanazért az összegért azelőtt mit lehetett venni és mit lehet most, ezt könnyen megállapíthatjuk. A baj remédiáját gróf Károlyi Mihály fogyasztási szövetkezetek felállításában látja. Egy német könyvből olvasott egy tételt, amely arra figyelmeztette a közönséget, hogy a szövetkezeteknek csak ott lesz áldásos hatása, ahol azok létesítése az érdekeltek önszántából, saját akaratából ered. Erőltetett alapítás előbb-utóbb szomorú eredménnyel jár. Nincs azon a véleményem, hogy nem kell szövetkezeteket alapítani, de meg kell válogatni a szövetkezetek keletkezését s csak ekkor fognak hasznosan működni.

Egyetért gróf Károlyival a tömegtermelés kérdésében. Ebben az egy szóban nagy gazdasági program foglaltatik. Ez azt jelenti, hogy teremtsük meg azokat az előfeltételeket, amelyeknek segítségével több termelés lehetséges. Ha többet termelnek, olcsóbban termelnek, akkor pedig a vállalkozói nyereséget hozzászámítva, olcsóbban adhatom a fogyasztó közönségnek. Szerényinek a rekompenzáció elve mondott szavait osztja, hiszen már megmondotta ezt a közgazdasági bizottságban is. Megmondotta ott azt is, hogy a diszparitás, amelyet az osztrák kormány a mezőgazdaság támogatásával Magyarországra rovasára teremtett, hasonló eszközökkel állítja helyre. (Helyeslés.) Hangoztatja, hogy Magyarországon a legelőkérdésnek megoldását főképen szociális kérdésnek tartja. A kivándorlás azért olyan nagy, mert a kisemberek legeltetési viszonyai nagyon rosszak. Fölveszi a költségvetésbe a legeltetési tételt — amit már a múlt kormány is föl akart emelni — s ezt a kérdést akár kisajátítás útján is meg fogja oldani. (Helyeslés.) A községeket segíteni fogja a legelő beszerzésében. Kétséget se szenved, hogy a vidéki városokban a husarak nagyon drágák s ez a megdrágítás illegális eszközökkel történik. Az csak még se lehet egészséges állapot, hogy a termény öt kézen menjen keresztül, míg a termelőtől a fogyasztóhoz ér. (Helyeslés.) Egyes vidéki góczpontokon konzumvásárok felállításával akar ezen a bajon segíteni, hogy így közelebb hozza a termelőt a fogyasztóhoz. (Helyeslés.) Az örlési forgalom eltörlése kétségtelenül a szegény magyar fogyasztó közönség rovására megy, de a szerződéses viszony miatt ezen most nem lehet változtatni. Minthogy fontos gazdasági érdek a pótszerződés életbeléptetése, kéri annak elfogadását. (Helyeslés.)

A vita elhalasztása.

Gróf Bánffy Miklós háromnegyed kettőkor az idő előrehaladott voltára való tekintettel, kéri, hogy a szöveget holnap mondhassa el.

A Ház megadja az engedelmet.

Elnök a vitát a holnapi ülésre halasztja s megállapítja az ülés napirendjét. Jelentí egyben, hogy az I. bíráló bizottság megalakult s elnökevé Fekete Márton, jegyzőjévé pedig Szék Lajos választotta.

Bánffy Béla előadó bejelenti még a konzuli bíráskodásról szóló törvény meghosszabbításáról az igazságügyi bizottság jelentését. Kéri annak kinyomtatását, szótörlését s a sürgősségre hivatkozva, az osztályok mellőzésével mielőbb való napirendre tűzését.

A Ház így határoz.

Elnök az ülést két órákor berekeszti.

KÜLFÖLD.

Kiderlen-Waechter Marienbadban. A német külügyi államtitkár marienbadi tartózkodásáról ma a következő tudósítást kapjuk: *Kiderlen-Waechter* tegnap délután *Aehrenthal* gróffal sétakocsizást tett majd a külügyminiszter és annak neje társaságában ebédelt. Minthogy a két államférfi pétervári egyidejű szolgálata óta szoros baráti viszonyban áll, a marienbadi tartózkodásnak rendkívül bensőséges jellege van. Az államtitkár ma is Marienbadban maradt és idejét gróf *Aehrenthal* társaságában töltötte. Ma már reggel hét órákor elhagyta szállodabeli lakását és több mint egy óra hosszáig sétált, meg elment a Kreuzbrunnen-sétányra, sőt a forrásvizet is megízlelte, miközben tréfásan megjegyezte, hogy életében már sokszor ivott ennél jobb italt. *Kiderlen-Waechter* élénk érdeklődéssel nézte a forrás körüli tolongást, miközben a fürdővendégek közül sokan felismerték és köszöntötték. A fényképezés is alaposan szólbaveték a külügyi államtitkárt, aki erre így szólt kísérőjéhez:

— Most az a legfontosabb, hogy nagyon barátságos arcot vágjunk!

Mire a válasz így szólt:

— Ha exzellenziád barátságos arcot mutat, ebből azt fogják következtetni, hogy a nemzetközi helyzet megnyugtató.

A sétányon *Kiderlen-Waechter* többek közt *Milovanovic* szerb külügyminiszterrel is találkozott, akit még Bukarestből ismer. A két miniszter nagyon barátságosan beszélgetett egymással, de beszélgetésüknek semmiféle politikai jellege sem volt. Amikor *Kiderlen-Waechter* a séta után hazatért lakására, ott már várakozott rá nővére, *Gemmingen* báróné, akivel asztalhoz ült és együtt kávéztak.

Délben *Kiderlen-Waechter* ebédet adott, amelyen a többi között *Vera* württembergi hercegnő, valamint *Aehrenthal* gróf külügyminiszter és felesége vettek részt. Az államtitkár elutazásának időpontja nincs meghatározva, előreláthatólag holnap reggel utazik el.

Kiderlen-Waechter államtitkár ma este Berlinbe utazott. Báró *Aehrenthal* külügyminiszter a pályaudvarra kísérte vendégét, hol a bucsúzásra megjelent az alpolgármester is.

Az olasz király és a lefegyverkezés. Néhány nap előtt megirtuk, hogy *Viktor Emánuel* olasz király egy politikus előtt hevesen kikelt a tengeri hatalmak lefegyverkezésének örült versenye ellen. Rómából most táviratozzák, hogy az a politikus, akivel a király flottaépítéséről beszélt, *Leon Bourgois* volt, aki januárban Rómában tartózkodott és kétszer látogatta meg a királyt. A második látogatáskor a király ráterelte a beszélgetést a Dreadnoughtokra és így szólt:

— Az államok egymást túl akarják licizálni; a huszezer tonnás Dreadnoughtok után a huszonhatezer tonnások következnek, folytonosan nagyobbítják sebességüket, vitelképességüket és az ágyuk erejét. Egyik túl akar tenni a másikon. Hova jutunk ezen az úton? A népeknek szövetkezniök kellene, hogy határt szabjanak ennek az örökös technikai tökéletesítésnek, mert csak így lehet a népek összeomlását megakadályozni, amely különben elkerülhetetlen.

Szakítás a Vatikán és Spanyolország között.

A ma délután tartott minisztertanács tárgyalta a Vatikán tiltakozó jegyzékét. Beavatott körökben úgy tudják, hogy kikerülhetetlen a szakítás és a spanyol nagykövet egyidejűleg fogja elhagyni a felföldhelyét a madridi pápai nunciussal.

A délután tartandó minisztertanács után a miniszterelnök azonnal San Sebastianba utazott, hogy a királynak előterjesztést tegyen. Ha a király jóváhagyja a kormány határozatát, akkor a vatikáni spanyol nagykövet azonnal elutazik Rómából. A Vatikán eljárása következtében a kormány kidolgozza az egyesületi törvényt és a népiszkolai oktatásból kiküszöböli az egyház befolyását és a vallás tanítását.

Canaleas miniszterelnök egy interjúban nyilatkozott Spanyolország és a Vatikán közötti viszonyról. Anélkül, hogy megegyeztetett volna vagy helyreigazította volna azt az újsághírt, amely arról szól, hogy legközelebb szakításra kerül a sor Spanyolország és a Vatikán között, *Canaleas* miniszterelnök elmondotta, hogy a pápa igen határozott hangon jegyzékét intézett a spanyol kormányhoz, amelyben kifejti, hogy lehetetlen a tárgyalásokat folytatni, ha a kormány a szerzetes-rendekre vonatkozó utóbbi rendelkezéseit fentartja. A miniszterelnök kijelentette, hogy a tárgyalások folyamán soha nem téveszt szem elől a józan ész által ajánlott megoldási módokat, másodsorban el van szánva, hogy az országtól elvált kötelezettségeknek eleget tesz.

Nikita megkoronázása. Mint ismeretes, Nikita montenegrói fejedelem uralkodásának ötvenedik évfordulója alkalmából országát királlyá fogja proklamálni. A király megkoronázása azonban csak a jövő év tavaszán fog végbemenni. A koronázásra Cetinijében már most is nagyban folynak az előkészületek. Megkeresést intéztek a török kormányhoz, hogy a porta engedje meg, hogy a koronázást a gracsaniczai templomban, a kossovói mező közelében mehessen végbe. Az egyházi szertartást a montenegrói és szerbiai főpapság élén a terv szerint *Bogdanovic Luccian karlóczai patriarcha* végzné. A patriarchai udvarban uralkodó felfogás szerint ez azonban aligha fog megtörtén-

hetni. Ha a porta meg is adná az engedelmet, még kérdés, hogy monarchiánk hozzájárul-e, hogy éppen a kossorói mezőn koronáztassék meg az új király, ami egyértelmű lenne a régi szerb czárság felélesztésével. A patriarcha tehát csak az esetben vállalhatná az egyházi missziót, ha a monarchia hozzájárul a koronázáshoz. A királyunk is képviselteti magát azon.

Harez a török-montenegrói határon. Plahva mellett Gussilje körületben montenegróiak áthaltak a török területre és több török falut megtámadtak. A küzdelemben a falu lakosai közül többen megsebesültek s hárman elestek. A harcban a török határvédelem is résztvettek és sikerült a montenegrókat visszakergetni. A török határvédelem részéről három ember súlyosan megsebesült.

A török-görög viszály. A Taninnak legutóbbi interviuját Naby bey athéni török nagykövettel Athenben nagy feltűnést kelt, mert a követ kijelentéseit sértőknek találják a görög királyra és trónörökösre. A lapok kijelentik, hogy a beszélgetés tartalmának közlése ellenkezik a diplomáciai szokással és azt mondják, hogy Naby bey visszaterése Athénbe kérdésessé vált.

A drága ország.

Szterényi József mai alapos és széles tanulmányok alapján fölépített képviselőházi beszédéből, melyben a magyarországi drágaság abnormis növekedését vázolja, csak egy adatot ragadunk ki. Azt az adatot, amelyik szerint Budapesten 1897-ben az elfogyasztott húsból minden koponyára ötveneg és fél kilogramm jutott (kulturországok nivójához mérten botránnyosan kevés) s ez az ötveneg és fél kiló 1908-ban tizenegyet esztendő alatt 43.8 kilogrammra csökkent. Mit jelent ez? Jelenti azt, hogy a drágulás miatt minden egyes budapesti ember 7.7 kilogrammra kevesebb húst fogyasztott 1908-ban, mint tizenegyet évvel ezelőtt. Epen egy hetedével redukálta a húsüzletet. Ez a magyarázat azonban csak a statisztika nyelve: kétségtelen, hogy számos háziur és jókeresetű pénzügynök barátunk — nem is számítva a mágnásokat és a bankárokat — nem érte be a pontosan 43.8 kilogramm hussal, amit háromszázhatvanötöt elosztva, apró patikaadagokat jelentene naponta. Budapesten még mindig elég ember van, aki naponta két rostélyost is eszik s tizszeresét fogyasztja el annak a husnennyiségnek, amit neki a statisztika engedélyez. Hogyan lehetséges ez? Ugy, hogy tiz budapesti ember elől eszi el a húst ezen a napon s egy normálisan táplálkozó emberre tiz olyan ember esik, aki alig, vagy aki egyáltalán nem eszik húst. Krumpilin, szótt lében főzött babon tengődő sápadt emberek végtelen kálváriáját mutatja a Szterényi adata s amikor a statisztika beszámol arról, hogy a hús fogyasztás tizenegyet év alatt hetedével csökkent, ez azt jelenti, hogy a bankár, a mágnás, az apátpiébanos és a pénzügynök változatlan étvágyával megeszik a két darab rostélyosukat, ellenben azok közül, akik mégis ettek néha napján húst, egy jelentékeny kontingens hozzácsapódott a krumpilin és szótt lében főzött babon kopláló szomorú karavánhoz.

Szterényi megdöbbentő nyíltsággal leplezte le ezeket az állapotokat. Kimutatta, hogy Budapesten felével drágult meg minden, ami Bécsben, Párisban, Berlinben ugyanez alatt az idő alatt egy tized, vagy egy harmad árával drágult. Pedig Budapest egy gazdag éléskamra közepén épült város, a Dunát szegélyező palotasoroktól, hogyha félórát gyalogol valaki, már szántóföldek között jár.

Mily csodálatos varázslat kényszeríti ezt az országot koplalásra, mikor meg lenne minden? Mi az oka ennek a szédítő drágaságnak Magyarországon, amikor minden ok azt követelné, hogy ez a föld legyen Európa legelőbb földje? Szterényi utalt bizonyos illegitim okokra: kétségtelen, hogy vannak ilyen illegitim okok is. A szemérmetlen élelmiszerüzorsora néhány ezer ember több haszna kedvéért százazretet fog holtig tartó büjtire. Budapesten is, a legtöbb vidéki városban is. A drágaság mérték-

telen növekedésének azonban egyéb, mélyebben ható okai is vannak, aminek legjobb bizonyossága az, hogy a képviselőházi vita tanúsága szerint a kormánynak csak igen felületes és kevés hatású expedienst van a drágaság elleni küzdelemben, épen azért, mert nem nyul le a bajok gyökeréig. Az élelmiszerüzorsók mellett rossz városi adminisztráció, helytelen vasuti politika, agrár osztályozás, nagybirtokos befolyás keresztezik egymást a drágaság előidézésében.

És mindenek fölött, mindenek előtt az erendendő bün: mindaddig, amíg nincsen önálló vámtarület, amellyel, hogy iparilag nem fejlődünk, éhesek is leszünk, mert a téli élelkraktárunkba állandóan belemarkolász Bécs és Ausztria. A magyar ökröt, magyar sertést, magyar lisztet a sző szoros értelmében eleszi előlünk a császárváros és az osztrák birodalom. A magyar Molnár Józsefnek pedig kénytelenek borotvához nyulni, hogy ha gyermekeik éhesek.

A szolnokdombokamegyei árviz-katasztrófa.

— Félhivatalos jelentés. —

Dés, július 28.

A nekibőszült elemek végeztek Szolnok-Dobokával. A pusztító vihar miután végigsöpört ezen a szerencsétlen országrészen, most visszavonult titkos fészékébe és átadta helyét az élő, építő, gyógyító embereknek, akik most azt sem tudják, hol kezdjék el a munkát. A jég teljesen elverte a vetést és gyümölcsösöket, a földeken elpusztított, amit csak ért, néhány óra alatt az egész gazdasági termés megsemmisült. Learatta a halál is a maga részét és bizony nem sok aratni valót hagyott az embereknek. Most már megindult a segélyakció is, hogy legalább azt meentsék, ami még menthető, hogy tisztességesen temessék el a halottakat.

A pusztulás részleteiről így szól a félhivatalos jelentés:

A vasarnap délután Szolnokdombokamegyén végigszáguldott felhőszakadásos vihar délután négy órakor kezdődött s csaknem négy órán keresztül szakadatlanul tartott. A vihar már magában Désen szokatlanul heves volt s meglepő elemi erővel lépett föl; zárt utcákon és városi telkeken élőfákat gyökerestől tépett ki, czejtáblákat szaggatott le. A sűrű záporban hulló galambtojás nagyságu jégdarabok csakhamar járhatatlanná tették az utcákat s embertállatot fődél alá üttek. A határban levő vetést, gyümölcsösöket a jég teljesen elverte, ami akkora kárt okozott, hogy a várható mezőgazdasági eredményeket a minimumra csökkentette.

Még elszomorítóbb a felhőszakadás pusztítása a vármegye többi vidékén. A vihar ugyanis Déstől Magyarországon, az ismert gyümölcstermelő községekben: Csicsókeresztúron, Felőrön, Nagydebreken, Alsóilósván és Ispánmezőn át északkeleti irányban száguldott tova s utjában a földeken elpusztított mindent, amit csak ért. E községek völgyvidékének egész gazdasági termése semmivé lett. A tengeri, kalászos és takarmány-dülek teljesen el vannak iszapolva, nagymennyiségű sziklatörmelékkel, sok helyütt fémársas kődarabokkal vannak eltorlaszolva, úgy hogy e vidékek legnagyobb része talán egyszersmindenkorra elveszett a mezőgazdasági művelés számára.

A legpusztítóbb volt a felhőszakadás rombolása Nagydebrek és Ispánmező községekben, ahol a községekben átfutó kis patakok és hegyi levezető árkok rohanó áradattá gyűjtötték a szennyes vizet s az árviz e községek alacsonyabban fekvő helyeiben iszonyu pusztítást végzett.

Nagydebreken tizenöt házat valamennyi meléképületével együtt, Ispánmezőn pedig hat házat mindenestül elsöpört az áradat. Ennél is több lakóház rendkívül összerongálódott. Mintegy nyolcvan darab állat esett a vihar áldozatául. Nagydebreken elvitte a víz a község bikáját és a községi pénztárt a benne lévő nyolcszáz korona készpénzzel és értékpapírral együtt. Többre megy harmincezer koronánál csak az a kár, amit az áradás az utak, a hidak tönkretételével okozott; öt nagyobb hidat teljesen megsemmisített s kettőt megrongált.

A legsúlyosabb áldozatot azonban emberéletben követelte a vihar. A felőri óvónon kívül Nagydebreken harmincz halott, Ispánmezőn kilencz halott, összesen tehát negyven halott az áldozatok száma. Tegen sokan sebesültek meg azonkívül súlyosan és könnyebben. Debreken egy öttagu család házastól, mindentől az utolsó szőlig elpusztult. Tizenegyet

halottat még ma sem találtak meg. A többieket közöttük sok serdültebb korut és több gyermeket, tegnap temették el. A halottakat festetlen fakoporsókban a csűrökben helyezték el s a hozzátartozók és a többi szerencsétlenül jártak is tömegével lettek el egész napon át a csűröket s hangos sirással állottak a koporsók mellett. A temetés innen a csűrökből történt óriási részvét mellett.

Felőrben Farkas Ilona állami óvónő és nőtestvérét, akik a vihar elől akartak hazamenekülni, elsodorta az ár s mintegy negyven méternyire sodorta magával. A szerencsétlen óvónő, amikor segítségére siettek, már megfuladt. Irén nevű nőtestvére alétan menekült ki a vízből, a rémület és a szenvedett sérülések azonban súlyos betegség tetették. Az óvónőt kedden temették el általános részvét mellett.

Gróf Bethlen Balázs főispán a titkárával, dr. Horváth Árpáddal személyesen végigjárta az árviz sújtotta helyeket; személyesen intézkedett mindenhol Bárdy György alispán is, aki Ferenczy Endre műszaki tanácsos kíséretében járta be a katasztrófa helyeit. Bárdy Géza járási főszolgabíró is a katasztrófa helyén van. Eddig minden intézkedés megtörtént, hogy a rettenetes csapás következményei a lehetőségig enyhüljenek.

A kárvallottak segítségére széleskörű társadalmi akció indult meg. Barsay Tamás debreci nagybirtokos és felesége, Bánffy Katinka grófnő máris ezer koronát adtak a létesítendő segítőalapra. Az önkéntes adományon kívül azonban nagyobb mértékű állami segítségre is szükség lesz, részben a lakosság felsegítésére, részben pedig a megrongált utak és műszaki dolgok helyreállítására. A főispán személyesen tett jelentést a kormánynak a katasztrófáról s minden irányban gondoskodott, hogy a megindult segítőakció teljes eredményre vezessen.

EGYHÁZAK.

— („A kulturharcosok larmája“) ezimén cikket írt gróf Galen Augustin lelkész a Reichspostba. A gróf lelkész ultramontán szempontból nyilatkozik a Borromei-enciklika felől és felcsap a pápa bajnokának. Eredeti észjárásu s harcias cikkében a következő érdekességeket mondja el a jó ember:

— Nem tagadja, hogy a Borromei-enciklikáját terjesztette, de ezt azért tette, ugymond, mert a katolikus népet tájékoztatni akarta a viszonyokról és védekezni akart az egyházellenes támadások ellen. Meg kell védelmezni a pápát az evangélikus szövetség vakmerő támadásai ellen. Cikkét az összes ellenséges indulat lapok lenyomatták és ezért köszönetet mond nekik. Sajnálja, hogy a történeti tények, amelyeket megvilágított, bizonyos embereket kínosan érintettek. A katolikusok csak védekeznek. A támadó csak az evangélikus szövötköz, amely az enciklikát önző céljaira használja ki, amely perfid taktikájával kétségbe meri vonni a pápa szavainak igazságát és a mely az enciklikát arra akarja fölhasználni, hogy a Rómától való elszakadás mozgalmát újra fölélessze. Meg akarják akadályozni, hogy a pápa egyáltalában szabadon beszélhessen hívéhez. De a katolikusok ezt nem fogják eltűrni és — így végzi — ha az egyház ellenségei megtámadnak bennünket, akkor mi is tudni fogjuk, hogyan védekezzünk.

Bécsből jelentik nekünk: A Mihály arkangyalrend, amelynek sok arisztokrata tagja van, felhívást intézett a katolikus egyházi társulatokhoz, hogy tiltakozzanak az illetéktelen beavatkozások ellen, amelylyel hivatlanok a „Borromeusz-enciklika publikálása alkalmából a katolikus egyház belügyébe ártották magukat. A tiltakozó iratot a katolikus társulatok a pápához fogják juttatni.

— (Az Országos Katolikus Szövetség) ma délután hat órakor tartotta közgyűlését gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöklété alatt. A közgyűlésen újból megválasztották elnöké gróf Zichy Jánost. Tiszteletbeli elnökök lettek: Boromissza Tibor püspök és gróf Eszterházy Móricz. Alelnökökké Giesswein Sándort, Kanter Károlyt, Matyasovszky Lajost, Várady L. Árpádot, dr. Zlinszky Jánost és dr. Zsembery Istvánt választották meg. A tiszttakar nevében gróf Zichy János nagy lelkesedéssel fogadott meleg szavakkal fejezte ki köszönetét a bizalomért. A közgyűlés után igazgatósági gyűlés volt, melyen sajnálattal vették tudomásul Szentiványi Károly prépost igazgató lemondását és helyébe egyhangulag Hindy Zoltánt választották meg.

— (Egyházmegyei közgyűlések.) Dobsináról táviratozzák: A gömöri ev. egyházmegye 27-én és

28-án tartotta Dobsinán közgyűlését *Szontágh* Andor világi és *Terrey* Gyula főesperes egyházi főgondnok elnöklésével. Az első napon tartott isteni tiszteleten *Schmidt* János rosznyói lelkész mondott emlékbeszédet a gyámintézet 50 éves fennállásáról, majd a borromei enciklikára tért át és ennek káros hatását hosszasan fejtegette. Este műkedvelői előadás volt a kerületi polgári leányiskola javára. Másnap a gyűlést folytatták s az egyházi ügyek elintézése után délután kétszáz terítettük lakomát rendeztek, melyen jelen voltak: *Szentiványi* Árpád orsz. képviselő, kerületi felügyelő, *Kubinyi* Géza orsz. képviselő, *Hevesi* Bertalan, továbbá számos egyházi és világi előkelőség.

Eperjesről táviratozzák: A sárosi ev. egyházmegye ma tartott közgyűlésén elhatározta, hogy feliratban fordul a kormányhoz, melyben kifejti, hogy az új egyetemek létesítése helyesen csak a meglévő és életképesnek bizonyult jogi és teológiai akadémiák fokozatos kifejlesztésével, egyetemi fakultási rangra való emelésével s így idővel csonka egyetemékké való átalakításával lehetséges. Ezen az uton a régóta sürgetett protestáns teológiai fakultások kérdése is megoldást nyerne.

Az egyházmegye visszaautasította a Borromeusi enciklika hamis vádjait és felterjesztést intézett az egyházegyetemhez aziránt, hogy ez a kormánytól az enciklikának Magyarországon való kihirdetése ellen, mint amely a vallásfelekezeti békét veszélyezteteti, tiltakozik. Egyben kijelentette a közgyűlés, hogy a magyar katolikusokat nem azonosítja ama vakbuzgó katolikusokkal, akik az enciklika létrehozásában közreműködtek, mert a magyar katolikusokkal továbbra is jó egyetértésben kívánják élni.

Tifusz, skarlát és egyebek.

Budapest, július 28.

Illetékes és laikus forrásból, a lapokban és azokon kívül elég sok szó hangzott már el a pusztító járványokról, melyektől hónapok óta nem tudunk már szabadulni. Kiütéses tifusz, skarlát, legutóbb pedig a hastífusz szedi áldozatait ebben a szerencsétlen országban, különösen pedig a fővárosban, mely a világ nagy metropolisai mellett a „járványváros“ szomorú jellegével húzódik meg. Rómának a templomok, Londonnak a gyárak adnak sajátos jelleget, Páris a világ legszebb nagyvárosának mondják, Velenczét pedig a lagunák városának. A mi fővárosunk fölül pedig egy nagy képzeletbeli vörös czédula piroslik intőjelül a közeledők felé: Vigyázz, itt a halál lakik. Mindez pedig nem tulság, hanem a legszörnyebb valóság és szomorú, hogy ezt nekünk, orvosoknak kell megvallanunk. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy sehol a világon az utolsó években nem volt annyi járvány és pusztító ragály mint éppen nálunk. Oroszországban és Galicziában, melyekben legnagyobb a nyomor és a szellemi, erkölcsi hátramaradottság, amelyek tehát természetesen főfészkei voltak mindig a piszkos és lappangó nyavalyának, a mi egészségi viszonyainkhoz képest jelenleg — mondhatni — ideális állapotok vannak. Mindezt pedig nem tekinthetjük pusztán egy különös, véletlen nemzeti szerencsétlenségnek, mert hiszen sem talajviszonyaink, sem szomszédságunk, sem alacsonyabb néprétegeink eredő intelligenciahiánya nem teszik indokolttá ezt a stationær lehetetlen állapotot. Hatóságaink, közigazgatásunk, ellenőrző intézményeink elégtelensége és hiányossága felelősek a bajért és egy napot sem szabad mulasztani, mikor gyökeres reformok életbeléptetéséről van szó. Nehogy pedig egy önként fölmérülő, de pozitív alapokat nélkülöző itéletnek látszszék, hogy egy ilyen nemzeti szerencsétlenségért a hatóságok és ellenőrző közegek lekiismeretlenségét és hiányos voltát tesszük felelőssé, meg kell említeni azt a felháborító, vétkes felfogást, vagy legjobb esetben indolenciát, melylyel illetékes közegeink elnézésük, illetéktelen közegeink pedig az ügynek ártó beavatkozásuk által melegságyává tesszik ezt a várost a piszkos, ragályos betegségeknek.

Czélzok itt az élelmiszerhamisításokkal és higiénikus feltételek be nem tartásával szemben követett eljárására magisztratusainknak, mely manipulációk tudvalevőleg főokai a járványoknak. Hogy az élelmiszereket miképp hamisítják és a higiénikus feltételek legegyszerűbb szabályait meny-

nyiro nem tartják be árusítók és fogyasztók egyaránt, erről elég szó esett már. Az élelmiszerhamisítást nálunk nem büntetik szigoruban, mint a becsületsértést. Tessék elképzelni, az állam, a főváros csak annyira becsüli a közjólétet, mint az egyéni jellem sértetlenségét. Ilyen bűnököt minden esetben börtönnel kellene büntetni, az első esetben meg kellene vonni az illetőtől az árusítási engedélyt, ezzel szemben a hatóságok az élelmiszerhamisításokat csekély pénzbüntetéssel büntetik. Ami azonban a legfelháborítóbb, az az, hogy még ezeket a pénzbüntetéseket is csak a legritkább esetben lehet behajtani, mert a hamisítóknak kerületi főnökök, városi bizottsági tagok köréből előkelő pártfogóik akadnak, akik kijárják számukra a csekély büntetés elengedését is. Megtörténik az a hallatlan eset — erre személyes meggyőződésün alapul tapasztalataim vannak — hogy közönséges hamisítóknak, akik a legnagyobb nemzeti kincsét, a nép egészségét veszélyeztetik, a főváros ügyeiben vezető szerepet játszó emberek állnak oldala mellé — különösen abban a kerületben, ahol legjobban grasszál a klikkuralom — és személyes befolyásukkal kihúzzák a hínárból a hamisítót. Egy az utolsó napokban megtörtént esetet említek itt fel. Egy kereskedő tejkészletét, közvetlen, mielőtt azt hajnalban el akarta szállíttatni a város minden részébe a közönségnek, az ellenőrző bizottság lefoglalta, mert a tej hamisítva volt. Erre a tejkereskedő a bizottságot, melyben többek közt egy ismert nevű professzor volt, egy fővárosi bizottsági tag nevével fenyegette, aki neki jó ismerőse és aki „majd megmutatja a bizottságnak, hogy kinek a tejét foglalják le máskor!“ Mindez a XX. században történik meg Magyarországon, az ország fővárosában, mely a kultúra és az idegenforgalom fokozására ezeket fizet rá egy repülőversenyre. A tisztiorvosok esküjök sulya alatt is, kötelességérzetből is minden lehetőséget elkövetnek és a hamisításokkal szemben megtorlást követelnek. Tartósan azonban nem exponálhatják magukat, mert abból a színtén egyedülálló, hallatlan körülményből kifolyólag, hogy a tisztiorvost hat évenként újra választják, könnyen állásába kerülhet, ha a befolyásos városatyával szemben a hamisító megbüntetését követeli.

Még egyet. A ragályos betegségeket nagyrészt Oroszországból hurcolják be megfertőzött területekről jövő oroszok. Egy internacionális határozat értelmében Oroszország minden esetben értesíti az illető város vagy helység orvosi hatóságát, ha egy orosz az illető várost vagy helységet nevezte meg jövőendő, órákra vagy napokra szóló tartózkodási helyéül. Nemesak, hanem az internacionális határozat értelmében az idegen még azt a szállót is megnevezni köteles, amelybe szállni fog. Már most az orosz hatóságok azonnal értesítik a tisztiorvost, hogy ez és ez az orosz, koleragyanus vidékről — mondjuk — Budapestre jön és ebben vagy amabban a hotelben fog megszállni. A tisztiorvos azonnal érdeklődik az illető iránt a megnevezett szállóban, hogy őt kötelesség szerint őt napig — ennyi a betegség átlagos lappangási ideje — figyeltesse. Azonban az idegen legtöbb esetben nem oda száll, ahova előzetesen bejelentette. A tisztiorvos keresi az idegent a megnevezett helyen és ha ott nem találja, működését befejezettnek tekinti.

Kötelességévé kell tenni a tisztiorvosi hivataloknak, hogy olyan esetben, mikor a megnevezett helyen az idegent nem találják, azonnal forduljanak a rendőrséghez, hogy az illetőt bejelentette-e valamely szálló vagy szállásadó, ha igen, melyik. Vagy pedig a rendőrségnek kellene azonnal jelentést tennie a tisztiorvosi hivatalnak, ha gyanus vidékről jövő idegent jelentenek be neki.

Ezek a legegyszerűbb ellenőrzőszempontok és módszerek, melyeken minden művelt európai állam rőgen túl van már. Ha repülőversenyek rendezésében elmaradunk a kulturálmok mögött, akkor még nem állunk messze tőlük, de ha kulturában maradunk el, akkor nem esoda, hogy Magyarországot felül a külföld ázsiai szelet érez fujni.

Forbáth Sándor.

Hírek Crippennől

és
bájos utitársnőjéről.

Crippen doktorról, aki Londonban megölte a nejét s azután kedvesével megszökött, végre sikerült megbízható híreket szerezni.

Ime:

Brüsszel, július 28.

Egy itteni kávéházban megfigyeltek egy öreg asszonyt és egy fiatal fiút. Azt hiszik, hogy az öreg asszony a gyilkos doktor és a fiu a leány. Később eltűntek és egy vendéglőben bukkantak föl. Addigra az öreg asszony átöltözött ficsurnak és a leányt mint sétatánczát vitte a hóna alatt.

Newyork, július 28.

Egy itteni barban föltűnt egy fiatal házaspár. Alapos a gyanu, hogy a férfi Le Neue Etel, a nő pedig Crippen doktor. A rendőrségen azt hiszik, hogy a férfi Crippen és a nő Le Neue Etel. A detektívfelügyelő ugyanis bizonyosra veszi, hogy a gyilkos olvasta az újságban, hogy ő női ruhában szökött és ezért ruhát cserélt kíséretőjével.

A „Montrose“ födelzetén.

(Marconi telegramm.) Megfigyelünk egy katolikus papot, aki egy fiatal utazik. Erős a gyanunk, hogy a katolikus pap Le Neue kisasszony és a fiu Crippen dr. A kormányos megleste a titokzatos utasokat a kabinjukban és most már föltétlenül bizonyos, hogy ők a gyilkosok.

A „Sardinien“ födelzetén.

(Marconi telegramm.) Letartóztattunk három embert, akik közül kettő okvetlen Crippen, a másik négyben egyesek Le Neue kisasszonyt vélik fölismerni. Megmotozásukkor egyiknél egy kék pénztárczát találtunk, amely határozottan azonos a körlevélben leirt írókészlettel.

A „Marconi“ födelzetén.

Dew rendőrfelügyelő nyomában van a gyilkosnak. Crippen tábornoki egyenruhában szökött és Le Neue kisasszony mint kard lóg az oldalán. Dew le akarta tartóztatni a tábornokot, de nem tehetette, mert nem lévén katona, nem tudott szabályzerúien jelentkezni.

A „Tohuwaboŋu“ födelzetén.

Azt hiszik, hogy a Marconi hamarabb ér Sardinienbe, mint Dew a Montroseba. Ekkor Brüsszel detektívfelügyelő okvetlenül letartóztatja a Crippen testvéreket és a Le Neue házaspárt is. Az idősebb Crippent különben Stockholmban láták egy kutyával és egy könyvvel a kezében. Nem hiszik, hogy ez a kutya volna Dew rendőrfelügyelő, de egészen bizonyos, hogy a könyv szakácskönyv. Eből azt következtetik, hogy a Le Neue házaspár is a közelben van.

A „Crippen“ födelzetén.

Dew angol hittérítő, aki Marconi doktort, a gyilkost üldözi, azt hiszi, hogy a kiadás körül nem lesz dolga a kanadai hatóságokkal. Először azért, mert Le Neue doktor még nincs meg, másodszer azért, mert a Monterose-t Dániában láták, ahol a helyi forgalmat bonyolítja le.

Körülbelül ennyit tudok Crippen doktorról és Le Neue kisasszonyról. Ezek után, azt hiszem, könnyű lesz elfogni őket.

Ray.

KÖZIGAZGATÁS.

Szegedi orvosok és az Országos Pénztár. Szegedről jelentik, hogy az ottani pénztári orvosok egyhangulag elfogadták az Országos Pénztár szabályzatvezeteteit és konstataáltak, hogy ezek a pénztári orvosok igényeit minden tekintetben kielégítik. A nagyszabedni orvosok pedig már meg is egyeztek a pénztárral az Országos Pénztár szabályzatvezetetei alapján.

Politika a megyei közigazgatásban. Rimaszombatról jelentik: *Bornemissza* László, Gömör- és Kishontmegye alispánja tegnapi értekezletet hívott egybe, amelyen *Lukács* Géza gömörkiskontme-

gyei főispán, Kubinyi Géza és Farkas Zoltán országgyűlési képviselők, továbbá a vármegye több vezetőembere vettek részt. Az értekezlet egyhangúlag kimondotta, hogy olyan vármegyei politikai párt szervezését, amely a vármegye autonóm életében és a vármegyei tanácskozásteremben politikailag kívánna érvényesülni, nem tartja kívánatosnak, sőt egyenesen kizárni kívánja, hogy a vármegyei közigazgatás személyi és tárgyi kérdéseit pártpolitikai szempontok irányítsák.

Polgármesterek gyűlései Temesvárott. Az ország huszonöt törvényhatósági joggal felruházott városának polgármesterei szeptember tizenkettedikén Temesvárott tartják ezidei tizenegyedik értekezletüket. Az értekezletnek elnöke dr. Brolly Tivadar királyi tanácsos, pozsonyi polgármester, ezidei alelnöke pedig Éder Antal kassai és dr. Telbisz Károly udvari tanácsos, temesvári polgármesterek. Ugyanakkor 25 törvényhatósági joggal felruházott és a 106 rendezett tanácsú városból a múlt évben Budapesten megalakult Magyar Városok Országos Kongresszusának állandó bizottsága dr. Bárczy István székesfővárosi polgármester elnöke alatt szintén Temesvárott tartja ülését. Ez utóbbinak tárgysorozatába fel van véve a városi tisztviselőknek és a városi szolgáltnak fizetésrendezése, a magyar városok kötelező tüzkárbiztosítása és a városi üzemek vezetése és kezelése tárgyában készült előadói javaslatok. Mindkét szervezet gyűléseit a Resiczára, a vasművek megtekintése végett tervezett kirándulás követi.

A szécsényi dráma hősnője.

— Dr. Szöke Jenőné a fővárosban. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 28.

Június huszonötödikén történt az emlékeztető nagy szécsényi dráma. Dr. Szöke Jenő egy éjszakai gyilkos ható családi párbeszéd és hitvesi vallatás után agyonlőtte boldogsága tönkretévőjét, Reöck Istvánt. A férj, kinek homlokára a vétkes társadalom sütötte oda a gyilkos bélyegét, az igazságszolgáltatás karjaiba vetette magát, az asszony, a drámának passzívan aktív szereplője pedig két szép gyermekével elvonult a szuró és bántó tekintetek elől Besztercebányára, a szülei házhoz.

Szenvedéséről, az átélt izgalmakról bőven beszámoltunk annak idején, a családi dráma aktualitásának korában, amikor a szép asszony sirva, zokogva mondta a sajtó tolla alá panaszát, keserűt és önvádaskodását. A férje pedig a vizsgálati fogságot színi, ügyvédje azon fáradozik, hogy kellő biztosíték mellett szabadlábra helyezze dr. Szöke Jenőt és ez a közeli napokban eikerülni is fog. Az emberi regarde azt kívánja, hogy hagyassanak magukra őket, akiknek oly sok elvégezni és elsimatni valójuk van egymással, tegyék meg ezt a nyilvánosság kellemetlenkedő vizsgatekintetein kívül. Csak hogy dr. Szöke, egy rövid pillanatra — szegény megérdemli, hogy ez a pillanat minél rövidebb legyen — a közérdeklődés gyűrűjébe jutott ismét. Szép sápadt profiljára rávilágít a közfigyelem napja: Grün Renée, férjzett Szöke Jenő doktorné ma Budapestre érkezett.

Két gyermekével és egy cseléd kíséretében jött s kocsiján egyenesen nővérehez hajtatott. A sógora fogorvos a köruton, ott kapott vendégzeretű hajlékot. Szöke külsője meglátszódnak az átélt szenvedések nyomai. A megbánás glóriáját és önvádak tövises martirkoszorúját viselő anya és feleség bizonyos fájdalmas melanchóliának rabja. Az önmérsztésben megtörtött uriaszony irtózik a nyilvánosságtól, különösen a sajtótól, mely szerinte gyakran elvétette az általa mondottakban a hangsúlyt. Néhány pillanatot szentelhetett csak a nála járt munkatársunknak, kinek kérdézősködésére a következőket mondotta:

— Azért jöttem a fővárosba kedves nővéreméhez, hogy itt várjam meg a vizsgálati fogságból szabaduló szegény uramat. Besztercebányáról utaztam fel, édesanyámtól. Ott nem találkoztunk volna az emberek kíváncsisága miatt, mely amúgy is terhemre volt. Feljöttem, hogy amennyire lehetséges, elfeledtessem magamat az ottani emberekkel. Megbűnhődtem s megvezekeltem mindenért.

Arra kérem az Istent, adjon nekem erőt és módot arra, hogy jóvátehessem a hibát. És ha az igazságszolgáltatás végzett az én szegény urammal, akkor el. El innen, oda, ahol senkiséim ismer bennünket. Csak gyermekeimért akarok élni. Jenőmtől több levelet kaptam fogságából és azt veszem ki soraiból, hogy szeret. És az a gondolat ad erőt elviselni a multak tudatát, hogy mint hitves és szerető édesanya sikerülni fog elnyernem őszinte bocsánatát...

Aztán Szöke kérte a sajtót, hagyják meg neki nyugodalmát, ne szakítsák fel újból nehezen hegedő lelki sebeit. Felállott és bement gyermekei közé.

A főváros hus nélkül.

— Száj- és körömfájás Budapesten. —

Budapest, július 28.

A budapesti marhavásártérre veszedelmes, fertőző betegséget huzeltak be: a száj- és körömfájást. A vásárforgalmat akadályozó veszedelmet egyelőre hathetes zárlattal vélik elháríthatónak. A bajt először az e hó tizenhetedikéi vásáron állapították meg.

Csatay Béla földmivvelésügyi miniszteri tanácsos jelentése szerint a járvány keletkezésének központja Háromszék megye, Kézdi-Martóváros község, ahol az állatorvos július 4-én harminczegy udvarban talált fertőzött állatokat, ami nyilvánvaló bizonyítéka annak, hogy a betegség fellépését nem jelentették be rögtön. A fertőzést különben — mint az utólagos nyomozás kiderítette — Romániából esempészett juhokkal hozták be a határszéli községbe. Természetesen azonnal lezártuk ezt a községet, a szomszédos falvakban pedig a legszigorubb vizsgálat indult meg. A vizsgálat ideje alatt július 14-iki budapesti vásárra főlhajtottak arról a környékről egy huszonkilenc marhából álló szállítmányt, amelyeket — minthogy gyanus vidékekről valók — azonnal a 13. számú, elkülönített szállásban helyezték el. Ebből nyolcz darabot elvittek szerteszét az országba, a többi pedig levágták. Az utolsó levágtott állaton megállapították a fertőzés, tehát Csikmegye és főleg Tusnád községeket is — ahonnan a szállítmány érkezett — zárlat alá helyezték. A fővárosi marhavásárra nézve elrendelték, hogy az állatokat csak kötött marsrutával lehet szállítani. Ugy az ide, mint az elszállítás csak vasuton — minden alkalommal újra dezinficiált vagonokban — történhetik, az eladott állatok pedig három nap alatt levágandók. A husarak emelkedésére nem igen lesz befolyása a ragálnak. Sőt, tekintve azt, hogy az állatokat azonnal levágták, könnyen megtörténheti az, hogy a hus olcsóbb lesz. Már azért a közönséget rémhírekkel ijesztgetni, mert a fertőzés idáig nem veszélyes s valószínűleg azután sem lesz az.

A marhavásárpénztár vezetősége így nyilatkozott a járványról:

Szaj- és körömfájás valóban van a fővárosban. A ragályozás úgy keletkezett, hogy a mult héten hétfőn öt darab vágómarhát szállítottak Ud-Szent-Péterről a fővárosba. Az öt darab marhán itt a marhavásártérre konstatalták a száj- és körömfájást. Erre a beteg marhák istállóját bezárták és jelentést tettek a földmivvelésügyi minisztériumnak, amely azonnal elrendelte az egész marhavásárra a zárlatot. Amíg tehát a zárlat hatályon kívül helyezve nincs, nem szabad marhát a fővárosba lábon hajtani, csupán vasuti kocsi-kban. A fővárosból pedig csakis azokba a nagyobb városokba szállítható marha, ahol a vasuti vágányok bevezetnek egyenesen a vágóhidakra. A zárlat egyelőre hat hétig tart. Ezalatt az idő alatt a főváros közelében levő községekbe, mint például Üllőre, Monorra stb. csakis úgy lehet a fővárosból marhát szállítani, ha azokat ott legfeljebb három napon belül levágták. A zárlat híre természetesen nagyon megescappant a felhajtás a budapesti marhavásárra. A vidéki gazdák a járvány következtében otthon tartják a hizott marhákat. Ily módon a főváros közönsége számára meglehetősen keves marha áll fogyasztásra, ami hushianyra enged kilitás. A földmivvelésügyi minisztérium már is gondoskodott a kilitásban levő hushiany lehető meggátolására és ma tekintettel a kisebb felhajtásra a Bécsbe való marhaszállítást betiltotta. A mult héten szerdán összesen háromszáztizenny

volt a budapesti marhavásár állománya, amelyet pénteken levágtak, nehogy a gyorsan terjedő ragály elharapódzék.

E nyilatkozatból kitűnik, hogy a fővárost még nagyobb husrágóság fenyegeti, annál is inkább, mivel a még ugyszólván csirájában levő járványt a bizományosok üzleti spekulációk céljaira használják ki. A bizományosok a ragály fellépésének híreire, egy kötelezvényt irtak alá, amelyben megfogadták, hogy ameddig a mult héten felhajtott marhamennyiség el nem kelt, addig újabb marhát nem rendelnek. Világos, hogy a bizományosok arra czéloznak, hogy hushianyt létesítsenek és ily módon a meglevő csekély marhát horribilis áron adják el. Már ma is borzasztó drágaság mutatkozott kint a vásártéren. Egy magyar-ökör, amelynek ára csak napokkal ezelőtt kilencven korona volt, ma százhat koronára szökött föl. Tehát elég gyors tempóban halad a drágulás, ha már most tizenhat korona a differencia. A budapesti mészárosok annyira el vannak keseredve a bizományosok e spekulációjá miatt, hogy el vannak szánva, miszerint két napig beszüntetik a husharúsítást. Így tehát félt, hogy Budapest két napig hus nélkül marad. A mészárosok külfütszégileg keresték föl ma Csabay földmivvelésügyi miniszteri osztálytanácsost és arra kérték, hogy jöjjön ki a marhavásártérre és személyesen győződjön meg az ott uralkodó türhetetlen állapotokról és a szándékosan előidézett drágaságról.

TÁVIRATOK.

Belgrádi követünk szabadságon.

Belgrád, július 28. Gróf Forgách János osztrák-magyar követ, aki a most befejezett kereskedelmi szerződési tárgyalásokat, mint a monarchia első képviselője vezette, a legközelebbi napokban két hónapi szabadságra indul. Távollétében a követség ügyeit báró Haymerle követségi tanácsos fogja fogja intézni.

A bolgár király útja.

Koburg, július 28. A bolgár király tegnap este innen elutazott. Utazásának célját eltitkolták. A király automobilon Lichtenfeldbe ment, ahol vonatra szállt. A királyt két fia: Boris herceg és Cyrill herceg, tegnap este hat órakor vonattal elutaztak.

A Rochette-ügy.

Páris, július 28. A Rochette-ügyben kiküldött vizsgálóbizottság mai ülésén Durand rendőrprefektusi osztályigazgató kijelentette, hogy tudott arról, hogy Gudiron bankár bérelte fel 25.000 frankért Pichereaut arra, hogy Rochette ellen vádat emeljenek. Azt hitte azonban, hogy a vád alapjául szolgáló értékpapírok az utóbbi tulajdonát képezték.

A kubai forradalmat leverték.

Havanna, július 28. Miniot tábornok forradalmát elnyomták, őt magát és híveit elfogták, a többi lázadó elmenekült.

A proféta egyenes leszármazottja.

London, július 28. (Saját tudósítónktól.) A bajrutí váli kiutasította a marokkói exszulant török területről, mert Abdul Aziznak, akit a mohamedán nép a proféta egyenes leszármazottjának tekint, félelmetesen nőtt a tekintélye és a török kormány aggodott, hogy zavargások fognak kitörni.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		Jul. 28.	Jul. 27.	Jul. 26.
Buza	helyben	109 3/4	109 3/4	110 3/4
	júliusra	110 3/8	111 3/4	112 1/2
	szeptemberre	109	109 3/4	110 1/2
	decemberre	111	112 3/8	113 1/8
Tengeri	júliusra	73 3/8	75 3/4	76
	szeptemberre	72 1/4	74 3/8	75
Chicago.				
Buza	júliusra	108 7/8	107 7/8	108 3/8
	szeptemberre	103 3/8	104 1/8	104 3/4
Tengeri	júliusra	63 1/8	65 1/8	64 1/2

Newyork, július 28. Gyapot Newyorkban, helyben 16.05 (15.85). Gyapot júliusra 16.35 (16.24). Gyapot szeptemberre 14.68 (14.61). Gyapot New-Orleansban, helyben 14% (14%). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.40 (12.40). Zsir Rohé és Brothers 12.50 (12.45).

Chicago, július 28. Zsir júliusra 11.67 (11.97). Zsir szeptemberre 11.72 (11.87). Szalonna short clear 13.12 (13.12). Sertészsip szeptemberre 20.87 (21.17).

ÜJONSÁGOK.

Megvásárolt szépségek.

Nincs szebb a világon a szépségnél. A szépség értékét meghatározni nem lehet és ninosen annyi pénz, amellyel a szépség megvehető. Az élet komisszája, hogy sok-sok szépség mégis eladó és legnagyobb igaztalansága, hogy sok szépség megvehető. Művészésű, emberek már réges-régen fellázadtak az ellen, hogy egyes embereknek, mert gazdagok, joguk van a szépségek kisajátítására. Mindenkinnek joga van ahhoz, ami szép és mégis milliómosok és mecenások gyakran elzárják az embereket ettől a joguktól. Kis és nagy, európai és amerikai Vanderbiltek nyakra-főre vásárolják össze a legértékesebb műkincseket, képeket, szobrokat és iparművészeti produktumokat és a maguk kizárólagos gyönyörűségére elzárják azokat. Az életünk rosszul berendeztsége az oka, hogy ez ellen az anomália ellen már neveltséges a hadakozás. Így van és nem lehet másként.

A legértékesebb valami azonban az emberi szépség. A szépség az élet egy ajánló levele, amely már az első impresszióként kezd protegálni s ami az élete jó részén dédelgetve kíséri az illetőt. A szép férfi épp úgy könnyebben küzdhet meg az étellel, mint a szép nő. Születési és vagyoni hiányokat, sokszor még az ész kiválóságánál is erősebben nivellál a szépség. Valakinek a tehetségét felfogni nehezebb dolog, mint a szépséget meglátni. Az emberek esztétikai érzéke mindig erősebben volt kifejlőve, mint a felfogó képessége. Nagyeszű emberek éppen azért sokkal ritkábban csinálnak karriert, mint az igazán szép emberek. Ha egy szép nő a szegényházban hal meg, az ember gázságról beszél. Nagyeszű emberek, ki tudja hányan küzdenek az élet szegényházában, — űket jórészt észre se veszjük. És hány szép ember ér könnyedén célhoz, ahol rátermett, tehetséges emberek hiába verekesznek.

Most egy leányról hallottunk, aki szép volt, nagyon szép és a gép letépte a haját, elrabolta a szépségét. A leány bepörülte a gyár tulajdonosát és az ellopott szépségeért kétezer korona kárpótlást kapott. Kétezer koronát a szépségéért. Kétezer koronát azért, amivel ha megmarad neki, talán grófnő, talán hercegnő lehetett volna. Lehetett volna boldog, gazdag, de lehetett volna bármivé, megmaradt volna szépségnek. Most szerencsétlen és szegény, száz és száz reményét és esélyét veszítette, legjobb kincse, a szépsége torzvonallakkal rajzolódik arczára és ezért kétezer korona! . . . Ilyenkor felháborodik az ember és a szokatlan igazságból is kiérzi az életnek, a társadalomnak, vagy isten tudja, minék a nagy, végtelen igazságtalanságát. Kétezer korona azért, aminek felmérhetetlen az értéke. És miközben öklöbe szorul a kezünk, eszünkbe jutnak azok a nagytehetségű emberek, akik éltek, élnek, meghaltak és haldokolnak, akiket el-elkap az élet irtalmatlan gépezete és, akik, szegény vagyok! Vajon kitől kapnak kárpótlást azért, amit elraboltak tőlük. Hiába, nincs nagy igazságtalanság, melynél még nagyobb ne lenne.

NAPIREND. Napfár: péntek, július 29. — Róm. kath.: Mártha sz. vt. — Prot.: Márta. — Görög-ország: július 16. Atenogén pk. — Zsidó: Thamusz 22. — A nap két reggel 4 óra 33 perczkor, nyugszik este

7 óra 38 perczkor. — A hold két éjjel 11 óra 13 perczkor, nyugszik déli 12 órakor.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A kultuszminiszter fogad délután 4 órakor. A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. A kereskedelmi államtitkár fogad délelőtt 12—2 óráig.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. Országos papiros-, tanszer- és iskolaszertkiállítás a városigeti Iparcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 40 fillér. — Petőfi-ház (ereklyemúzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10—2 ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — Nemzetközi Amatőr Fényképzés kiállítás a városigeti Műcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9—6 ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészszáz nyári képvására. (Vácz-utca 9. szám.) Nyitva 10—1 ig és 3—6 ig. Belépődíj 40 fillér. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása. (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6 ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Házipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum régiség-tára 9—2 ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2 ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1 ig. — A Néprajzi Múzeum 3—6 ig. — A Fővárosi Múzeum 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1 ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 2-ig. — A Közlekedési Múzeum 2—6 ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet királyné Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4 ig. Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—1 ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12 ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2 ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2 ig.

— Személyi hírek. Follért Károly, a posta- és távira vezérigazgatója ma megkezdte szabadságát és néhány heti tartózkodásra Karlsbadba utazott. — Gruz Albert ny. honvédelmi államtitkár és neje, a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének alelnöke, hosszabb tartózkodásra Zürichbe utazott.

— A spanyol király Karlsbadban. Azt híresztelik, hogy Alfonso spanyol király két hét múlva nagy kísérettel Karlsbadba érkezik gyógyhasználatra.

— A király ajándéka a Szent István-templomban. A király újabban szép ajándékkal járult hozzá a lipótvárosi Szent István templom belsőjének szépítéséhez. Strobl Alajos szobrásztanárnál megrendelte az egyik nagy oltár számára Assisi szent Ferenc szobrát, melyet a művész meg is mintázott. A szobrot most faragják márványba és szeptember havában szép egyházi ünnepség keretében helyezik el az oltáron.

— A bolgár király fülbaja. Szófiából jelentik: Ferdinánd király fülbaja udvari körökben nagy aggodalmat kelt. A király majdnem egészen süket.

— József főherceg Budapesten. József főherceg, aki hetek óta az alföldi nagyobb városokban járt katonai szemleuton, ma Libits Adolf udvari tanácsos, főhercegi uradalmi kormányzó kíséretében a fővárosba érkezett.

— Miniszterek utazása. Lukács László pénzügyminiszter, aki néhány napot Tátrafüreden töltött családja körében, ma reggel visszaérkezett Budapestre s résztvett a képviselőház ülésén is. — Harai Samu honvédelmi miniszter augusztus hó 5-én Karlsbadba utazik, Stankay Géza miniszteri fogalmazó, titkára kíséretében, ahol három hétig fog tartózkodni. A miniszter szabadságának hátralévő részét Budapesten tölti.

— Új titkos tanácsosok. A már korábban közölt híreinket megerősíti a hivatalos lapnak mai közleménye, melyben bejelentik, hogy a király Mihályi Viktor dr. gyulafehérvári és fogarasi görög-katolikus érseknek, Széchenyi Miklós gróf győri és István Vilmos dr. szombathelyi püspöknek, valamint Béli Ákos gróf nyugalmazott főispánnak a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— A miniszterelnökségi sajtóosztályból. A király dr. Német Alfréd miniszterelnökségi sajtótudósítónak a miniszteri segédtitkári címet és jelleget adományozta.

— Új nemesek. A király a közigazgatás terén szerzett érdemeik elismerésül Árpási Imre nagybirtokosnak, a nyitrai hitelbank vezérigazgatójának és Gosztonyi Gyula nagybirtokos és nagybérlőnek, valamint törvényes utódaiknak a magyar nemesiséget díjmentesen adományozta.

— Új egyetemi magántanárok. A hivatalos lap ma egész tömeg miniszteri jóváhagyást közöl egyetemi magántanárokról. Dr. Navratil Dezső az „orr- és gégebetegségekről”, dr. Mansfeld Géza a kísérleti gyógyszer-tan, dr. Ritoók Zsigmond a „szív és vérkeringésrendszer betegségei”, dr. Scipiadés Elemér a „terhességi és szülési pathológia” és dr. Bálint Rezső a „rendszeres kortán” című tantárgyakban képesítették magántanárként.

— Új csillagkeresztet hölgy. Mária Jozefa főhercegné 1910. évi július 20-án kelt elhatározásával herceg Khevenhüller-Metsch Antalné, szül. gróf Mensdorff-Pouilly Gabriellának a csillagkereszt-rendet adományozta.

— A pozsonyi gróf halála. Pálffy István pozsonyi gróf halála alkalmából a gyászoló családnak nagymennyiségű részvéttávirat érkezik. A mai napon kondoleált a király is, aki az elhunyt legidősebb fiához, Pálffy Béla grófhhoz Ischlből a következő táviratot intézte: Fogadja ön és a gyászoló család édes atya elhunyt alkalmából igaz részvétem biztosítását. Ferencz József. — Részvéttáviratokat küldöttek még Frigyes főherceg, József főherceg és Augustus főhercegnő, stb. A holnapi bejelentésre minden előkészület megtörtént.

— Új jogakadémiai tanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagyváradi jogakadémián megüresedett egyházi jogi és jogtörténeti tanszékre ideiglenes minőségben nyilvános rendkívüli tanárrá dr. Bochkor Mihály kolozsvári ügyvédet, az erdélyi róm. kath. státus titkárát nevezte ki a VIII. fizetési osztályba való sorolással és szabályszerű illetményekkel.

— Politikai afférek. Nagy Sándor országgyűlési képviselő a képviselőház tegnapi ülésén Lovász Márton interpellációja közben Gortvay Aladár Zemplén vármegyei főszolgabíró közbeszólásával megsértette. A főszolgabíró ma délelőtt Szinnyei-Merse Félix és Mocsáry Sándor országgyűlési képviselőkkel provokáltatta Nagy Sándort, aki Telegdy József és Vojnich Sándor képviselőket nevezte meg segédekül. A megbizottak rövid tanácskozás után pisztolypárbajban állapodtak meg. A párbaj délután fél 3t órakor ment végbe a honvédelovassági laktanyában. A föltételek voltak: egyszeri golyóváltás, harmincz lépés távolság, ötöt lépés avansz és öt másodperc célzási idő. Először Gortvay lött, de pisztolya csütrökött mondott. Azután Nagy Sándor lött. Golyója Gortvay fejé fölött süvített el. A felek nem békültek ki.

A gróf Bethlen István és Erődy Sándor főispán között fölmerült lovasias ügyet a két fél megbizottai elintézték. Erődy megbizottai a lovasias eljárás okául szolgáló lével tekintetében gróf Bethlen megbizottaitól kielégítő felvilágosítást kaptak s az ügyet e felvilágosítás után szabályszerű lovasiassággal fejezték be.

— Hegedűművész és színész házassága. Bécsből jelentik: Huberman Broniszlav, a híres lengyel hegedűművész eljegyezte Galafres Elzát, a bécsi Deutsches Volkstheater tagját.

— A hadgyakorlatok. A király katonai kabinettirodájának helyettes főnöke, Matterer vezérkari ezredes ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson volt a királynál, hogy előterjeszse a hadügyminisztériumban tegnapi tanácskozás határozatait, amelyekhez Ferencz Ferdinánd trónörökös táviratban adta beleegyezését. Hír szerint holnap érkezik ide Hötzendorff-Conrad vezérkari főnök és személyesen fog jelentést tenni az uralkodónak a nagy hadgyakorlatok kérdéséről.

Przemyslből ma bővebb részletek érkeztek a takonykór fellépéséről. Eszerint a przemysli hadtest területén a ragály nem csökkent, hanem ellenkezőleg, terjed. Eddig hat gyalogezred és két lovasezred van elkülönítve, tehát a przemysli hadtestnek majdnem fél állománya. Arra gondolni sem lehet, hogy ezek a csapatok részt vegyenek a gyakorlatban. Ez különösen a 8-ik dragonyos és a 3-ik huszárezredre vonatkozik. A gyalogezredek is csak úgy, ha a lovasított tisztek és kürtösök gyalog vennének részt a hadgyakorlaton. — Lőcseből érkező hírek szerint nem lehetetlen, hogy a hadgyakorlatokat itt tartják meg. Lőcse környékére már 1898-ban is tervezve volt egy királygyakorlat. A város már el is készült az uralkodó fogadtatására, amikor Erzsébet királyné meggyilkolásának híre érkezett, mire a hadgyakorlatot félbeszakították.

— Eg az esedi lép. Rövid hírből megintuk, hogy az esedi lépön tűz támadt. Eg a lép. Mint Mátészalkáról írják: A lép kigyuladásának oka az volt, hogy egy ember nyilt tüznél szalonát süttött és a szél a parasztat a buzakeresztekre vitte. A tűz ezernél több keresztet elhamvasztott. Mig a környéken állandóan esik, a lép már hetek óta nem kapott esőt.

— **Hol van dr. Crippen?** A londoni „Daily Mail” a Szardínia kapitányától a következő írást kapta:

A hajó utasainak gondos megvizsgálása után jelenthetem, hogy senki sincs a hajón, aki Crippenre vagy Miss Neverre hasonlítana.

A Royal George gőzös Sutherland közelében szikratáviratot kapott, úgy a *Montrose*, mint a *Szardínia* gőzöstől. Egyik hajó sem jelentette, hogy Crippen a földéretén van, vagy hogy valami más rendkívüli dolog történt volna. A *Daily Chronicle* azt a kérdést veti föl, miképpen volt lehetséges, hogy a *Montrose* gőzösről Crippent megismerték? A lap erre a kérdésre azt feleli, hogy a *Montrose* hajó felül yelölje annak a szállónak szomszédságában lakik, amelyben Crippen megszállt. A felügyelő unokatestvére azt mondja, hogy hat hétig a felügyelőnél lakott ennek elutazása előtt és a szomszédságukban levő kabaróban többször találkozott Crippennel. A másik londoni távirat ezt jelenti: A *Montrose* és *Laurencie* között a távolság ma reggel három órákor már csak ötven tengeri mérföld lehetett. Ha a *Montrose* mégis a *Laurencie* előtt kötne ki, akkor kanadai detektívek le fogják tartóztatni Crippent és kísérőjét. A *Montrose* a „Canada Pacific Company tulajdonát” képezi. A társaság elnöke legutóbb egy angol lapíró előtt kijelentette, hogy a gőzös kapitányának, a fenförgő örülmények között *semmiféle joga nincs arra, hogy valamelyik utasát letartóztassa*, még abban az esetben sem, ha egyébként meg van győződve arról, hogy rev. Robinson és fia azonosok Crippennel és kedvesével. Az elnök kijelentette azt is, hogy *nem nyert megerősítést az a hír, amely szerint miss Le Neve beismerő vallomást tett volna Kendall hajóparancsnok előtt*. Különben sem tételhetők föl Kendallról, hogy miss Le Neve ilyen vallomástételre igyekezett volna rábírni. A „*Montrose*” tulajdonosai hangsúlyozzák, hogy Kendall kapitány semmiesetre sem fogja útját megszakítani, hogy Dew felügyelőt hajójára vegye és így annak módot nyújtson a gyanús pár letartóztatására. Csupán valamelyik angol hadihajó parancsnokának van joga arra, hogy egy kereskedelmi gőzöst megállíthasson és egyik-másik utas kiadatását követelhesse. A letartóztatás tehát csak a kanadai vizeken, Rinsnszki szigete közelében törhetik meg, ahol a quebeci hatósági közegek egy vámhajóval az érkező gőzöshöz közelednek és annak fedélzetére szállhatnak.

Londonból jelentik nekünk, hogy az a szakértő, akit a rendőrség megbízott, hogy a dr. Crippen házában pincéjében talált csontokat analizálja, megállapította, hogy a csontváz tényleg női holttest maradvéka.

— **Nevelőintézet katonatisztek gyermekeinek.** A magyar urti társadalom előkező köréből alakult bizottság, melynek élén *Hazai Samu* honvédelmi miniszter áll, társelnöke báró *Podmanický* Endre országgyűlési képviselő és tagjai az összes honvédkerületi parancsnokok, felhívást bocsátott közre egy Budapesten felállítandó olyan nevelőintézet létesítése érdekében, melyben vidéken lakó katonatiszti családok gyermekei nyernének elhelyezést. A nevelőintézet *Ferenz József* király nevét fogja viselni. E nevelőintézet célja az, hogy a katonatisztek gyermekeinek a fővárosban való nevelését előmozdítsa, lehetővé tegye, hogy a katonatiszti kar, — a nemzeti intelligenciának az az előkelő és értékes rétege, — családja tagjait olyan mélyreható és alapos képzésben részesíthesse és gyermekei műveltségének növelését azon a magaslaton megtarthassa, mely egyrészt a katonatiszti kar hivatásának és előkelő pozíciójának legjobban megfelel s mely másrészt az emelkedettebb fokú műveltségnek ápolásával fontos nemzeti érdeket is képez. A bizottság most felhívással fordul a társadalomhoz, törvényhatóságokhoz és ezrekhez, hogy közadakozás útján teremtesse elő a *Ferenz József* nevelőintézet létesítéséhez szükséges alapot.

— **Nagy földrengés Japánban.** Tokióból jelentik nekünk: Nagy földrengés puezitott Hokaito tartományban. Mivel a táviróvezetékek megszakadtak, csak most jött hír a nagy katasztrófáról, amely már július 24-én történt. A jelentések szerint az anyagi kár igen nagy, de emberélet nem vesztett oda.

— **Rablógyilkosság.** Szepsiszentgyörgyről táviratozzák: Kiss Mihály szentiványlaborfalvi birtokoshoz az éjjel betörték. A rablók a gazdát fojtogatni kezdték, négyszer hasba is szúrták és elrabolták 360 korona készpénzét. Kiss Mihályt reggel eszméletlen állapotban találták a lakásán. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Sajó Sándor balesete.** A VIII. kerületi kapitányság derék vezetője, Sajó Sándor rendőrtanácsos birtokot vásárolt Fehérmegyében, Csapdon és most ott tölti nyári szabadságidejét. Tegnap Sajó feleségével és néhány hozzátartozójával sétakocsizásra indult. Egy lejtős uton a ló, amelyet a tanácsos hajtott, megvadult, elragadta a kocsit és az a vad rohamban egy fához vágódott. A bennülők kirepültek, legszerencsétlenebbül Sajó járt, aki az arcát egészen összezsuzta és lábát is kifecizmitotta.

— **Párbajért várfogság.** Az orosz дума elnöke, *Gucskov* annak idején párbajt vívott *Uruszov* herceggel. Ezt a párbajt igen súlyosan bíralták el a *Gucskovot* — mint megirtuk — egy havi várfogságra ítélték. A дума elnöke elsején kezdte meg büntetésének elszívését.

— **A hamburgi sakkverseny.** Hamburgból jelentik lapunknak: A mesterverseny kilencedik fordulóján *Marshall* vereséget szenvedett *Dus-Chotimirski* ellen, *Duras* nyert *Yates* ellen, *Spielmann* nyert *Forgács* ellen, *Leonhardt* legyőzte *Tartakowert* és *Teichmann* nyert *John* ellen. *Schlechter* csak remist ért el *Speyer* ellen. Remis lett a *Niemzowits—Alechin* parti is, míg a *Köhnlein—Salve* játszma nem nyert befejezést. Minthogy *Duras* megnyerte a függő játszóját *Alechin* ellen, a prágai mester így módon *Schlechter* elé került. A függő játszmában *Speyer* is nyert *Salve* ellen.

A verseny állása a kilencedik forduló után: *Duras* 6½, *Schlechter* 6, *Dus-Chotimirski*, *Spielmann* 5½, *Niemzowits* 5 (1), *Marshall* 5, *Tartakow* 4½, *Leonhardt*, *Teichmann* 4 (1), *Alechin* 4, *Salve*, *Forgács*, *Speyer* 3½, *dr. Tarrasch* 3, *John*, *Köhnlein* 2½, *Yates* ½. A tizedik fordulón a következő párok mérkőznek: *Alechin—Teichmann*, *Yates—Niemzowits*, *Forgács—Duras*, *Tartakow—Spielmann*, *Marshall—Leonhardt*, *Salve—Dus-Chotimirski*, *Schlechter—Köhnlein*, *Dr. Tarrasch—John*, *Speyer* szabadnapos.

— **Gyász a Napoleonidák családjában.** Párisban meghalt 49 éves korában *Jeanne Bonaparte* hercegnő, *Bonaparte Roland* herceg egyetlen nővére. A hercegnő 1882 óta felesége volt *Henry de Villeneuve Esclapon* márkának. A hercegnő egy darabig előkelő szerepet játszott az arisztokrata társaságban és *Rue de Prony*-n levő palotájában sokszor találkoztak a régi francia nemesség kiválóságai. *Bonaparte Roland* herceg tudvalegőleg a montecarlo-i játékbank titkárnak leányát vette feleségül, aki azután két évi házasság után meghalt. Egyetlen leányuk *György görög herceg* felesége.

— **Halálraítelt japán anarchisták.** Nemrégiben megirtuk, hogy a tokiói rendőrség egy titkos összekövésnek jött nyomára, amely a mikádó és előkelő japáni hivatalnokok ellen irányult. Erre vonatkozólag újabban Tokióból a következőket jelentik: A japán lapoknak megtiltották annak idején, hogy az összekövés részleteiről hírt adjanak és ezért csak most derült ki, hogy az összekövők főzinkosát, *Sai Tokut* és még három társát már halálra ítélték a napokban. A megindított vizsgálat alapján ugyanis kiderült, hogy az összekövők a mikádó és az állam vezető embereinek az élete ellen törték még pedig az volt a tervük, hogy a legelső adandó alkalommal bombát dobjanak a mikádó és kísérete közé. Evégből rendelkezésre is állott már az anarchistáknak egy kis bomba-arszenál.

— **Egy amerikai milliomos hagyatéka.** A hivatalos becslés megállapította, hogy a nemrégiben elhunyt *Harriman* amerikai milliomosnak, az úgynevezett „vaskirály”-nak mintegy 284 millió korona értékű a hátramaradt vagyona és a milliomos örökösének ekkor összeg után is kellett a kirott illetéket megfizetni. Ebbe az összegbe azonban még nincsenek beleszámítva azok az összegek, amiket *Harriman* az egyes vállalataiba befektetett, amelyek azonban szintén jövedelmet hoznak az örökösének.

— **Pisztolypárbaj.** Vasárnap reggel *Csacszán*, a *Kuthi-erdőben* pisztolypárbajt vívott *Eichenwald* József vállalkozó és *Kufseisen* Alajos fakeskedő. A párbajban, amelyre tettelegesség adott okot, nem történt sebesülés.

— **Házasság.** *Lázár Jenő*, az „A B C” Egyesült Fehérmérei Köleszövő Vállalat tulajdonosa, eljegyezte *Gellért* Olga-t.

Hoffmann Mátyas budapesti kereskedő eljegyezte *Klopper* Lajos leányát, *Liluskát* Ráczkeverőt.

Szabó Ferenz, a miskolci kulturmérnöki hivatal tisztviselője, folyó hó 30-án tartja esküvőjét *Niedziwulsky* Mariskával.

— **Vas- és gépipari kiállítás.** A Magyar Vas-kereskedők Országos Egyesülete 1911. május és június havában Budapesten, a városligeti Iparcsarnokban *József főherceg* védnöksége alatt nemzetközi vas- és gépipari ujdonságok- és szabadalmakból kiállítást rendez. A kiállítás célja a vas-kereskedőknek, vasipari telepeknek és a nagyközönségnek a vasipar terén az utóbbi években felmerült ujdonságokat és szabadalmakat bemutatni, tekintet nélkül azok származására. A kiállítás alkalmat kíván nyújtani, hogy a vas-kereskedők üzletkörtüket új cikkekkel kibővíthessék, másrészt hazai ipartelepeinknek módot és alkalmat kíván adni olyan cikkek gyártásának a felkarolására, melyek eddig az országban nem készültek és amelyek előreláthatólag jövedelmező gyártási ágak és hasznos közforgalmi cikkek gyanánt kínálkoznak. Súlyt helyez a kiállítás érdekes és életrevaló vas- és gépipari szabadalmak felkutatására és bemutatására. A kiállítás vasipari cikkekre, háztartási, valamint kisebb ipari és gazdasági gépekre, motorokra, közlekedési, építkezési, hadászati és tengerészeti, műszaki üzemi cikkekre stb. helyezi a főszűrt, de azért nagyobb gépek, modellek, vagy rajzok alapján is bemutatathatók. Bemutatásra kerülnek olyan tárgyak is, melyek ugyan nincsenek szabadalmazva, de amelyek az utolsó 2—3 évben kerültek forgalomba és amelyeknek nagyobb körben kívánnak terjeszteni. Bejelenteni legkésőbb november 30-ig a kiállítási bizottságnál lehet. A kiállítás díszelnöke *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszter, elnöke *Lánczy* Leó, főrendiházi tag, a kereskedelmi és iparkamara elnöke.

— **Strindberg és Sven-Hedin.** *Sven-Hedin* és *Strindberg* közt heves sajtópolémia támadt Stockholmban. *Strindberg* ugyanis azt írta egy lapban, hogy *Sven-Hedin* egész kutatóútja Tibetben világszal, mert egy *Renard* nevű svéd már 1720-ban megmászta a *Lep Nordot* és *Sven-Hedin* munkája csak arra szorított, hogy egy orosz térképet ellenőrizzen és kijavítson. *Sven Hedin* nem maradt adós a válaszal, melyben nem nagyon válogatta a kifejezéseket; hazugnak és a leggonoszabb fajtájú becsületeslagnak nevezi *Strindberget*, aki, szerinte, titánok, szfinkszek, paraziták és sakálók keveréke és holttesteken él. Erre *Strindberg* azt válaszolta, hogy ő legközelebb könyvet fog közzé tenni, melyben Svédország különböző irodalmi nagyságait, köztük *Sven-Hedint* is le fogja leplezni.

— **Tűzek a tengeren.** Panamából jelentik, hogy a *Hualbaga* új perui gőzös *Peru partjai előtt* leégett. Három matróz életét veszítette. Az utasokat és a többi matrózt az *Uncayaku* hajó vette fedélzetére. — *Newyorkból* jelentik: A *Southampton* felől érkező „*Momus*” hajó fedélzetén, Florida közelében tűz ütött ki. Drótnélküli táviróval kért a hajó segítséget, mire a „*Comus*” nevű hadihajó csakhamar odaérkezett és megmentette a hajó legénységét és nyolcvanhat utasát.

— **Száz korona jutalom.** *Loderer Antal* wieni harminezhét éves, nő, vendéglős, e hó 13-án wieni lakásáról eltűnt. Nejének levélben bejelentette öngyilkosságát s amennyiben egy hozzátartozója látta is őt a *Kronprinz Rudolf-hídon*, feltehető, hogy a *Dunába* ölte magát. A hulla megtalálása részére a hozzátartozók 100 korona jutalmat tűztek ki. Személyleírása: termete közép, arca kerek, telt, haja szürkülő, bajusza fekete, szemei sötétek, bal fülezimpáján sebhely van. Ruházata: szürke, esikos saccoöltöny, fehér ing és gatyka, világos keze, fekete eszmiák. Volt egy jeggyűrűje „L. P. 10/8. 1899” bevéséssel.

— **A megszökött huszárok.** *Kassáról* jelentik felhívalatosan: A kassai hadtestparancsnokság a nyíregyházi szökött-huszárok ügyében széleskörű vizsgálatot indított s az iratokat a debreczeni hadbíróhoz tette át, mivel ez a bíróság lesz hivatalos a szökevények elleni vizsgálatot vezetni, melynek eredménye után a hadtestparancsnokság fog eljárni *Debroszlav* őrmester ellen.

— **A pestis.** *Odesszában* tegnap óta több pestis-megbetegedés történt. Tegnap egy ily megbetegedésből kifolyólag haláleset is történt. Ma két újabb pestisesetről és egy elhalálozásról érkezik jelentés.

— **Egy közszeg lángokban.** *Kaposmérőn* ma délután két órákor tűz támadt, mely egyre terjed. *Kaposvárról* kivonult a tűzoltóság és nagy erőfeszítéssel dolgozik az oltáson.

— **A tifusz.** A budapesti tisztiorvosok vizsgálata új irányban kutat a tifusz okozója után. Fel-tűnt, hogy a betegséget különösen a főváros környékéről érkező zöldséges és gyümölcsös kofák hordják be. Ezek a kofák a dunamenti falvakból szállító-hajókon jönnek a fővárosba. A hajókon edényeiket a vízbe mártva, a Dunának csatornáktól fertőzött vizét iszszák. Mire Budapestre érkeznek, sokan közülök már tifuszbetegségek. A tisztiorvosok egyébként azt állítják, hogy járványról beszélni sem lehet. Ilyen mértékű megbetegedések nem nevezhetők még tifusz-járványnak. Augusztushoz, mondják a tisztiorvosok, a tifuszbetegség még sürűbben fog előfordulni, a gyümölcs- és dinnye-szezon alatt, de járványtól azért nem kell tartani. — A tisztiorvosi hivatal jelentése szerint tegnap óta Budapesten hat újabb tifusz-megbetegedés történt. Két beteg meghalt.

— **Nagyszabású betörések a vidéken.** A nyiregyházi rendőrség táviratilag értesítette a budapesti főkapitányságot egy nagyszabású betörésről s annak a gyanújának ad kifejezést, hogy az ismeretlen tettesek alighanem budapesti vendégszerelő betörők voltak. Nyiregyháza, a Korona-szálloda épületében van Kovács Sándor vasüzlete. A szállodában éjjel-nappal forgalom van s ezért kellett nagy feltűnést, hogy oda tegnapelőtt éjjel betörés útján be tudtak hatolni és egy körülbelül köbméter ürtartalmu vaskasszát el tudtak lopni. A pénzeszközben kb. 1000 K volt papír és ércpénzben. Továbbá *Policz* Jánosné névre szóló nyiregyházi takarékpénztári betétkönyv 300—350 korona papírpénz tartalommal, 4—5 drb nyiregyházi kereskedő és gazdák hitelszövetkezeti betétkönyvecske kiállítva: Kovács András, Kovács Ilonka és Kovács Erzsébet névre, özv. Kovács Károlyné és Kovács András névre szóló egyházi és városi adókönyvek, tüzbiztosítási kötvények, több nyugta, 4—5 drb üzleti pénztárkönyv, Duna biztosítási kötvény s egy boltiér befizetési könyv. A tettes ezután feltörte a napi pénztár fiókját s onnan 10—20 filléresket lopott el. A tettes a Korona-szálló udvarában kapuczukák előtt elrejtőzött, a kereskedő üzlete alá vezető pincze ajtaját kifeszítette, a pinczében egymásra ládákat helyezett, a pincze téglá boltozatát vésővel kibontotta, s miután valószínű, hogy a tettesnek társai is voltak, az üzlet deszka padlóját furóval több helyen kifúrta, a padlón lyukfűrészszel 32 csm. hosszú, 24 csm. széles lyukat fűrészelték s ezen a nyíláson hatoltak az üzletbe. Tettesek a betörésnél használt egy lakatos vagy kovács által készített, mindkét végén éles vésőt, egy somfa nyélbe beillesztett középvastag furót s egy tyukfűrészelt a mi teljesen új a helyszínen hagytak. A megkeresés szerint ezt a betöréses lopást az ottani helyi vizsgálatokkal ismerős egyén követhette el. A büncselekmény elkövetésével gyanúsítják *Juhász* János nyiregyházi születésű, 20 éves, vékony testalkatú, szürke szemű, szőke szemöldökű, ovális arcu lakatossegédet, aki a múlt hó 27-én egy kerékpárt is ellopott. Azzal is gyanúsítják még, hogy az ottani r. k. templomba betört és a perselyből pénzt lopott. *Juhász* János állítólag a betörés után még a sóstói gyógyfürdőben megfürdött s onnan megszökött. E hó 26-án a pénzeszközét feltörve a pénzen kívül minden tartalmával megtalálta a rendőrség Nyiregyháza.

Ugyancsak a napokban éjjel a nyiregyházi róm. kath. templomba álkules segítségével behatoltak s onnan 40—50 korona körüli vegyes apró pénzt elloptak. Tettes a toronyba nyíló ajtót nyitotta ki, mivel innen a templomba vezető ajtó belülről el volt reteszelve, tehát felment a kórusra, melynek csukott ajtaját szintén álkulesal nyitotta ki, majd a toronyból lehozta a nagyharang kötelét, amin aztán leereszkedve a templomba hatolt. *Juhász* Jánost nyomozzák.

— **Sikkasztó pénzeslevélhordó.** Berlinből jelentik nekünk: A Fruchtstrassen levő 17. számú postahivatal *Bergmann* nevű pénzeslevélhordója el-sikkasztott két pénzeszsákot, amelyek mindegyikében 50—50.000 márka volt és megszökött.

— **Dolgoznak a betörők.** Az éjszaka betörték *Aigner* Artur divatkereskedő Váci-körut 3. sz. alatti üzletébe, ahonnan zsebkendőket, botokat, kalapokat és több tucsat 40. számú állógallért vittek el. Ötszáz korona a kár. — *Klein* Vilmosnak, a Teleky-tér 6. számú ház padlásáról ellopták a kimosott fehérneműket. — *Skorb* Adolfné, kereskedelmi utazó feleségének Hernád-utca 11. számú lakásáról selyemruhákat vittek el. — A Szerecsen-utca 31. számú ház előtt *Grün* és *társ*a posztókereskedő kocsiját ellopták lovastól.

— **Életunt leány.** Ma reggel Czipó Anna tizenhétéves cseléd Magdolna-utca 22. számú házában levő lakásán marólugot ivott. A Rókus-kórházba vitték.

— **Meghalt a krinolin feltalálója.** Newjersey államban, Hobokenban nemrég meghalt mr. Joseph Thomas 83 éves korában. Thomasnak oly találmányt köszönhet az emberiség, amelyet még ma is hasznára fordít és ő mégis ismeretlenül s szegényen halt meg. A varrógép hajócskája neki köszönheti létét, tőle ered az a gép, mely huszezer gyujtót lát el óránként kénfejjel, de a legérdekesebb találmánya volt a krinolinabroncs előállítására puha, rugalmas aczéllból. Most meghalt Thomas s az amerikai nők, akik az ötvenes és hatvanas években a férfiak bosszantására krinolint hordtak, bizonyára kegyelettel fogják őrizni emlékét.

— **Orosz tolvaj Budapesten.** A budapesti főkapitányság ma délelőtt letartóztatta *Hendler* Usiás József kireki (Oroszország) születésű 33 éves órásségédet, aki Varsóban *Raposinszky* Movsza ékszergyáros iizletvezetője volt. *Hendler* a múlt hóban összeveszett a feleségével. Elhatározta, hogy elhagyja az asszonyt és Berlinbe költözik. Az utazáshoz pénze nem volt. Kirakatrendezés közben ellopott 10.000 rubelt érő ékszer és azzal megszökött. Berlinbe jutott, ahol a rendőrségen érdeklődött nővére után. Itt megtudta, hogy nővére Budapesten tartózkodik. Tegnapelőtt Budapestre érkezett *Hendler* és a Csengeri-utca 8. számú házában, ahol az orosz menekültek szoktak tartózkodni, lakást bérelt. Közben megérkezett a budapesti főkapitányságra a varsói rendőrség távirata, melyben értesíti az ékszerlopásról és kéri *Hendler* Usiás letartóztatását. A személy-leírás alapján a budapesti rendőrség a tolvaj órásségédet kinyomozta Csengeri-utca 8. számú lakásán és letartóztatta. Amikor *Hendler* Usiást megmotozták, az ékszerek egy részét megtalálták az imakendőjébe rejtve, kalapja béléseben pedig számos zálogszedűlét és körülbelül ezer korona papírpénzt.

— **Egy apa tragikus halála.** Megrendítő gyilkosság történt Mohácson, az egyik örömtanyán. *Gergeta* Mihály a lányát akarta elvinni onnan, de nem engedték el. Két rendőr és két csendőr is beavatkozott a dologba. Az apa kétségbeesésében megfogta *Bayer* őrsvezető bajonettjét, mire az belédöfte a fegyvert. *Gergeta* nyomban meghalt.

— **Bombamerénylet egy rendőrőrzárát ellen.** Newyorkból jelentik nekünk: Ma éjszaka bombamerényletet követtek el egy rendőrőrzárát ellen, amely azonban szerencsére megihusult. Mikor az egyik őrzárát visszatért állomáshelyére, a kapuban négy bombát talált. A gyujtószinórok már égtek. Még idejében sikerült ártalmatlanná tenni a bombákat. A vizsgálat kiderítette, hogy a polgárok nagy mennyiségű dinamittal voltak megöltve. A tetteseket még nem lehetett kézrekeríteni. Három olasz munkást fogtak el az éjszaka folyamán, de azok alibit bizonyítottak.

— **Halálos pofon.** Tegnapelőtt Halubiák Antal és Laczkó János állványozó tót munkások mulatságból mentek haza. A Madách-utczában, a 22. számú ház előtt találkoztak Lakatos Ferenc brácsással, aki Laczkónak 75 krajczárjával tartozott. Laczkó kérte a pénzt, Lakatos azonban kijelentette, hogy most nem adja meg. Laczkó erre rászólt Halubiákra, tótl: „Üsd pofon.” Erre a részeg Halubiák úgy ütötte pofon Lakatot, hogy az holtan esett össze. A rendőrség ma Halubiák Antalt letartóztatta, Laczkót pedig, aki megugrott, nyomozza.

— **Meglopott honvédszázados.** Tegnap este a Henry-czirkuszban az elűadás végén *Pucevics* Jánosnak, a honvédelmi minisztériumba beosztott honvédszázadosnak 300 koronát érő arany óráját és aranylánczát ellopták. — Ugyancsak a Henry-czirkuszban ellopták Hegyi József tapétakészítő arany óráját és lánczát. A czirkusz tolvaját a rendőrség keresi.

— **A titokzatos öngyilkos nő.** A Rókus-kórházban felvő *Kuncsár* Ilona, aki tegnap egy szállóban öngyilkosságot kísérelt meg, még mindig öntudatlan állapotban van. A mai napon se lehetett kihallgatni. Az orvosok ma megvizsgálták és konstatálták, hogy az állapota rosszabbodott, válságosra fordult. Még mindig nem tudják, hogy kiesoda ez a nő, mert senkisésem érdeklődött iránta a kórházban.

— **Az orosz panamák.** Pétervárról jelentik nekünk, hogy őszszel folytatják a széleskörű revíziót a többi minisztérium hatásköre alá tartozó intézményeknél, mert eddig csak a belügyi, a közlekedési és az igazságügyi minisztériumok intézeteit vizsgálták meg.

— **Tüntető körmenet a lakásúzsora ellen.** A főváros munkássága és a lakók vasárnap olyan tüntető körmenetet tartanak, aminőt még nem látott Budapest. A munkások egész családjukkal kivonulnak az utcára, hogy tüntessenek a lakásúzsora ellen. A gyülekezés öt helyen történik. A Váci-uton levő Konkordia-étterem kertjében, a VI. kerületben a Gömb-utca előtti terezen, a Ferdinánd-hid előtti terezen, a Garai-terezen, a Tisza Kál mán-terezen és a Ferencz-köruti Ipar-kávéházban. Az összes gyülekező helyekről 2 órakor elindulnak a Hunyadi-térre s innen indul el a menet 3 órakor zászlók és a menet czélját feltűntető feliratok táblákkal a Csengeri-utczán, Andrássy-uton, Váci-köruton át a Ferdinánd-térre, ahol gyűlés lesz s azután a menet feloszlik. Tekintettel arra, hogy a menetben ezuttal valószínűleg sok asszony és gyermek is lesz, a mentőknek egy kirendeltsége fogja kísérni a menetet, hogy ha esetleg szükségessé válnék, rögtöni segélyt nyújtsanak.

— **Aki felgyujtotta Jászóujfalut.** Minden csendes már *Jászóujfaluban*, kormos falak, üszkös gerendák merednek csak az égnek. A borzalmas tüzvész epilogusa gyanánt tegnap letartóztattak egy hetvenéves öreg asszonyt, *Boczák* Jakabné, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy ő gyujtotta fel a falut. Bevitték Kassára, de hiába fagatják a hatóságok. Tagadja, hogy ő követte volna el a rémtettet.

— **A pétervári méregkeverő.** Pétervárról jelentik nekünk: A vegyvizsgálat megállapította, hogy Buturlin tábornok fiát tényleg méreggel pusztították el.

— **Eltűnt könyvelő.** Hinzenkamp Blanka huszonkétéves hivatalnoknő a Hollandi Életbiztosító társaság volt alkalmazva. A leány hirtelen eltűnt Podmaniczky-utca 47., III. 4. szám alatti lakásáról, ahol szüleiivel együtt lakott. Délután hat órakor eltávozott s azóta senki sem látta az övét közül. Amikor sem este, sem másnap haza nem érkezett, megjelent a bátyja, *Hinzenkamp* Adolf kereskedő a főkapitányságon és bejelentette az esetet. Nem érti, mi történhetett vele. Levelet nem hagyott hátra. Nincs kizárva, hogy szerelemről van szó és a csinos leány nem öngyilkossági szándékkal tűnt el.

— **Elbujdosott gazdatiszt.** Kolozsváry Kálmán agárdi születésű 32 éves okleveles gazdatiszt öccsének Ujpesten, Jókai-utca 6. számú lakásáról eltűnt. Magával vitte öccse *Browning* pisztolyát és egy zavaros tartalmu levelet hagyott hátra, amelyben öngyilkosságát jelenti be. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A véres bucsu.** A pestmegyei Tökölön tegnap volt a nyári bucsu, amelynek elmúltával, hajnalban megölték a 22 éves *Gergely* Dániel Sándort, a falu egyik legmódosabb gazdaemberét, miközben mámorosan a Szilágyi-utczán hazaballagott. *Gergely* tavaly nősült. Vagyonos leányt vett el, szőlőket vásárolt, pálinkaföldet nyitott. A családjával hadilában állott. Nincs kizárva, hogy gyilkosai között a rokonai is vannak, de a csendőrség, ahol a nyomozást *Csik* őrsvezető folytatja, semmi nyomra nem jutott eddig. *Gergelyre* két rendőr akadt rá az utcán vérben firtengve. Elhívták dr. *Gábor* Ármin orvost, aki azonban már semmire sem ment az élesztési kísérletekkel.

— **Betörés egy villába.** Az éjszaka Galáti Sándor miniszteri tanácsosnak a Diana-ut 16. szám alatti villájába a nyitott ablakon keresztül tolvajok másztak be. A tanácsos és családja a hálószobában aludtak, a tolvajok pedig a szomszédos ebédlőben 1000 koronát érő holmit csomaglatk össze és azzal megszököttek. A lopást csak ma reggel vették észre, amikor bejelentették a rendőrségnek is. A rendőrség a tolvajokat nyomozza.

— **Zavargó sztrájkolók.** Newyorkból jelentik: Az American Sugar Refining Company sztrájkoló munkásai és a rendőrök között összetűzközésre került a sor, melyben egy ember elesett, egy rendőrhivatalnokot egy sztrájkoló megsebesített.

— **Boltos és vevő.** Karlowszky Vilmosné, a Nemzeti Színház főellenőrének neje, társalkodónőjével bement a Kossuth Lajos-utcai Mészáros divatruházába. A boltban valamilyen okból összeszólalkozott a czég főnökével, aki a védtelen nőt inzultálta. A IV. kerületi kapitányságon ma délelőtt hallgatta ki őket Pekáry József kapitány, ahonnan az ügyet polgári perre terelték és a járásbírószágon tették át.

— **Tolvaj a fürdőben.** A Lukácsfürdő igazgatósága bejelentette a főkapitányságot, hogy a fürdő 27. számú kabinját feltörték és elloptak onnan több aranyékszert, amelynek értéke több száz korona.

— Tolvaj postaszolga. Szolnokról táviratozók: Három hónappal ezelőtt a Szolnok és Jászberény között közlekedő vasúti mozgópostán eltűnt 45.000 koronát tartalmazó pénzeslevél. A postaigazgatóság megkeresésére a szolnoki és jászberényi rendőrség megindította a vizsgálatot és a felmerült gyanúkok alapján Cseko János jászberényi postaszolgát letartóztatták és vád alá helyezték. A szolnoki kir. törvényszék ma tartotta ebben az ügyben a főtárgyalást és Cseket bizonyítékok elégtelensége miatt a vád alól felmentette.

— Eltűnt emberek. A rendőrségen tegnap számos eltűnést jelentettek be. Az eltűntek között igen sok a fiatal nő és a gyerek. Eltűntek Pajor Gizella 15 éves gyári munkásnő (Újpest, Gyár-utca 63.), Bartha Anna 15 éves házielény (Rákóczi-ut 51.), Szatmáry Julianna 16 éves eseléd (Baross-tér 4. szám), Sas Gizella újságírósnő (Futó-utca 14.), Dobozi Eszter 17 éves eseléd (Győri-ut 4.), Csányi Ilona, budapesti születésű 14 éves házielény (Sándor-utca 8.), Iri Zsuzsanna bihari-szegei születésű 20 éves eseléd, Bartha Ludmilla budapesti születésű 12 éves házielény (Újpest, Nagydófa-utca 179.), Láng Henriette 13 éves iskolai tanulóelény (Üllői-ut 70.), Mitelka Henrik 12 éves tanuló (Rákóczi-ut 5.), Engländer Ignác budapesti születésű 15 éves tanuló (Csengeri-utca 45.), Krenner Ferencz budapesti születésű 17 éves lakatosstanoncz (Vadász-utca 12.), Koczián Antal szegedi születésű 18 éves iparos-gépd., Csepdes Antal szentesi születésű 20 éves iparos-gépd. (Rákóczi-ut 65.), Környei Béla budapesti születésű 23 éves betűszedő (Vámház-körut 10.), Czinege István karczagai születésű 32 éves mázolósegéd (Visegrádi-utca 113.), Vajda Dező, 35 éves, nős kereskedő-ségéd munkaadójától, L. Tárnok-utca 22. sz., Ilkitseli Györgyné, Knepper Paula, 40 év körül, szerb királyi műipítésze neje, belgrádi lakos e hó 4. óta nyomtalanul eltűnt, Schild Imre 13 éves, asztalosstanoncz, Csész Teréz, 15 éves könyvkötőmunkásnő, Fleckenstein János, 22 éves, közkatona, a cs. és kir. 23. gy. ezredben f. hó 2-án este a kaszárnyából eltávozott és azóta eltűnt. Az eltűnteket a rendőrség nyomozza.

— Kirándulás az Aldunára és Herkulesfürdőre. A természeti szépségekben gazdag Alduna (vaskapu, kazánosoros stb.) meglekintésének és a kies fekvésű Herkulesfürdőben való tartózkodásnak megkönnyítésére Budapestén a keleti és nyugati pályaudvaron 30 napig érvényes, mérsékelt árú menettérít jegyek adatnak ki. E jegyekkel három utirányon lehet az Aldunára eljutni és pedig: Budapest keleti pályaudvarról Zimonyon át s Budapest nyugati pályaudvarról Bázisán át vagy Orsován át. A jegyek a következő változatokban használhatók: I. Budapest keleti pályaudvarról vasuton Zimonyig, innen hajón Orsováig, Orsovától vasuton Budapest nyugati pályaudvarra, vagy Budapest nyugati pályaudvarról vasuton Orsovára, Orsovától hajón Zimonyig és innen vasuton Budapest keleti pályaudvarig. II. Budapest nyugati pályaudvarról vasuton Bázisig, innen hajón Orsováig és Orsovától vasuton Budapest nyugati pályaudvarig, vagy Budapest nyugati pályaudvarról Orsováig, innen hajón Bázisig és Bázistól vasuton Budapest nyugati pályaudvarig. Az utazás a zimonyi és orsovai, illetőleg bázisai és orsovai tartózkodáson kívül, a vasúti vonalon háromszor, a hajóton pedig egyszer megszakítható. Az I. és II. osztályu jegyek a vasuton a gyorsvonattal, a hajón az első helyen, a III. osztályu jegyek a vasuton személyvonattal, a hajón a második helyen való utazásra jogosítanak. A menettérít jegyek árai a következők: Zimony—Orsován át: I. osztály 54 K 80 fillér. II. osztály 39 K 60 fillér, III. osztály 21 K 30 fillér. Bázis—Orsován át: I. osztály 53 K 50 fillér. II. osztály 37 K 50 fillér. III. osztály 19 K 70 fillér.

— Halálozás. Löwy M. L. szabadkai nagykereskedő, a szabadkai kereskedelmi és iparbank igazgatóságai és a szabadkai általános takarékpénztár felügyelő bizottsági tagja, 78 éves korában meghalt Szabadkán. Az elhunytban dr. Láncai Géza budapesti gyakorlóorvos, dr. Láncai Félix szabadkai ügyvéd és Löwy Ferenc takarékpénztári igazgató édesanyjukat gyászolják. Holnap, pénteken, délután három órakor temetik Szabadkán.

Freudenberg Zsigmond, Szabadka városi törvényhatósági bizottságának tagja, a szabadkai törvényszék kereskedelmi ülnöke, a zsidó hitközség előljárója 47 éves korában meghalt.

Urelich Lászlóné, szül. Tary Ilona 22 éves korában Szabadkán meghalt.

Láng Márton családjal esperes-plébános 73 éves korában Baján meghalt.

Özv. Buza Györgyné, dr. Buza Sándor volt tiszújfalvi plébános édesanyja 93 éves korában Munkácsen meghalt.

Luczenbacher Pál holttestét ma délután kísérték el utolsó útjára a szobi családi kastélyból. Igen nagy számban jelentek ott meg Peresz. János, Heinrich, Teleki, Luczenbacher, Fáy és Forster-családok, küldöttségek képviselték az Egyesült Fővárosi Takarékpénztárt, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rézervénytársaságot és még igen sok más fővárosi és vidéki intézetet és vállalatot. A Luczenbacher-cég nagyszámu tisztviselői és alkalmazottai teljes számban voltak ott.

x Akinek fájós foga van, vagy bármilyen okból fogorvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. Ki. Eg. tanár, a műfogászat és műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körut 3. sz. alatt lett legújabbán áthelyezve, egyenesen e északra átalakított, a legkiszámított gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalomtalan kezelését. A nm. v. köz. okt. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki e maga-

nemében pártatlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogópótlások eszközöltetnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvynak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczég-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

Junga Budapesten.

— A szabadulás története. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, julius 28.

Mint lapunk mai számában megírtuk, az egyelőre szabadlábra helyezett Junga százados megmenekedése első idejét feleségénél tölti. Budán laknak a Beresényi-utczában, a tizenkettes szám alatt. Mig gyermekei, ahogyan ezt jelentettük is, Izolán nyaralnak a családdal. Ott van Junga Sebő édesanyja is.

Junga Sebő százados tegnapelőtt, kedden délelőtt hagyta el a székesfehérvári fogházat. Szürke zakó, puha ing, puha kalap volt rajta és fekete pápaszemet hordott. Reggel Morvay hadbíró-alezredes élé vezették egyenruhában, kard nélkül. Felesége ezalatt a ligetben sétált. Érdekes, finom arca sűrűn le volt fátályozva. Délelőtt behívták a fogházba Bali Mihály székesfehérvári borbélyt, aki megberetvált a századost.

Bali Mihály borbély műhelye a katonai fogházzal szemben van. Unokaöccse a faddi Bali Mihály hóhőrnak. A tipikusan vidéki borbély a századost még Nagykanizsáról ismeri. Szombatonként járt hozzá, de nem volt egyedül, amikor borotválta, mindig Schlamalinger főhadnagy jelenlétében kellett dolgoznia. A kapitány szobája ötszögletű volt, szekrény, asztal, mosdó volt benne és nagyon sok könyv. Most kedden egy közös katona jött érte a fogházból. Junga nagyon ideges volt. A szoba sarkában utitáska állott. Jelen volt Horváth főhadnagy is a borotválásnál. Junga ekkor már czivilben volt.

Féltizenkettőkor Horváth főhadnagy kíséretében a kerületi parancsnokságra ment Junga és Aulich alezredes, mint állomásparancsnok előtt szabályszerűen jelentkezett. Aulich és Morvay alezredes aláírták az elbocsátó-levelet, amely Junga szabadságát jelentette. A századost ezután visszavitték a fogházba, ahol Stefesik törzsfoglár tisztelgés nélkül átvette az elbocsátó levelet.

Néhány perc múlva Junga szabad volt. Elhagyta a fogházat és kocsin a ligetbe hajtatott, ahol már várta a felesége. Azután együtt Handl Ferencz róka-utcazi vendéglőjébe mentek, ahol megébédelték. Itt Junga hirtelen rosszul lett.

— Rég láttam ennyi embert — mondta feleségének. — Elszédültem.

A felesége hideg vízzel borogatta a homlokát, nagyon gyöngéd volt hozzá. A vendéglőből karofogra a vasúti állomásra mentek, ahol még félórájuk volt a budapesti személyvonat indulásáig. A vonat délután két óra 32 perczkor indult. Jungaék karofogra mentek a lépcsőig, itt a százados udvariasan feleségítette a feleségét. Az asszony sirt. Kis sárga borkoffer volt egész podgyásuk. Négy óra 54 perczkor érkeztek meg Budára.

Sokszor írtunk már róla, hogy Junga anyja és felesége mekkora emyedetlen elzántsággal dolgoztak a szerencsétlen százados kiszabadulásán. — Junga Sebőné az elmúlt nyolcz hónap javarészt Budapestén töltötte. De gyermekei másfél hónapja Izolán vannak, a tenger mellett. A százados felesége kétségbeesetten hangoztatta mindig, hogy elmegy a miniszterhez, elmegy a főherczeghez és ha kell, elmegy a királyhoz is, de a férjét ki akarja szabadítani. A tavasszal nem mult egy hét sem, anélkül, hogy Jungáné ne járt volna valahol a börtönben sinylődő kapitány érdekében. Sokáig semmi eredménye se volt a győzelem asszony lélekgyőtrő fáradozásának. De most sikerült.

Jungáné márczius 24-dikén Bécsbe utazott. A

Hotel Elisabeth-be szállt meg. Jungáné először Jenő főherczeghez ment audienciára, majd a kabinetirodában kért kikallgatást a királynál. Márczius 26-dikán fogadta a király, akinek elmondta a feketeruhás asszony, milyen rettenő kálváriát járatnak vele és szerencsétlen, derék urával. Most, hogy a két audiencia híre kiszivárgott, sokan azt hiszik, hogy a király adott kegyelmet Jungána. Junga édesanyja is a királyhoz fordult. Így történt, hogy egy újabb alaposabb orvosi vizsgálatot rendeltek el, amelynek eredményeképpen Junga Sebő a betegállományba került.

A börtönből való szabadulás után a tengerparti Isolába, a gyermekeihez akart utazni Junga Sebő, de ez az út egyelőre elmaradt. A Beresényi-utca 12. számú házban, ahol néhány hete Jungáné lakik, ma hivatalos irást vitt át a százados. A ténnyeljárás parancsnokság Jungát utasította, hogy további intézkedésig a főváros területét ne hagyja el, csütörtökön délelőtt pedig újra jelentkezzen. Az utasítás-hoz képest ma délelőtt teljes katonai díszben távozott hazulról Junga Sebő. A kapott rendelkezés szerint átvett a ténnyeljárás parancsnokságon több hivatalos iratot és bejelentette, hogy Budapesten marad. Amig odavolt, ajánlott levél jött a felesége címére Székesfehérvárról.

Mielőtt a pokolgépes merénylet aktáit végképp lezárták volna, a bombát előbb szakszerű vizsgálat alá vették. A székesfehérvári hadbírósg gondosan becsomagolva elküldte Junga Sebő bombáját a bécsi katonai vegyi műhelybe. Itt a következő véleményt alkották meg: a bomba nem alkalmas emberölésre, inkább csak játékszer, amely csupán könnyebb sérüléseket ejthet.

Ez a vélemény döntötte el Junga százados sorsát.

Izgatón érdekes az az arckép, mely a Junga-ügy aktái között van. A fotográfia sok darabból van összeragasztva. Egy nő látszik rajta, nagyon hanyag toalettben, amint egy kereveten fekszik Mátyássy Zoltán századdal. Ezt a fényképet 1909. márczius 7-ikén vette föl egy amatőr Kassán. A fotográfia a pokolgép fölrobbanásakor szétszakadt. Ez tehát az a női fénykép, amit Junga a rejtelmes postacsomaghoz mellékel. három fölkiáltójellel. Hiteles értesülésünk szerint a hadbírósg augusztus huszonhetedikén dönt végérvényesen Junga Sebő százados ügyében. A büntetés, amelyet a katonai büntetőtörvénykönyv erre a büncselekményre kiszab, nem terjedhet három hónapnál többre, de lehet három nap is. Junga tehát semmi esetre se kerülhet újra vissza a katonai fogházba, mivel a vizsgálati fogságban a büntetés maximumánál is jóval több időt eltöltött.

Jungáék elutaztak.

Ma délig úgy volt, hogy Junga Sebő nem juthat el Izolában nyaraló családjához, hanem a fővárosban fogja bevárni ügyének eldőlését. Végre a ténnyeljárás parancsnokság méltányolta Junga kérését és családjához való vágyódását és engedelmet adott a századosnak arra, hogy elutazhassék. Az engedély megadásában a humanitárius elveken kívül az a nézet is vezette a ténnyeljárás parancsnokságot, hogy Junga itt a folytonos kíváncsiaskodás által állandó zaklatásnak van kitéve, ami az amagy is idegbajos emberre csak kellemetlen hatással lehet.

Junga sietett élni az engedelemmel és egész délután a feleségével együtt izgatottan csomagolt. Senkit sem fogadtak, hanem minden idejükét az utazás előkészületeivel töltötték el. Este fél nyolcz órára elkészültek és egyfogatu kocsit hozattak. Rátették egy nagy fehér fonott kosarat, sárga kézböröndöt és kalapskatulyát. Jungáné nagy formájú, kék utisávlal átkötött fátyol és utazó köpeny volt. Junga százados szürke polgári ruhát és puha kalapot viselt, kezén felöltött vitt. Besszálltak az 1387. számú egyfogatu kocsiba és egyenesen a déli vasut indóházához hajtottak. Az utazókosarat és a sárga bördöndöt hordásra bízták, aztán az asszony a pénztárhoz sietett és megváltotta a jegyeket. Junga százados az I. osztályu váróteremben várta meg feleségét, majd háromnegyednyolcz óra után öt perczrel elfoglalták fülkőjüket a Triest felé menő nyolcz órai gyorsvonaton és elutaztak nagy boldogan családjukhoz.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Jótkonyezélu hangverseny Tátrafüreden.** Van a mi irodalmunkban egy kedves és szívesen láttott írói álnév: *Szikra*. Ez a pseudonym nem csak ismert írónót rejt, hanem egy melegen, nemesen érző szívet is, amely megérti a szenvedők baját, megérti a síró panaszt, a könnybe fojtott sóhajt. A szepes-szombati kórház nem választhatott jobb patrónust magának. Hat ágyat képes csupán fenntartani ez a kórház, az egyedüli hely a gyönyörűs-eges Tátrában, hol a hivatásában szerencsétlenül járt, a szenvedő beteg gyógyulásért fordulhat. —

Hat ágy egy kórházban — kiált fel megindító szavu kérelmében Szikra, melyet a boldogokhoz intéz, hogy járuljanak hozzá az ágyszám gyarapításához, a kórház kibővítéséhez csak egy-egy kis kövecskével. És a kérés szó nem hangzik el eredménytelenül. Sok lesz a száma, kiket ezentul nem küldenek vissza az irgalmasság ajtajától. ridég kényszerűsége, mert nincs hely és sok lesz azoknak a száma, kik ezért szíveikbe foglalják gróf *Teleki Sándor* (*Szikra*) nevét. Ebből a nemes célból rendezett jótkony hangversenyt e hó 23-án tartották meg Tátrafüreden, nagy és előkelő közönség jelenlétében. A műsorból kivált gróf *Zichy Ernő* hegedűjátéka; meleg tónussal és jeles készséggel játszotta *Vieurtemps*, „*Réverie*”-jét és *Sarasate*, „*Zigeunerweisen*”-jét. Tetszett *Farkas Pál* dr. humoros felolvasása. — Az ünnepélyt *Vizváry Mariska* a Nemzeti Színház művésznőjének szavalata fejezte be. Műsorán kívül egy fiatal, tehetséges pianista mutatkozott be, *Meer Margit*, aki nagy temperamentummal és igen szép technikával játszotta *Liszt Rigoleto*-átíratát és *Chopin B-moll* *cherzóját*. Az illusztris vendégsereg közül különösen gróf *Zichy Géza*, a jeles poeta és muzikus kellett nagy feltűnést, aki épp aznap ünnepelte 61. születésnapját. Ott voltak továbbá: *Bisingen*, *Degenfeld*, *Keglevich*, *Szapáry*, *Waldstein*, *Treherne*, *Zichy* grófok, a *Svenyey* és *Gerliczy* bárók, *Lukács* pénzügyminiszter családja stb.

(*) **Budai Szinkör.** A Budai Nyári Színházban szombaton *Lehár* Ferenc, „A drótestőt” című operettje kerül színpadra. Zsuzsika szerepében *Haller Irma*, a budaiak népszerű, kedvelt primadonnája fog vendégszerepelni, aki jelenleg a pozsonyi színház tagja, de szeptember elsejétől a Krecsányi-féle Buda-temesvári színházhoz van szerződve. — Holnap, pénteken, „Az indiai nábob” című új operettnek lesz a nyolcadik előadása. Colette szerepét *Albert* Erzsébet játszza, ez alkalommal először.

(*) **A „Schauhühne” a budapesti színházokról.** *Mohácsi* Jenő kollégánk a *Jakobson* híres „Schauhühne”-jében érdekes cikket jelentetett meg az utolsó budapesti színházi szezonról. Ez a cikk végre modern szempontból, elfogulatlanul eseteli a külföld részére a hazai színházadalmi viszonyokat.

(*) **Vendrey és Tapolezay vendégjátékai.** *Vendrey* Ferenc és *Tapolezay* Dezső, a Vigaszínház kitűnő művészei a hét folyamán három estén át az aradói színházban vendégszerepelnek együttesen, pénteken „A páholy”, szombaton „Theodor és társa” és vasárnap „A zsiros ügy” című boházatokban.

(*) **Gorkij új darabjai.** Berlinből jelentik nekünk: *Maxim Gorkij* két új darabot írt. Az egyik boházot és a címe: A gyermekek. A másik 4 felvonásos színmű, melynek címe: A külföld. Tárgyát az orosz társadalmi életből merítette a forradalom után.

(*) **A Hebbel Színházról Modern Színház.** A sok viszontagságot látott berlini „Hebbel Színház”-at a jövő szezontól kezdve egy bécsi színházi ember és író, *Getthe* Ernő vette át. *Getthe* a színház nevét „Modern Színház”-ra módosította.

(*) **Elázott díszletek.** A legutóbbi nagyváradi felhőszakadás következtében a színház igen érzékeny károkat szenvedett, mivel a rossz deszkatehetőzetten keresztül a víz becsurgott a színházba s hasznavehetetlenné tette az összes díszleteket. A kár mintegy 4—5000 koronára tehető, amely egészben *Erdélyi* igazgatót sújtja, mert a díszletek egy része a sajátja volt, másrészt a város díszleteit köteles sértetlenül visszaadni. Éppen ezért, hogy ilyen eseteknek ne legyen többé kitéve, most megkereste az igazgató a tanácsot és a színházi bizottságot, hogy minél előbb javítsák ki a tetőzetet, nehogy újabb kárai legyenek.

FOVAROS.

(*) **A sertésközvágóhid ellen.** Régi panaszuk a sertésközvágóhid nagyvágóinak, hogy érdekeiket, amelyek ugyszólván azonosak a fogyasztó nagyközönség és a magyar sertésföldelő ipar érdekeivel, nemcsak támogatásban nem részesítik, de egyenesen elnyomják. A nagyvágók minap értekezletre jöttek össze, amelyen elkeseredett hangon panaszkodtak föl sérelmeiket és elhatározták, hogy legközelebb küldöttségileg fordulnak a polgármesterhez bajuk orvoslása végett.

Legnagyobb panaszuk az, hogy a sertésközvágóhid hűtőt ujabban a lóvágóhid termékeivel rakják tele, aminek következménye az, hogy a szalonna és zsiradékfélek részére szükséges temperatúrát enyhítik s így a fogyasztásra szánt szalonna és a zsir megromlik. Ilyen körülmények között a nagyvágók kénytelenek termékeit nyolc napon át a hűtőben hagyni, ami a munka folytonosságát meggátolja. Azok a nagyvágók, akik az előtt 230 sertést öltek le naponta, most kénytelenek beérni a felével, mert termékeiket nem tudják a hűtőben elhelyezni. Ez a gátló körülmény egyenesen a fogyasztó nagy közönség rovására megy, mert az árak emelkedését vonja maga után. A magyar sertésföldelő ipar, amelynek nagy kivitele van Ausztria felé, az utjába gördített akadályok miatt az osztrák piacot előbb-utóbb el fogja veszíteni. Panaszkodják továbbá a nagyvágók, hogy a főváros a közvágóhid jövedelméből semmit sem fordít az intézmény fejlesztésére. Sérelmeiket már többször elpanaszolták illetékes helyen, de sikertelenül. A nagyvágók most memorandumba foglalják panaszaikat és a polgármester figyelmét föl hívják azokra a veszedelmekre, amelyek előállanak, ha bajukon mielőbb nem segít.

(*) **A repülőversenyek deficiitje.** A júniusban megtartott nemzetközi repülőversenyek szervezői idejében a főváros kötelezettséget vállalt, hogy az esetleg előálló deficiitból 250.000 koronát fedez. A versenyek a fővárosba benyújtott ideiglenes számadások szerint 301.000 korona veszteséggel zárultak. A főváros tanácsa a főszámvevőnek erre vonatkozó jelentését ma tartott ülésében tudomásul vette és megállapította, hogy a közgyűlésnek határozata értelmében vállalt szavatosságból kifolyólag a fővárosra nézve a 250.000 korona kifizetésének kötelezettsége beáll, de csak abban az esetben, ha a végleges számadások az ideiglenes számadások adatait minden tekintetben igazolni fogják. A főváros egyébként a Magyar Aeró-Klubnak még a versenyek megtartása előtt 14.912 korona 80 fillért előlegezett, amely összeget, a tanács ma határozata értelmében, a 250.000 koronából, amennyiben az kifizetésre kerül, le fogja vonni.

(*) **A sütemények csomagolása.** A Budapesti Sütiiparostület egy küldöttsége tudvalevőleg néhány nappal ezelőtt azzal a kérelemmel fordult a főváros tanácsához, rendelje el a süteményeknek zárt zacskókban való kézbesítését. A főváros tanácsa ma tartott ülésében foglalkozott az iparostület kérelmével és határozatot hozott, mely szerint a rendkívüli közegészségügyi viszonyokra való tekintettel kivételes rendszabály gyanánt, további intézkedésig, elrendeli, hogy a magánfogyasztók részére megrendelt süteményeket csakis külön papírzacskókba csomagolva szabad házhoz szállítani. Ezt az intézkedést egyúttal az ismételtársulókra, a fűszeresekre és a szétosztókra is kiterjesztette a tanács. A vendéglőkben és a kávéházakban a vendégek részére csakis annyi süteményt adhatnak, amennyit az illető vendég megrendelt.

(*) **Kábeltekintési engedély.** A főváros tanácsa engedelmet adott a *Magyar Villamosági Részvénytársulat*nak, hogy a Svábhegyen elektromos villágítás céljaira kábelvezetéseket fektethessen.

(*) **Bérkecsialomás a Margithidnál.** A főváros tanácsa a *Henry*-szírkusz előadásának tartamára a Pozsonyi-úton bérkecsialomás felállítását engedélyezte.

(*) **A harmadik elektromos telep.** A főváros tanácsa a közgyűlés határozata értelmében utasította a mérnöki hivatalt, hogy a gőzüzemű harmadik elektromos telep berendezésére vonatkozólag az előmunkálatokat kezdje meg. Felhívta továbbá, hogy a beszerzendő ajánlatokra vonatkozó felhívást készítse el és elhatározza a tanács, hogy a földművelésügyi és kereskedelemügyi minisztereket felterjesztésben megkérte, hogy az előmunkálatokban való részvételre szakértőket küldjék ki.

(*) **Hamisított fabóly.** Egy fűszerkereskedő a fabólyát lisztrel hamisította. Mivel azonban ezt a terményt az elemiszorhamisításról szóló törvény nem említi föl, a kerületi előjáróság a kihágási eljárást a fűszerkereskedő ellen megszüntette. A

főváros tanácsa ma foglalkozott ezzel az ügygel és a kihágási eljárás megindítását rendelte el, kimondván, hogy azok a terményhamisítások, amelyek az 1895. évi XLVI. törvényzikkben felsorolva nincsenek, az 1868. évi XIV. közegészségügyi törvény alapján bírálandók el.

(*) **A svábhegyi villamos vasut.** A főváros tanácsa ma tartott ülésében elvileg elfogadta a közúti vaspályatársaságnak a svábhegyi villamos vasútra vonatkozó terveit. Azonban a vonal építésével kapcsolatban benyújtott ajánlatokhoz azok költséges volta miatt a tanács nem járult hozzá.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Kártérítés a női szépségért.** Horváth Erzsébet, egy csinos, fiatal leány a *Hatvany-Deutsch*-féle csukorgyárban dolgozott mint napszámosnő. Három évvel ezelőtt történt, hogy a lebontott hajjal dolgozó leány a gépek mellett kiömlő szirupot törölgette és ekközben az egyik gép elkapta hajját, magával rántotta, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a hajjal együtt fejbőrét is letépte, valószínűleg megvakolta. A leány irtoztos sebéről kigyógyult ugyan, azonban legszebb női díszétől, a hajától megfosztatott és munkaképességében is megfogyatkozott. Minthogy pedig a vállalatól semmiféle kártérítést nem kapott, dr. *Kadosa* Marcell felé kártérítést nem kapott, dr. *Kadosa* Marcell ügyvéd által pert indított a csukorgyár tulajdonosa, *Hatvany-Deutsch* ellen. Kerestetbe vette nem csupán a munkaképességének megfogyatkozásával szenvedett kárnak megfelelő járadékot, hanem női szépségének és férfihezmenési lehetőségének elvesztése miatt is egy összegben 5000 korona kártérítést. A kir. törvényszék a felperes kérelmének elvileg helyt adott és a feltűnő eltorzulás alapján méltányolva, a felperes érvényesülésének egész életére kibató lényeges megnehezülést, a kártérítési járadék felül külön is megítélt 2000 korona kártérítést. Hasonló ítélet a magyar jogtudományban nem fordult még elő és így érthető az a nagy érdeklődés, amellyel a jogészvilág ebben az ügyben a felsőbb bíróság döntését várja.

§ **Borovska Janina becsülete.** Krakóból jelentik nekünk: A törvényszék augusztus 2-ára tüzte ki annak a becsületértési pörnek tárgyalását, amelyet *Borovska Janina* indított *Kriston* Tivadar szerkesztő ellen, aki őt kémkedéssel vádolta lapjában. Ez az ügy két év óta függ, de tárgyalását elhalasztották, mert közben Borovska Janina ismeretes pöre, melyben az asszonyt fölmentették a gyilkosság vádjáról.

§ **Sikkasztó pénzügyi fővigyázó.** A VII. kerületi pénzügyi biztosság 18. számú pénzügyi szakaszánál teljesített irdói szolgálatot *Poznanovic* Miklós pénzügyi fővigyázó. *Poznanovic* az illetékek és bírságok átvételével és a fogyasztási adóhivatalba való beszállításával volt megbízva. A naponként beszedett és neki átadott összegeket megfelelő kimutatás mellett a fogyasztási adóhivatalba kellett volna beszállítania. A pénzkezelésben azonban hiányok merültek fel és a fővigyázó ezeket a hiányokat a később beszedett összegekkel fedezte. Ennek megfelelően a kimutatásokat is meghamisította. Manipulációját, amelyet 1908 január hó 9-étől 1910 február hó 8-ik napjáig üzött, ez év tavaszán felfedték és konstatálták, hogy a hiány végleges összege 4046 korona 42 fillér. A hűtlen fővigyázót letartóztatták és az ügyesség hivatali sikkasztás bűntette miatt emelt ellene vádat. A budapesti büntetőtörvényszék vádatanácsa ma *Langer* Jenő táblai bíró elnöklésével a terheltet vád alá helyezte.

§ **Kegyelem egy halálraítéltnék.** Párisból jelentik: Fallières elnök a hadbírósg által *Gouin* özvegy meggyilkolása miatt halálra ítélt *Graby* közkatonára büntetését életfogytiglani kényszermunkára változtatta át.

§ **Pör az aviatikusok ellen.** A június havában Budapesten lefolytatott aviatikai meeting pilótái elhatározásuk után telekiabáltak az egész európai sajtót a magyar aviatikai meeting rendezőségének pontatlanságával és az itt tapasztalt hanyagsággal. Az aviatikusok azonban maguk legkevésbébbé viselkedtek uri módon. Legnagyobb részük tetemes adósságok hátrahagyásával utazott el Magyarországból. Így legtöbbje nem fizette ki olaj- és benzinszámláját, de egy nagy része még a lakásszámláját sem egyenlítette ki. Több aviatikus a magával hozott motöröket elhelyezte a *Sándor*-utca zenióban s onnét az aviatikai meeting befejeztével a számla kiegyenlítése nélkül utaztatta el motörjét. *De Laroche* báróné, *Efimoff* és mások csak akkor fizették meg számlájukat, amidőn a gépészek ruhaneműt visszatartották a zenióban. *Frey* Alfréd, *Wagner* és *Chavez* pedig minden fenyegetés dacára sem fizették ki gépészeik lakását. A *Sándor*-utcai perziótulajdonos erre beperelte a VIII. kerületi járásbírósgnál *Frey* 204, *Wagner*

240 és Chavezt 160 korona lakástartozás fejében. A járási bíróság e napokban fogja tárgyalni az ügyet.

SPORT.

Kottingbrunni versenyek.

— Hetedik nap. —

Ma végre láttunk valamirevaló mezőnyöket az egyes futamokban, azonban a fogadók nem lehetnek túlságosan elragadtatva a mai nap eredményétől, mert majdnem minden futamban vereséget szenvedett a startfavorit és így a könyveseknek bő aratásuk volt.

A nap főszáma: a *Nagy kottingbrunni handicap*, a legszebb versenyek egyike volt. A fogadók sehogysem bírták megállapodni abban, hogy melyik lovat tegyék meg favoritnak, mert nagyon sok híve volt úgy *Málinká*-nak, mint *Gracieuse*-nek és *Topper*-nek, sőt elég szép számban akadtak, akik *Lappalie*, *Gánna* és *Xenos* közül várták a nyertőt. Mindvégig igen izgató versenyben győnyörködhetünk, a kép minduntalan változott, mert minden lovas azon igyekezett, hogy a vezényletére bizott telivért előnyös pozícióhoz jutassa. Az egyenesbe jóformán egy csomóban fordult be a hatalmas field, és jó ideig haladt együtt, míg végül *Málinka* szerzett magának előnyt és mutatta az utat rövid ideig a társaságnak. A távnál kiszökik a csomóból *Gracieuse*, majd kívülről *Xenos* is hatalmas galoppal igyekszik a vezető után, de míg *Gracieuse*-nek sikerül a Gága-kanczát beérni és holtversenyt kieroszakolni, *Xenos*-nak meg kellett elégedni a harmadik helylyel *Tram* előtt.

A *Guntramsdorfi* díj szintén nagy fejtörést okozott a fogadóknak, mert sehogysem tudtak megállapodni abban, hogy melyik telivért tüntessék ki bizalmukkal. Így történt aztán, hogy *Königsee* és *Bougre* egyenlő oddsal lettek kínálva a ringben, de csak fél oddsal volt hosszabban kapható *Kamp*. A rövid distanzciójú versenyt *Königsee* nyerte meg horribilis sulyával, az igaz, hogy sok szerencsés körülmény közrejátszott győzelméhez, mert Janek — ki emlékezetes incidense óta ma lovagolt először nyilvános versenyen — oly kitűnő startot vett vele, hogy mindjárt az elindulásnál el volt intézve a verseny sorsa.

Érdekény csapás volt a fogadókra a reás favorit *Rampur* veresége. A *Rampion*-kancza *Re-Contrá*-val egyetemben heves finish után kapott ki a legrövidebb fejhosszal *Persisto*-tól.

Az *Akadályverseny-handicap*-ban tíz ló indult el a starttól, de a célhoz éppen csak a fele ért el, mert négy felbukott verseny közben, egyet pedig feltartott lovasa.

Részletes eredmény a következő:

I. Háromévesek előd gátversenye. (Handicap.) Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Gr. Merán J. stpk *Harmónia* 63 és fél kg (Fejes), 2. Zangen I. sk Ordonka 69 kg (Healy), 3. Mr. Kar pm Palkó 67 és fél kg (Lawton). Futottak még: Hansard (Dillon), Faise (Csompora), Vacant (Clansy), Fontana (Huxtable). Könnyen négy hosszal nyerve, hat hosszal harmadik. Tot.: 10:59, 20:31, 34, 36.

II. Eladók handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Gr. Orsich P. száz. 46 pm *Ever ready* 67 kg (Neimans), 2. Zangen I. 36 pk *Vielleicht* 56 és fél kg (Fóls), 3. Gr. Esterházy P. 36 sm *Konferenzler* 64 kg (gr. Esterházy). Futottak még: Toosonyi Móni (Zangen), Carafa (Reimer), Ruszt (Krause). Könnyen három hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:09, 20:71, 30.

III. *Guntramsdorfi* díj. Díj 5000 korona. Táv 1200 méter. 1. Gr. Arco-Zimmerberg M. 46 stpk *Königsee* 64 kg (Janek), 2. Br. Springer G. 36 sm *Senechal* 53 kg (Carlsake), 3. Dreher A. 36 sm *Bougre* 50 és fél kg (Hewitt). Futottak még: Gounod (Korb), Kamp (Winkfield), Kalina (Miles), Sepoy (Robertson). Könnyen másfélhosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:32, 20:27, 29, 26.

IV. *Nagy kottingbrunni handicap*. Díj 10.000 korona. Táv 2000 méter. 1. Egyedi L. 46 pk *Gracieuse* 52 kg (Miles), 1. Lozonczy Gy. 36 pk *Málinka* 43 kg (Guttman), 3. Br. Harkányi A. 36 sm *Xenos* 49 és fél kg (Cockeram). Futottak még: Vansittart (Carlsake), Tram (Abos), Lappalie (Hewitt), Gánna (Pretzner), Topper (Heidt), Pantagnuel (Fergusson), Setékapu (Gulyás), Integrity (Finán), Hion II. (Smulny), Tété de Chien (Izményi). Holtversenyben nyerve, másfél hosszal harmadik, ötnegyed hosszal negyedik. Tot.: 10:26, Gracieuse, 36 *Málinka*, 20:42, 47, 45.

V. *Kétévesek* versenye. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Egyedi L. sk *Persisto* 57 kg (Miles),

2. Geist G. sm *Re-Contrá* 56 kg (Vivian), 3. Gr. Pálffy J. sk *Rampur* 54 és fél kg (Winkfield). Futottak még: Duma III. Robertson), Fraulein (Martinkovich), Zenozuna (Carlsake). Erős küzdelem után fejhosszal nyerve, holtverseny. Tot.: 10:84, 20:39, 29, 22.

VI. *Akadályverseny-handicap*. Díj 3000 korona. Táv 3200 méter. 1. Marasesti ménés id. pfer *Magon* 73 és fél kg (Walkinton), 2. Br. Rothschild J. 56 stpm *Armand* 74 kg (Clansy), 3. Edlinger O. főhdn. id. sber Tilly 65 kg (Kollár). Futottak még: Talanda (Sparkes), Klapka (Dillon), Dsidás (Csompora) elbukott, Saalan (Lawton) feltartott, Pisano (Stehno) elbukott, Alabárd (Slinn) elbukott, Fityóka (Healy) elbukott. Biztosan három hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:43, 20:39, 47, 65.

VII. *Kétévesek handicapja*. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Marasesti ménés sk *Theodora II.* 55 és fél kg (Carlsake), 2. Egyedi L. pm *Quartus* 51 és fél kg (Miles), 3. Br. Harkányi J. sm *Corvinus* 57 kg (Janek). Futottak még: Lékvár (Vivian), Spezi (Pretzner), Dreadnought (Gulyás), Wardia (Winkfield), Patikáros (Hewitt), Iglauerin (Cockeram), Natasa (Korb), Nebulo (Szöbölödi), Boris (Fetting). Küzdelem után nyakhosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:109, 20:55, 37, 54.

KÖZGAZDASÁG.

Ötvenhárom millió mm. buza termett.

— A földművelésügyi miniszter 52.98 millió métermázsára becsüli az idei buzatermetést. —

Budapest, július 28.

Valóságos lázas izgalommal várták ma közgazdasági körökben a földművelésügyi miniszter hivatalos termésjelentését, amelyről az egyik félhivatalos esti lap éppen tegnap szenzációt Lajhász vészhireként közölt, úgy hogy még azok is, akik az OMGE. következetesen pesszimistákus közleményeit némi fentartással fogadták, a beavatottság látszatával megjelenő híbbírekre komoly aggodalommal nézték a mai jelentés elő. Kevesen voltak olyanok, akik megőrizték higgadt objektivitását a fentartották ama nézetüket, hogy az utolsó két hét kedvezőtlen időjárása — mivel legtöbb helyen már keresztnben érte a gabonát — nem idézhetett elő olyan jelentős változást a termés mennyiségében, hogy mindjárt „szenzáció” hanyatlásról lehetne beszélni. Ez az objektiv vélemény jutott tulsulyra a tözsdén is, hol a híbbírek ma nem okoztak nagyobb izalmat a az üzletet sem befolyásolták. És a jelentés ezeket adott igazat. A földművelésügyi miniszter ma — július 25-iki felvétel szerint — mindössze 1.86 millió métermázsával becsüli csak kevesebbre a termést, mint amennyire július 12-én becsülte, ami katasztrális holdankint körülbelül 30 kg-os hanyatlást jelent. Volt ugyanis átlag kat. holdankint

	a jul. 12-iki	a jul. 28-iki
	becslés	becslés
Buza	8.93 mm.	8.63 mm.
Rozs és kétszeres	8.12 „	7.72 „
Árpa	7.12 „	6.87 „
Zab	6.17 „	6.24 „

Ez átlag-becslés alapján tehát némi hanyatlás észlelhető a buzában, a rozsbán és árpában, míg a zabban — habár igen kis mértékben is — de javult a helyzet. A fenti átlagok szerint tehát (a bevetett területet változatlanul vévén) a várható termés összehasonlítva az előző adatokkal, a következőképen alakul:

	1909.	1910.	1910.	1910.
	évi	jun. 28.	jul. 12.	jul. 28.
	eredmény	becslés	becslés	becslés
Buza	30.85	54.63	54.84	52.98
Rozs	11.96	16.41	16.04	15.16
Árpa	15.65	14.80	14.64	14.17
Zab	13.39	11.70	11.94	12.06
Összesen:	71.85	97.54	97.46	94.37

Ez adatok alapján immár teljes megnyugvással várhatjuk a végleges termésbecslést. A mostani felvételek főleg a próbacséplésekre támaszkodtak; a következő jelentős már tényleges cséplési eredményekre támaszkodhatják majd, a dolog természete szerint azonban ezek a mostani adatok már nagy változást nem szenvedhetnek, úgy hogy elmondhatjuk már, hogy a múlt évi inséges termés után — ha mérsékelten is — jó terméssel áldotta meg az országot a Teremtő.

A földművelésügyi miniszter jelentése a következő:

Általában.

Július hó folyamán az ország nagyobb részében többnyire a változó szeszélyes és gyakran viharral párosult kedvezőtlen esős időjárás uralkodott, okozva különösen a hegyi részeken, így Árva, Szolnokdoboka, Szatmár és Liptó vármegyékben árvíz és sok egyéb kárt, azonfelül, hogy ebben az időben szokatlanul sok helyen, úgy az Alföldön, mint a dombvidékeken jégeső is volt. Az egész gazdasági esztendőben lefolyt időjárás tehát általában veszélyeztette az oly szépen állott vetéseket, amelyekhez, a termés hozamra nézve, jóformán országszerte is joggal lehetett is fűzni vérmes reményeket, a növényzet dus fejlődését tekintve. A növényzet eme biztató állapota teljesen indokoltá tette a gazdák folyton fokozódó reményeit, amelyeket az idej természetmennyekhez kötöttek és amelyek mindaddig fennállottak, amíg a gabona lábán volt, illetőleg amíg a próbacséplések eredményei a szép reményeket részben csalódásokra nem váltották.

Az eddigi tudomásunkra jutott próbacséplésekből, amelyek még nem általánosak, s amelyekből még nem lehet a végleges eredményekre következtetni, bizonyos esőket lehet konstataálni és pedig éppen azokon a vidékeken, ahol az idén különösen nagyon szépen állottak a vetések. Kutatva e változás okát, annak magyarázatát csak abban találhatjuk, hogy ez év rendkívüli szeszélyes időjárása, a hőmérsékletnek folytonosan tapasztalt nagy változása, továbbá a tulgyakori viharos, esős idő hozta létre az abnormalitásokat. Ugyancsak az időjárás károsan szeszélyes volta magyarázza meg azon első pillanatra csodálatosnak látszó állapotot, hogy az ország gazdagabb buza-termésre hivatottabb jobban művelt vidéken szenvedtek nagyobb károsodást a dus növényzetű vetések, holott a soványabb földek a rosszabban művelt vetések átlagban kedvezőbb eredményeket nyújtottak.

Ugyancsak e körülménynek tulajdonítható, hogy községenként a termés hozamában rendkívüli eltérések mutatkoznak. Akárhány helyen a természetilag olyan különbözők, hogy pl. a 8—10—12 q buzaátlaggal szemben elég sűrűen előfordulnak a 6—7 mm. átlagok is. Ennek okai, hogy a jól művelt földek gazdagon fejlett vetései a viharos és esős időjárás folytán nem voltak képesek ellenállni a korán, zöld állapotukban megdőttek, holott a soványabb földek buzavetései legfeljebb a kalászok érési állapotában hajlottak meg, vagy dőltek meg részben, amikor tehát már a szemképződés annyira nem lehetett befolyásolva, hogy a vetések megdőlés következtében szemmennyiségre és minőségre nézve, jelentékenyebben károsodhattak volna.

Habár az aratási munkálatok nagy részével a szeszélyes, viharos és esős időjárás dacára a legtöbb helyen, kivéve a domb és hegyi vidékeket, ahol az aratás folyamatban van még, elkészültek még ezen munkálatok alatt is nagyon sok helyen károsodott a termés a keresztek szétszórása, a kepek magkipergése és beázása által, minek következtében a szemmennyiség minőségileg sok helyen vesztett értékéből. Mindezek folytán családások hűjjával sem vagyunk már és pedig éppen az Alföldön, nevezetesen Bácsbodrog, Torontál, Csanád, Békés, Csongrád, Bihar és Temes vármegyében, ahol a szem minőségileg is váratlanul, kedvezőtlenéből fizet, mint a kiválónak ígérkező kilátások azt remélni engedték. Ezzel szemben azonban nem vagyunk hűjjával a kellemes meglepetéseknek sem ott t. i., ahol a várt reményeket felülmúló eredmények megjavították nemcsak a termésátlagot mennyiségileg, hanem még minőség tekintetében is, úgy hogy végeredményre nézve az Alföld erős mértékű visszaesését a felvidék és a Királyhágón-tuli részek gabona-terméshozama némileg ellensúlyozni képes volt.

A buza, rozs és árpa részben ki nem elégtő eredményeivel szemben a zab egyes vidékeken esély mértékben még javult. A nyár folyamán előfordult elemi csapások teljes kártételeiről, továbbá a zöld takarmánynak lekaszált rozs, árpa és zab vetések területeinek levonása nélkül, a gazdasági tudósítók által bejelentett országos adatok a következők:

buza terület	6.138.360 k. hold
rozs és kétszeres terület	1.963.823 k. hold
árpa terület	2.061.300 k. hold
zab terület	1.932.740 k. hold

Amint ezt már többször hangsúlyozni alkalmunk volt, ezek az adatok nem tekintendők véglegeseknek, mindenesetre azonban tájékozási felhasználhatók, mert több mint 2000 gazdasági tudósítónak a véleményét fejezik ki.

A hozzávetőleges bejelentett és összeállított területi adatok alapján, mint már említettük, az őszi és tavaszi területe növekedett, míg azonban az ősziékből alig történt kiszántás, a tavaszi

sziakból elég sokat lekaszáltak takarmánynak, sőt néhol a rosszabbját ki is szántották.

A gazdasági tudósítók legújabb termés-be-
lései e hó 25-ről az átlagos terméshozamot akkép
mutatják ki országos átlagban és kat. holdankint:

Table with 2 columns: crop type and yield. Rows: buza (8.63 q), rozs és kétszeres (7.72 q), árpa (6.87 q), zab (6.24 q).

Ezen bejelentett átlagok alapján tehát a re-
mélhető összes termés lesz:

Table with 2 columns: crop type and yield. Rows: buza (52.28 millió q), rozs és kétszeres (15.16 millió q), árpa (14.17 millió q), zab (12.06 millió q).

A mezőgazdasági állapotra vonatkozó részle-
tes adatok a következők:

Buza.

Az ország síkvidékein, valamint a dombvidé-
kek nagy részén az őszi és tavaszi buza aratásá-
val a szeszélyes, esős és viharos időjárás dacára
teljesen elkészültek. A hordás bár a rossz idő
sokszor akadályozta, többnyire szintén megtörtént.
A próbacséplések folyamatban vannak, leginkább
azonban csak az alföldi kisebb gazdaságokban és
részben egyes uradalmakban. A próbacséplések
mindazonáltal nagyon szórványosak még éppen az
említett rendellenes időjárási viszonyok hatása
alatt. Az eredmények nagyon eltérők az ország
legtöbb vidékén; a családások számosak, viszont
azonban olyan helyek is vannak, ahol teljesebben
a remények, sőt vannak a remélnél is jobb átla-
gok, amelyek végeredményei az idei termést orszá-
gos átlagban mennyiségileg jó közepesnek minő-
sítik. A szalmatermés országosra nagyobbára ki-
elégítő, sőt igen jó. A buzával bevetett valószínű
terület 6.138.360 kat. hold, átlagos számítással
várható kat. holdankint mintegy 8.63 métermázsza,
azaz összesen mintegy 52.28 millió q. A múlt év-
ben termelt 30.85 millió q.

Az országos termésátlaghoz, vagyis kat. hold-
ankint 8.63 q-hoz viszonyítva a vármegyéinkenti
termésátlagokat, kitűnik, hogy kat. holdankint
8.63 q és ezen felüli termés remélhető:

Bars 8.76 q, Esztergom 9.43, Nyitra 8.92, Poz-
sony 9.32, Trencsén 8.91, Baranya 8.72, Fejér
8.90, Somogy 8.83, Sopron 9.22, Tolna 9.04, Bács-
bodrog 8.83, Csongrád 8.90, Jásznagykunszolg-
nok 8.81, Abaujtona 8.73, Bereg 8.82, Borsod
8.78, Békés 8.84, Szatmár 8.69, Ugocsa 8.78, Arad
9.44, Csanád 8.89, Temes 8.85, Torontál 8.71 és
Torda-Aranyos 8.65 q, összesen tehát 24 vármeg-
yében.

Kat. holdankint 8.00—8.63 q termés várható:
Hont 8.25 q, Nógrád 8.42, Turóc 8.00, Győr 8.28,
Komárom 8.14, Moson 8.57, Vas 8.09, Veszprém
8.54, Zala 8.48, Heves 8.41, Pest 8.30, Gömör 8.41,
Sáros 8.09, Ung 8.37, Zemplén 8.08, Bihar 8.36,
Hajdu 8.43, Szabolcs 8.57, Szilágy 8.19, Alsó-
Fehér 8.36, Brassó 8.29, Háromszék 8.01, Kis-
küküllő 8.30, Nagy-Küküllő 8.20 és Szeben 8.27
q, összesen tehát 25 vármegyében.

Végül kat. holdankint 8.00 q-n aluli termés
várható: Árva 6.00 q, Liptó 7.40, Zólyom 7.60,
Szepea 6.49, Máramaros 7.42, Krassó-Szörény 7.40,
Beszterce-Naszód 7.59, Csik 7.21, Fogaras 7.65,
Hunyad 7.83, Kolozs 7.63, Maros-Torda 7.78,
Szolnok-Doboka 6.96 és Udvarhely 7.56 q, összesen
tehát 14 vármegyében.

Rozs.

A rozs aratása csak a hegyi és dombvidéke-
ken ad még munkát, másutt már megtörtént az
aratás; a termés nagy átlagban közép- és jó
középszerű, bár ez a termés szintén sok helyen
csalódást okozott, amennyiben országos átlagban
a remélnél gyengébb lett az eredmény. A rozs be-
bordása és egyes helyeken próbacséplése folyamat-
ban van.

A rozs tehát szintén sokat szenvedett a ked-
vezőtlen időjárástól; szemminősége részben hibás,
könnyű, vékony és fakószínű. Egyes vidékek ter-
méshozama azonban minőségileg is kielégítő, sőt jó.
A szalmatermés nagy átlagban kielégítő.

A rozs és kétszeres területének kiterjedését
1.963.823 kat. holdra becsülhetni; minthogy pedig
az átlagos terméshozamot az újabb becslések alap-
ján 7.72 q-ra lehet tenni, ez okból a valószínű ösz-
ses eredmény 15.16 millió q-ra becsülhető.

A rozs átlagos főeredményéhez, vagyis kat. hold-
ankint 7.72 q-hoz viszonyítva a vármegyéink
átlagos adatait, következők tűnnek ki:

Kat. holdankint 7.72 q és ezen felüli termés
remélhető: Esztergom 8.92 q, Nyitra 8.00, Pozsony
8.06, Trencsén 8.50, Turóc 7.94, Zólyom 7.96, Ba-
ranya 7.91, Fejér 8.48, Győr 8.29, Moson 8.24, So-
mogy 7.82, Sopron 8.19, Tolna 8.05, Veszprém 7.88,
Bácsbodrog 7.96, Csongrád 8.12, Heves 7.72, Jász-
nagykunszolgok 7.86, Abaujtona 7.90, Bereg 7.83,
Borsod 7.81, Gömör 7.86, Sáros 7.79, Békés 8.49,
Szilágy 8.28, Ugocsa 7.87, Arad 9.44, Csanád 7.84,

Temes 8.21, Torontál 8.84, Alsófehér 7.91, Besz-
terce-Naszód 8.16, Brassó 8.46, Csik 7.98, Hunyad
7.82, Kisküküllő 8.77, Marostorda 7.78, Nagy-
küküllő 8.07, Szeben 7.76 és Torda-Aranyos 8.45, ösz-
sesen tehát 40 vármegyében.

Kat. holdankint 7—7.72 q termés várható:
Bors 7.52 q, Hont 7.15, Nógrád 7.61, Komárom
7.58, Vas 7.31, Zala 7.64, Pest 7.42, Szepes 7.11,
Zemplén 7.23, Bihar 7.58, Hajdu 7.65, Máramaros
7.07, Szabolcs 7.29, Szatmár 7.31, Fogaras 7.63,
Háromszék 7.13, Kolozs 7.37 és Udvarhely 7.27,
összesen tehát 18 vármegyében.

Végül kat. holdankint 7 q-n aluli termést
várnak: Árva 6.42 q, Liptó 6.88, Ung 6.99, Kressó-
szörény 6.63 és Szolnok-Doboka 6.48, összesen tehát
öt vármegyében.

Árpa.

Az árpa aratásához fűződött remények sem
teljesedtek, nagyon sok helyen kedvezőlenebb az
átlag, mint remélték és sok helyen minőségileg
is gyengébb, az esős időjárás folytán. Szeme meg-
sárgult, sőt néhol megbarnult. Némely vidéken
sulya miatt is vannak panaszok. Egyes felvidéki
részekben, ahol idejében learatták és kazlakba hord-
hatták, teljesen kifogástalan szép minőségű magot
szolgáltattak. A szalma-termés nagybárra nem ki-
elégítő. Próbacséplés már több helyen történt, kü-
lönösen pedig az Alföldön.

Az árpával bevetett terület a takarmánynak
lekaszált és elemi csapás folytán tönkrement veté-
sek területének levonása nélkül megközelítőleg
2061.200 k. h. Ezen terület figyelembe vételénél, az
országos átlagtermés a beérkezett adatok alapján
6.87 q vagyis hozzávetőleges számítással az ösz-
eredmény lesz mintegy 14.17 millió q. Tavaly ter-
mett 15.65 millió mm.

Az országos termésátlaghoz viszonyítva, a
vármegyei termésátlagokat, legjobb termés mutak-
ozik, vagyis 6.87 q és ezen felüli eredmény várható
Bors 6.69, Esztergom 7.57, Nyitra 8.31, Pozsony
8.01, Trencsén 7.77, Zólyom 7.52, Baranya 7.52,
Győr 7.08, Moson 7.41, Sopron 7.99, Zala 7.16,
Bács-Bodrog 7.66, Csongrád 7.25, Békés 7.09, Szi-
lág 6.87, Arad 7.50, Csanád 7.23, Temes 8.17,
Torontál 7.57, Alsófehér 7.29, Beszterce-Naszód
6.88, Brassó 8.02, Csik 6.88, Hunyad 7.36, Kis-
küküllő 7.73, Maros-Torda 7.10, Nagy-Küküllő
8.05 és Szeben 7.82 q, összesen tehát 28 vármeg-
yében.

Kat. holdankint 6.00—6.87 q termésre var-
kilitás: Árva 6.07, Hont 6.53, Liptó 6.58, Nógrád
6.10, Turóc 6.71, Fejér 6.65, Komárom 6.26, So-
mogy 6.75, Tolna 6.55, Vas 6.79, Jász-Nagykun-
szolnok 6.49, Pest 6.05, Abaujtona 6.55, Bereg
6.35, Borsod 6.40, Gömör 6.52, Sáros 6.00, Ung 6.60,
Bihar 6.33, Hajdu 6.02, Szatmár 6.80, Ugocsa
6.77, Krassó-Szörény 6.75, Fogaras 6.54, Kolozs
6.71, Torda-Aranyos 6.22 és Udvarhely 6.14 q, ösz-
sesen 27 vármegyében.

Végül kat. holdankint 6.00 q-n aluli termés
várható: Veszprém 5.93, Heves 5.54, Szepes 5.89,
Zemplén 5.67, Máramaros 5.87, Szabolcs 5.57,
Háromszék 5.52, Szolnok-Doboka 5.79 q, összesen
tehát 8 vármegyében.

Zab.

A zabvetések terméshozama iránt is különbö-
zők a vélemények, mindazonáltal nagyteljesen a
termés a várakozást igazolja és pedig a tekintet-
ben, hogy országosra a termésátlag a közepesen
alulmaradt. Egyes helyeken megjavultak ugyan a
vetések s ennek folytán még valamivel meg is je-
vitették az országos átlagot, de végeredményre
nézve az ez idei zabtermés hozadéka szemben a
múlt évivel gyengébb. Az aratás már az Alföldön
és a dombvidékeken jóformán befejezéshez köze-
ledik. A hordás, sőt néhol a próbacséplés is folya-
matban van. A szem minősége iránt is megoszlan-
ak a nézetek, mert hiszen a tavaszi vetések fejlé-
dési állapota különösen ebben az esztendőben nagy-
on nagy eltéréseket mutatott.

A bevetett és részben már learatott terület
1.932.740 kat. hold volt; ebből a területből a zöld
takarmánynak használt termés minő nagy terüle-
tet foglalt el, illetve mennyi jutott ebből az
elemi csapások kategóriájába, azt ma konstatálni
nem lehet.

A várható terméshozamot kat. holdankint or-
szágos átlagban 6.24 q-ra lehet becsülni és így
összes eredménykép remélhető az országban mint-
egy 12.06 q. Tavaly termelt 13.39 millió q.

Az országos átlagterméshez, vagyis a kat. hold-
ankint 6.24 q-hoz viszonyítva, vármegyéinkenti
átlagok így alakulnak:

Kat. holdankint 6.24 q és ezen felüli termés
remélhető: Bars 6.28 q, Esztergom 6.37, Nyitra
6.94, Pozsony 6.58, Trencsén 6.68, Zólyom 6.61,
Baranya 7.73, Moson 7.04, Somogy 7.09, Sopron
7.09, Tolna 6.61, Vas 6.59, Zala 7.08, Bácsbodrog
7.22, Ung 6.39, Szilágy 6.60, Arad 7.44, Csanád
6.65, Temes 7.24, Torontál 7.53, Beszterce-Naszód
6.37, Brassó 7.82, Csik 6.72, Fogaras 7.96, Három-
szék 6.92, Kisküküllő 7.29, Kolozs 6.62, Nagy-
küküllő 6.67 és Szeben 6.96 q, összesen tehát 29 vár-
megyében.

6.67 és Szeben 6.96 q, összesen tehát 29 vár-
megyében.

Kat. holdankint 5.50—6.24 q termés várható:
Árva 5.80 q, Hont 6.06, Liptó 5.96, Nógrád 6.01,
Turóc 6.00, Fejér 6.09, Győr 5.72, Veszprém 6.23,
Pest 5.64, Abaujtona 5.72, Bereg 5.58, Bihar
5.57, Máramaros 6.21, Krassószörény 5.62, Alsó-
Fehér 6.22, Hunyad 6.17, Marostorda 6.22, Torda-
Aranyos 5.72 és Udvarhely 6.09 q, összesen tehát
19 vármegyében.

Végül kat. holdankint 5.50 q-n aluli termés
várható: Komárom 4.82 q, Csongrád 5.26, Heves
5.14, Jásznagykunszolgok 5.20, Borsod 5.17, Gö-
mör 5.10, Sáros 5.18, Szepes 5.09, Zemplén 5.23,
Békés 5.10, Hajdu 5.12, Szabolcs 4.12, Szatmár
5.11, Ugocsa 4.53 és Szolnok-Doboka 5.47 q, összesen
tehát 15 vármegyében.

Tengeri.

A melegebbre fordult időjárás általában ked-
vezően befolyásolta a vetések további fejlődését,
de mivel a szükséges csapadék nem mindenütt volt
meg kellő mértékben, helyenként a szárazság meg-
akasztotta a növényzet általában igen kedvező fejlé-
dési folyamatát. All ez különösen a késői, vala-
mint a második és pótvetésekre, melyek még nem
erősödtek meg annyira, hogy a szárazságot káros
következmény nélkül elviselték volna. Ezek a veté-
sek a száraz, meleg időjárás következtében elhagy-
adtak, a levélzetük fonnadni kezd és már csak
kiadós esőzés hatására pótelhatják helyre hátra-
maradásukat. A korábbi vetések, amelyek általa-
ban igen nagy túlsúlyban vannak, a szárazságot
minden hátrány nélkül tűrik, erőteljesek, fide zöl-
dek, magas szár, és dus levélzettel. Czimeriket
nemcsak kihajtották, de már el is virágoztak és a
megtermékenyülés kedvező körülmények közt folyt
le. A csövek nagy számmal és szép fejlődéssel mut-
atkoznak és általában kedvező, sőt többfelé igen
kedvező terméskilátásnak vetik meg alapját. A ko-
rai csemegetengerit fogyasztás céljaira tömeger-
sen piacra viszik. Vihar és jégeső többfelé kárt
okozott, számos helyen pedig a levélzetet erősen
meghasogatta.

Burgonya.

A további fejlődés általában kielégítőnek
mondható és az egészséges ültetések erőteljes sűrű
üdezőld lombzatu bokraik szép termeléssel biztat-
nak. Az ország számos vidékén azonban a peronos-
pora aggasztó mértékben lépett fel. Az eddig még
tulnyomóan szép fejlődésben lévő ültetések lom-
bozatát igen sok helyen a penész tönkretette.

Országos összesítés.

Table with 4 columns: VIDÉK, Bevetett terület kat. hold, Július 25-én várható átlagos termés m, Összes termés m, 1909. évi termés m. Rows include Buza, Rozs és kétszeres, Árpa, and Zab sections.

VIDÉK	Július 25-én várható			
	Bevetett terület kat. hold	Átlagos termés m ² termés	Összes termés m ² termés	1909. évi termés m ² termés
<i>Zab.</i>				
Duna balp.	231.540	6.31	1.462.400	1.336.250
Duna jobbop.	348.100	6.59	2.296.200	2.567.512
Duna-Tisza köze	366.200	6.50	2.380.200	2.741.780
Tisza jobbop.	263.200	5.31	1.397.800	1.621.780
Tisza balp.	227.900	5.41	1.235.000	1.542.850
Tisza-Maros szöge	209.000	7.02	1.440.900	1.673.744
Királyhágón-tuli vm.	286.800	6.44	1.848.500	1.909.692
Orsz. összeg és átlag	1.932.740	6.24	12.061.000	12.392.947
Jul. 9-én volt	—	6.17	11.937.100	—

Az értéktőzsdéről. Az eddigi kedvező természetű jelentéseket az értéktőzsde nem honorálta kellőképpen, mert igaz ugyan, hogy nyáron rendszeresen nincs üzlet, de oly rózsás és superlatívusos jelentéseket, minőket ez idén adott közre a földművelésügyi minisztérium, a tőzsde sohasem negligál. Az utolsó jelentések azonban, noha kedvezőtlenebbek az előbbieknél, még sem maradtak hatás nélkül. Nyár közepén vagyunk, és mégis olyan hauszmozzalom lett urrál a tőzsdén, mely a dividendák megállapítása előtti időnyeknek is megfelelő volna. A tőzsde a mostani kedvezőtlenebb természetű jelentéseknek, melyek azonban még mindig kiváló eredményekről tanuskodnak, több hitelt ad, a cséplés megindulván a jelentéseket realisabbnak tartja és ez a magyarázata a papírok mostani erős áremelkedésének. Az értéktőzsde a kedvező természetű utolsó hónapokban keresztülvitte tőkefelemelések mellé helyezi és most honorálja mindkettőt, mert csak mindkettőben együttvéve látja a spekuláció garanciáját annak, hogy a gazdasági fellendülés igenis várható.

Fizetéseket. A bécsi hitelezői válságot a következő fizetéseket közi: Stehr Mór özvegye, kereskedő Eperjes; — Goldstein Gyula házastársának Debreczen.

A téglapiacz helyzete. Az értéktőzsde nyári üzleti forgalmát erős mértékben élénkíti a téglagyári részvények emelkedése. A Drascho, az Új-laki téglagyár részvényeit folyton emelkedő árfolyamok mellett vásárolják. Ehhez az emelkedéshez azonban a téglapiacz jelenlegi konjunkturájának kevés köze van s a téglakartel várható üzleti eredményeit pedig már régen honorálta a spekuláció. A téglakartel az év első felében 132 millió téglát szállított, ami a 452 millió téglaprodukciónak 29 százalékát teszi ki. A téglagyárak az egész kontingenst az idén sem fogják leszállíthatni legfeljebb 70 százalékát. A múlt év első felében 11 százalékot, 1907. hasonló időszakában 14 százalékot s az idén 29 százalékot szállítottak. A múlt esztendőben az egész kontingensnek 53 százalékát szállították, ebben az évben pedig 70 százalékra teszik a leszállítható téglamennyiséget. Az idei és a múlt évi szállítás közötti többlet az 1910. év második felében még nagyobb arányokban fog mutatkozni, főleg azért, mert a bontási munkálatokat a használt anyagnak jobb értékesítése céljából felette lassan végzik. A téglagyárak termelési képességüket sohasem merítették ki, az évek folyamán történt bér-emelések, a kartelen kívül alakult gyárak, amelyek mintegy 60 millió téglát produkálhatnak, valamelyest megnyírbálták a téglagyárak jövedelmét, úgy hogy az építkezési tevékenység csökkenésével a téglapiacz eredményei bizonyára sokkal kedvezőtlenebbek lesznek az eddigiekénél.

Nemzetközi szabókongresszusok. A jövő hó felében két nagyszabású kongresszus lesz a világ szabóinak. Augusztus 3—5-ig tartják Stuttgartban az egymással nemzetközi szerződésben álló magyar, német, birodalmi, schweizi és osztrák szabómunkaadók szövetségei ezidei nagygyűlést, míg augusztus 6—10-éig Brüsszelben lesz egy szabó világkongresszus, melyen egész Európa és Amerika szabóiparossága képviselve lesz. E kongresszust a brüsszeli világlátással kapcsolatban rendezik, a belga kormány, Brüsszel városa és egyéb közhatalóságok részvételével. Mindkét kongresszuson méltóan fogja magát képviseltetni a Szabómesterek Országos Szövetsége.

A Niederdeutsche Bank csődje. Az egész Európában oly nagy port fölvert dortmundi bankotrányban újabb fordulat állott be. Miután Ohm-ot, a Niederdeutsche Bank vezérigazgatóját letartóztatták, tegnap az intézet ellen elrendelték a csődöt. Csak most derül ki, hogy a Niederdeutsche Bank, amely

a német birodalom egyik számottevő pénzintézete volt kifosztotta részvényeseit s megkárosította betevőit. Az üzleti könyvek megvizsgálása, amely a csőd elrendelését eredményezte, olyan adatokat derített ki, amelyek még több letartóztatást is valószínűvé tesznek. Az intézet alaptőkéje tizenkét millió márka volt s kötelezettségeinek összege 50 millió márka. Annyi már most is bizonyosnak látszik, hogy a betevők, akik tegnap ezrével álltak a bank kapui előtt s követelték betétjeiket, aligha kapják meg pénzüket, a felügyelő-bizottság tagjai pedig egész vagyonukat veszítik el. A bank mérlegében ugyanis hamisításokat fedeztek fel s a vizsgálat kiderítette, hogy teljesen értéktelen részvények évenként kereszttül úgy szerepeltek, mintha legjobb papírosok lettek volna. Annyi már most is kiderült, hogy az utolsó három év mérlege hamis. Ohm, a letartóztatott vezérigazgató nagy összeggel tartozik az intézetnek. Rendkívül költséges életmódot folytatott; háztartása évenként kétszáz ezer márkába került.

A halértékesítés szervezése. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter a halértékesítés szervezése érdekében körrendeletet intézett valamennyi kincstári erdőigazgatóság-, főerdőhivatal- és erdőhivatalhoz. A rendelet értelmében a kincstári erdőtérkezelés alatt álló állami halászatok jövőben házilag hasznosítandók, az eddig szokásos bérleti értékesítés pedig csak kivételesen és ott alkalmazandó, ahol a fennforgó helyzeti viszonyok annak fenntartását elkövetik. A kincstári erdőigazgatóságok, főerdőhivatalok és erdőhivatalok augusztus végéig nyújtják be véleményes javaslatukat a házikézelés életbevitelére nézve s a földművelésügyi kormány csak a javaslatok beérkezése után fog a továbbiak iránt határozni és a részletes tervek és költségvetés elkészítéséről gondoskodni. Halászati körökben megelégedéssel értesültek a miniszter rendeletéről, annyival is inkább, mivel évek óta sürgetik az állami tulajdon képező halászati jogoknak rendszeres gazdasági keretekben való hasznosítását.

Sorsolás. A Magyar Általános Takarékpénztár Rt. 4 százalékos és 4 és fél százalékos zálogleveleinek sorsolása augusztus 1-én fog kir. közjegyző jelenlétében megegyezni.

Forgalmi hír. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a Budapest—Orsovai vonalon Karánsebes—Orsova között a folyó évi június 13—14-iki éjjelen árvíz által megrongált pályarészen a korlátlan, tehát az éjjeli időre eső expressz gyors- és személyvonatok forgalma folyó hó 30—31-én éjjel újból megindították. A forgalmi akadály tartamára folyó hó 19-én életbe lépett ideiglenes menetrend ennélfogva hatályát veszti és folyó hó 31-iki estétől kezdve az összes személyszállító vonatok már a rendes menetrend szerint közlekednek. A folyó hó 30-án szombaton Budapest nyugati pályaudvarról délután 2 óra 40 perccel induló 404. számú gyorsvonat már Orsováig és a folyó hó 31-iki vasárnap Orsováról reggel két óra 48 perccel induló 703. számú gyorsvonat már Budapestig közlekedik. Egridejűleg Budapest nyugati Orsova között az expressz vonatok forgalma is felvétetik olyképpen, hogy a Budapest nyugati pályaudvarról éjjel 11 óra 20 perccel induló 702. számú keleti-expressz vonat szombaton, folyó hó 30-án, az Orsováról este 8 óra 20 perccel induló 401. számú osztrák expresszvonat pedig vasárnap, folyó hó 31-én helyezettik újból forgalomba.

Felolós szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Kulcsár és Huppert

gyors, száraz vegytisztító- és műkelfestőgyár

Gyár és központ: Budapest Rózsa-u. 107.

Fiók: Andrassy-ut 87. Telefon 126—43.

Legszöbben, legpontosabban, gyorsan tisztítanak és festenek. A tárgyak elhozhatnak és a legrövidebb időn belül legkifogástalanabban hazá szállítanak.

Vidéki megbízások pontosan teljesíttetnek.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonatőzsde.

(Budapest, július 28)

A készáru-piaczon nyugodt volt ma a hangulat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, de az eladók nem nagyon forszírozták a dolgot, s ezért csak jelentéktelen forgalom fejlődött ki. — Mindössze alig 15.000 q buza kelt el változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 10.30 korona volt 81 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 8.75 korona 73.5 kilós bányási búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 2 és fél fillérrel drágább, a többi tartott. — Forgalomba került: 1500 q rozs 6.90—6.95 koronás áron, 400 zab 7.225—7.50 koronás áron, 500 q árpa 6.35—6.50 koronás áron és 300 q káposztarepeze 12.20 koronás áron. A határidő-piaczon a mai üzlet esendes lefolyású volt. A spekuláció tartózkodó álláspontot fglalt el és nagyon kevés hajlandóság mutatkozott valamelyes tevékenység kifejtésére, ami bizonyára arra vezethető vissza, hogy előbb bevárni kívánja a ma megjelenő hivatalos kimutatást a termés felől. — Majdnem 2 cenzittel alacsonyabb tengerparti jegyzésekre kedvetlenül és a tegnapi zárlatnál csekélységgel alacsonyabb jegyzésekkel indult meg a forgalom; kezdetben meglehetősen jó vételkészség mutatkozott, mire kevéssel a tegnapi zárlat színvonalán túl emelkedtek az árfolyamok, később aztán a kínálat jutott kissé túlsúlyra, minek folytán újra visszaszorultak kevéssé az árfolyamok. is. Az októberi buza 3 fillérrel a tegnapi zárlaton alul 9.48 koronán indult, 9.44-ig gyöngült, aztán 9.52-ig javult, majd ismét 9.48-ig ment vissza és zárlatkor 9.50 koronán maradt. A tegnapi zárlat-hoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza két fillérrel, az áprilisi buza négy fillérrel, az októberi zab két fillérrel, az új-tengeri egy fillérrel javult, az októberi rozs ellenben egy fillérrel gyöngült.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	Kilós	Ára 100 kg.	Kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	19.35—20.15
"	76	19.—19.20	80	19.45—20.25
"	77	19.05—19.05	81	—
"	78	19.25—19.35	82	—
Féjérmegyei	75	—	79	19.15—19.65
"	76	18.95—19.45	80	19.25—19.85
"	77	19.05—19.55	81	—
"	78	19.60—19.90	82	—
Festvidéki	75	—	79	19.15—19.85
"	76	19.—19.20	80	19.45—20.05
"	77	18.95—19.45	81	—
"	78	19.05—19.65	82	—
Bányási	75	—	79	19.35—19.95
"	76	18.65—19.35	80	19.45—20.05
"	77	18.95—19.55	81	—
"	78	19.15—19.75	82	—
Bácskai	75	—	79	19.45—20.15
"	76	19.20—19.50	80	—
"	77	18.75—19.45	81	—
"	78	19.65—19.75	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.05—14.15
középmínőségű új	—	—	—	13.80—13.95
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	12.60—13.—
II-rendű	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	14.60—15.45
II-rendű	—	—	—	14.20—14.50
Tengeri belöldi új	—	—	—	11.35—11.50

A készáru-piaczon elkeit:
Buza. Tiszavidéki: 100 q 81 k 20.70 K felső, 300 q 80 k 20.60 K, 1650 q 80 k 20.60 K, 800 q 80 k 20.40 K száll., 100 q 80 k 20.40 K, 100 q 80 k 20.— K, 200 q 80 k 20.35 K, 300 q 80 k 19.50 K kev., 500 q 80 k 19.60 K, felső, 500 q 80 k 19.60 K felső, 500 q 80 k 19.70 K felső, 300 q 80 k 19.70 k felső, 100 q 80 k 20.— K, 100 q 78 k 20.— K, 200 q 76 k 20.— K, 100 q 80 k 20.40 K, 100 q 79.5 k 10.60 K kev., 300 q 70.5 k 19.90 K, 100 q 79.5 k 19.60 K felső, 450 q 79 k 19.60 K felső, 750 q 79.5 k 20.45 K felső, 100 q 79 k 19.60 K kev., 200 q 79 k 20.40 K, 300 q 79 k 20.20 K, 100 q 79 k 19.95, 300 q 79 k 18.— K felső üszkös, 130 q 79 k 20.10 K, 500 q 79 k 20.— K, 100 q 78 k 20.10 K, 1200 q 78 k 20.10 K, 150 q 78 k 19.20 K felső, 100 q 77.8 k 19.60 K, 600 q 77.7 k 19.45 K, 100 q 77 k 20.— K 150 q 77 k 19.60 K, 300 q 77 k 19.50 K.
Féjérmegyei: 200 q 78 k 19.30 K, 200 q 78 k 19.30 K.

Pestvidéki: 400 q 81 k 19.80 K, 350 q 80 k 19.80 K sárga, 200 q 80 k 19.70 K sárga, 100 q 80 k 19.70 K, 150 q 80 k 19.70 K, 200 q 79 k 19.60 K, 400 q 78 k 19.70 K sárga, 100 q 78 k 19.50 K, 100 q 77 k 19.90 K.
 Bácskai: 100 q 80 k 19.70 K, 100 q 77 k 19.00 K.
 Aradi: 290 q 77.5 k 19.40 K, 100 78 k 19.40 korona.
 Káposztarepeze: 300 q 24.40 K kpf par.
 Rozs: 500 q 13.90 K, 100 q 13.90 K, 300 q 13.90 K, 300 q 13.80 K, 100 q 13.80 K, 200 q 13.80 K kpf par.
 Zab: 100 q 15.— K, 100 q 14.85 K, 100 q 14.80 K, 100 q 14.45 K kpf.
 Árpa: 400 q 12.70 K, 100 q 18.— K kof.

A határidőpiacon kötött:

Déllett:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:
 Buza októberre 9.45-9.48-9.44-9.52-9.49-9.46
 Buza áprilsra 9.74-9.81-9.76-9.8-9.81.—
 Rozs októberre 7.11-7.13-7.10-7.14-7.10-7.12.
 Zab októberre 7.1-7.20-7.24-7.22.—
 Tengeri auguszt. 5.57-5.58-5.54-5.55.—
 Uj tengeri májusra 5.67-5.69-5.65-5.63-5.67

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	9.50	9.51
Buza áprilsra	9.81	9.82
Rozs októberre	7.12	7.13
Zab októberre	7.22	7.23
Tengeri auguszt.	5.55	5.58
Tengeri májusra 1911-re	5.67	5.68

Budapesti gabonaforgalom.

1910. július 28-ától 1910. július 27-ig.

	Erkezett	Elszállított	méter mássa
Buza	43784	—	—
Rozs	22833	—	—
Árpa	—	—	—
Zab	966	—	—
Tengeri	—	949	—
Liszt	705	12497	—
Korpa	200	1807	—

Értéktőzsde.

A tegnap erőteljesen felülkerekedett hausszi irányzat ma is uralkodott az egész vonalon. Különösen midőn külföldről is beérkeztek a kedvező jelentések, a stabilisabb árfolyamu papírok is emelkedtek. Az előtőzsde megnyitáskor a forgalom mindjárt élénk volt. Vételre került Magyar Hitel 2 koronával, Osztrák Hitel 2 1/2 koronával drágábban. Az Osztrák-Magyar Államvasut részvénye szintén javult egy keveset. Többi vezető értékeinkben is volt kereslet. A helyi piacokon különösen erős volt a forgalom a Magyar bank és Keresk. rtsg. Közuti Vasut és Hazai Bank részvényekben. A helyi értékek közül végre ma a Városi Villamosvasut részvénye is határozott emelkedést mutatott. A készáruipiacra az „Adria“ és Drasche-részvény voltak a favoritok. A déli tőzsdére is áttérlelődött a szilárd irányzat és intenzív lett a spekuláció vételkedve a berlini hírek után. Mig azonban az előtőzsdén a nemzetközi értékek körül koncentrációldott az üzlet, addig a déli tőzsdén főleg a helyi értékekben mutatkozott nagy élénkség. Az összes helyi értékek emelkedtek 2-4 koronával. Átmenetileg volt egy kevés realizáció, ami egy rövid időre megállította az emelkedést, zárlat felé azonban ismét emelkedő lett az irányzat. Az utótőzsdén kevés volt ugyan az üzlet, de az árfolyamok szilárdak maradtak és az összes értékek majdnem mind a legmagasabb árfolyamon zárultak.

Forgalomba került: Magyar bank 751-754.50 koronán. Hermes 402-412 koronán, Drasche 637-639.50-635 koronán, Aszfalt 212-216 koronán. Tégla 321 koronán. Nasiczi tannin 620-622.50 koronán. Ujlaki 400-401 koronán. Vasuti forg. 476-478 koronán. Magy. villamos 455.50-450.50 koronán. Danubius 468-467.50 koronán. Adria 525-532 koronán. Atlantica 281-294 koronán. Atlantica, új kib. 275 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 670.50-671.50, Magyar hitel 849.50-851.50-51.50, Államvasut 739-740.75, Jelzálogbank 488-489.50, Rimamurányi 688.50, Városi villamosvasut 376.50-378.50, Közuti 726-731, Hazai bank 315.50-316.50 koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:
 Osztrák hitel 671.25-672, Magyar hitel 851.50-850.75, Államvasut 740.50, Leszámitolóbank 570-572, Jelzálog 489.50-490, Rimamurányi 689-689.50, Közuti 730.50-732, Városi villamosvasut 380-381, Hazai bank 316, Korona 91.10.

Utótőzsde délután 4 órakor:
 Osztrák hitel 671.75, Magyar hitel 851.50, Államvasut 740.50, Jelzálog 489, Leszámitolóbank 570, Rimamurányi 689.50, Városi 380, Közuti 730.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, július 28. (Saját tudósítónktól.) A külföldi jelentések meglehetősen változatlanok és mivel az időjárás sem adott okot nagyobb üzleti tevékenységre, tehát csekély forgalom mellett sem az irányat, sem az árak nem változtak. Kötöttet 78 kg. buza 9.20 K Léváról és rozs 7.60 K Gensern-dorfból. Zab nyugodtan ártartó, tengeri 5 fillérrel gyöngült.

Jegyztetett buza: tiszavidéki 11.35-11.05, uj 10.65-11, bányai 10.25-10.05, uj mosoni és győri 9.95-10.25, uj felsőmagyarországi és déliavasuti 9.90-10.25, marchfeldi 9.95-10.70.

Rozs: uj felsőmagyarországi 7.55-7.80, uj csepeli 7.55-7.80, uj pestmegyei 7.60-7.90, dávasuti és külföldi uj magyarországi 7.50-7.75, ausztriai 7.75-7.95.

Árpa: maláta 6.40-6.65, takarmány 5.90-6.30. Magyar tengeri 6.05-6.25, Cinquantin 7.80-8.25. Magyar zab 8.15-8.50, prima 7.85-8.15, közepes 7.55-7.85.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 28. A newyorki piacon az árfolyamok erőteljesen megszilárdultak s ennek hatása alatt az itteni tőzsde szilárd irányzattal nyílt meg. A két hitelrészvény, államvasuti értékek és egyes magyar részvények jelentősen emelkedtek. A déli tőzsde megnyitáskor mind a két hitelrészvény élénkült, egyébként a piacz nyugodt volt. Később is nyugodt forgalom mellett tartottak az árfolyamok. Berlin a bányáértékek piaczáról szilárdult irányzatot jelentett, ellenben bankértékek gyengültek.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 671.50, Magyar hitel 852.50, Anglo 215, Bankverein 546, Osztrák földhitelintézet 1279, Laenderbank 502, Union 621.50, Magyar Jelzálogbank 488, Államvasut 740.75, Déli vasut 107.50, Dunagőzhajózási 1142, Alpesi 741.50, Rimamurányi 689, Orosz járadék 103.85, Török sorsjegy 257, 3 száz. déli vasuti elsőbbség 261.75.

Bécs, július 28. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos aranyjárdék 112.60, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 154.75, Magyar hitelbank részvény 85.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 70.50, Rimamurányi 689.40, Magyar ezukorpar 2.50, Adria hajózási részvénytársaság 5.00, Magyar koronajárdék 91.95, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 9.—, Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 24.2, Kassa-Oderbergi Vasutrézv. —, Magyar jelzálogbank 489.—, Magy. kereskedelmi bank —, Az irányzat szilárd.

Bécs, július 28. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papírjárdék 9.60, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 116.10, 1860-as sorsjegy 169.15, Osztrák hitelsorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 313.75, Bécsi Bankverein 547.50, Osztrák magyar bank 18.35 Déli vasut 107.0, Dunagőzhajózási társ. 1138 Dohányrészv. 38.—, Cs. k. arany (vert) 113.—, Német bankv. 117.41, Osztr. Lloyd 56.—, 4.2 száz. ezüst jár. 93.60.—, Osztr. koronajárdék 93.50, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 671.25, Union-Bank 621.—, Osztrák Landerbank 601.50, Osztrák-magyar államvasut 709.5, Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 740.50, 0 irankos 19.07, Londoni váltóár 24.04, Lipótkohó 386.—, Török sorsjegy 257.—.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 28. (Értéktőzsde.) A mai tőzsdén az üzlet általában élénkebb volt, mint az előző napokon és a megnyitáskor megnyilvánult szilárd-ság zárlatig gyengítetlenül tartotta magát. A Niederdeutsche Bank csődje csak a bankértékek gyengébb irányzatában mutatkozott, melyek azon-

ban kezdetben szenvedett veszteségeiket végül a piacz kedvező diszpozíciója miatt visszapótlták. A piacznak ez a kedvező irányzata különösen Newyork javulására, az Iron Age kedvező jelentésére és az ultimóprolongáció sima elintézésére támaszkodott. Bányáértékekre a nyersvasszindikátus létrejvetelének jobb kilátásai és a Siegerlaender Verknüftsvereinigung kedvező negyedévi kimutatása is jó hatással volt. Bányáértékeken kívül vilamosági részvények és Canada Pacific-részvények is előnyben részesültek. Utóbbiak több mint 3%-ot nyertek. Osztrák értékek közül csak déli vasut volt gyengébb, melyek realizációk alatt szenvedtek. Az utolsó üzletórában az amerikai értékek magasabb londoni jegyzése erősebb támaszt szolgáltatott a piacznak. A készáruipiacz ipari értékei csekély forgalom mellett inkább gyengébbek voltak. Napi pénz 2 1/2-2%, ultimópénz 4-3 1/2%, magánkamatláb 3 százalék.

Berlin, július 27. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyzeteltik: 4.2 százalékos papírjárdék 97.3, 4 százalékos osztrák aranyjárdék —, osztrák hiteltőzsde 210.30, Déli vasut 0.41, orosz bankjegyek 216.95, 4 százalékos uj orosz kölcsön 9.—, Disconto Commandit 18.25, Dinamitruszt 17.—, Harpeni 191.20, Unifikált török járadék 94.10, 4.2 százalékos ezüstjár. —, 4 százalékos magyar aranyjárdék —, Magyar koronajárdék 92.—, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 851.25, Olasz járadék —, Alt. vilamos-sági Edison 271.25, Gelsenkircheni 204.90, Laurakohó 174.50.

Frankfurt, július 28. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjárdék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.05, Magy. ar.-jár. —, Osztr. hitelint. részv. 211.75, Osztrák-magyar államvasut 158.18, Eszaki nyugati vasut —, Bústieh-radi vasut —, Londoni váltóár 204.22, Bécsi Bankverein 137.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.30, 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.75, Osztrák koronajárdék 93.50, Magyar koronajárdék 9.05, Osztrák-magyar bank 131.30, Déli vasut részvény 20.50, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.83, Párisi váltóár 811.00, Union bankrészv. —, Alpesi részv. —.

Hamburg, július 28. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 97.40, 1860. sorsjegy 173.—, Déli vasut 20.50, 4 százalékos aranyjárdék 99.50, Osztrák hitelrészvény 210.50, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 95.—.

London, július 28. Angol consol —.

Paris, július 28. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.30, Osztr. aranyjárdék 100.60 Magyar aranyjárdék 97.—, 5 százalékos boigár kötvény 1866. evről 65.—, 3 1/2 százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 274.—, 5 százalékos marokkói járadék 59.—, 4 százalékos 1890. román kölcs. 96.80, 4 százalékos amont. románjár. 1905. 94.60, 5 százalékos orosz járadék 104.80, 4 és fél százalékos 1900. orosz járadék 99.65, 4 százalékos svájci jár. 94.90, 4 százalékos unifikált török jár. 94.80, Török sorsjegy 220.5, Török dohányrészvény 403.—, Osztrák földhitelintézet 13.4, Osztr. Landerbank 587.—, Magyar jelzálogbank 516.—, Banque de Paris 1787, Banque Ottomane 604.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 600.—, Rio Tinto 16.74, Sucrerie d'Egypte 79.—, Tula 360.—, Urkányi közsén 186, Chartered 39.25, De Beers 424.—, East Rand 133.51, Jagersfontein 213.0, Trans. Land Comp. 65.—, Váltó Amsterdamba (rövid) 208.67, Váltó német piaczokra (rövid) 123.20, Váltó Bécsre (rövid) 164.87, Váltó Belgiumra (rövid) 12, Olasz arany, váltó rövid 9/16, Váltó Svájcra (rövid) 3/16, Csekk Londonra 25.—, Magánkamatláb 2 1/2.

Üzleti tudósítások.

Budapesti vágómarhavásár.

Július 28. Felhajtott: Magyar bika 80 drb, 6kr 724, tehén 730, bivaly 162 drb. Növendékmárha 25 drb. Összesen: 1730 drb. Árjegyzések (mértermászként elősúlyban levomás nélkül): Magyar hizott ökör, legjobb minőség 90 koronától 90 koronáig, kivételesen 100 korona, középminőség 68-78 koronáig, silányabb 60-66 koronáig, magyar legelőmarha, legjobb 76-76 korona, silányabb 56-68 koronáig, tarka hizott ökör, legjobb 80-96 koronáig, kivételesen 102 koronáig, közép 74-84, silányabb 60-72 koronáig, bika, jobb minőség 72-84, silányabb minőség 60-70, bivaly 48-56, kivételesen 66 koronáig, magyar tehén 54-72, kivételesen 74 koronáig, tarka tehén 56-84, kivételesen 90 koronáig, kiesontozni való marha 48-52, növendékmárha 56-80 koronáig, A felhajtás 1400 darabbal kisebb volt a múlt hetinél. A forgalom ma esüpná a helybeli és a beföldi

Földbirtokosok 4%-4 1/2% alapon kaphatnak tőkeamat törlesztéses kölcsönt, a birtok-érték 65-75%-a erejéig. Régi és bármily bonyolódott tartozások konvertáltaknak. — Telekkönyv-kataszter küldendő. Teljesen díjtalan értesítés 48 óra alatt.

Tisztviselő- és Jelzálog-Kölcsön Részvénytársaság, Budapest, Erzsébet-körut 22. szám

(esakis vasuton leendő elszállításra) vevőkre szorított. Miután a felhajtás még a korlátolt szükségletet sem volt képes fedezni, az irányzat igen élénk volt, az árak 4-6 koronával mm.-kint emelkedtek.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Julius 28. Előző napi eladatlan maradvány 696 drb sertés, 13 drb süldő. Mai felhajtás 896 drb sertés. Összesen 1592 drb sertés, 13 drb süldő. Eladatott 1217 drb sertés, 5 drb süldő. Mai maradvány 375 drb sertés, 8 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül ételsúlylevonással 132-136 fillér. Öreg II. rendű 280-350 klg. ételsúlylevonással 12-132 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. felül ételsúlylevonással 136-144 fillér. Fiatal közép 220-300 klg.-ig ételsúlyban ételsúlylevonással 134-144 fillér. Fiatal könnyű 120 klg.-ig ételsúlylevonással 13-144 fillér. Malacz 130 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgkint ételsúlyban értendők.) A vásár irányzata lanya. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertéspiac.

Julius 28. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 134-136 fillér. Fiatal közép (páronkint 251-320 kilogrammig terjedő súlyban, 140-142 fillér. Közép (páronkint 240-280 klg.) 142-144 fillér. Könnyű (páronkint 240 klg.) 144-146 fillér.

Sertéslétszám: 1910. évi június hó 26. napján volt készlet 39194 darab. — 1910. július hó 27-én felhajtott 34 drb. — 1910. július hó 27-én elszállított 106 drb. — 1910. július hó 28. napjára maradt készletben 39022 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: üzletellen.

Budapesti szurómarhavásár.

Julius 28. Felhajtott 264 drb első borju, (közte 57 fogott.) Árjegyzések: Elsőrendű első borjúkért 100-108 fillér, kivételesen 110-116 fillér, közepminőségű első borjúkért 88-98 fillér, silány és rugott borjúkért 70-86 fillér, kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénk volt, az árak 4-6 fillérrel kgrkint emelkedtek.

Heti lóvásár.

Julius 28. A Tatterszall-telepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 433 darab első- és 651 drb második osztályú, összesen 1084 drb lovat. Eladatott összesen 680 drb ló.

Bécsi szurómarhavásár.

Julius 28. A mai vásárra főhozta 3338 drb borjút, 868 drb fiatal sertést, 2536 levagott sertést, 148 drb levagott juhot, 25 drb bárányt. Eladási árak kilogrammonként: Levagott borju 110-158 fillér; lelegeje 160-168 fillér, első borju 100-148 fillér levagott husértés 120-152 fillér; könnyű sertés 156 fillér; első juh 52-66 fillér; levagott juh 88-116 fillér; bárány 24-40 korona páronként.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJON MATYÁS.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Dunna, Norva Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorozsa, Laboroz, Ung) and price details for various goods like wheat, flour, etc.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 28. —

Kinevezések. A földmívelésügyi miniszter a központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézethez Molnár Gyula asszisztentet a IX. fizetési osztályba adjunktussá, Pálkács Gyula fizetéstelen asszisztentet a X. fizetési osztályba asszisztentté, dr. Sántha László tudomány-egyetemi gyakornokot fizetéstelen asszisztentté;

Az igazságügyminiszter dr. Merschtz Kálmán szolnoki törvényészi joggyakornokot a pancsovai törvényészekhez jegyzővé; a kereskedelemügyi miniszter Rosenzweig Gyula miniszteri számtisztviselőt számellenőrré; a miniszterelnök Pataki Alajos irodaségedtiszteletét irodatíszte nevezte ki.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Fischer Jenőnek a budapesti tudományegyetem II. sz. szülészeti és nőgyógyászati tanszéke mellé 1910. évi május 1-től számítandó egy év tartamára díjaz gyakoronokká történt megválasztását jóváhagyólag tudomásul vette és nevezett ebben a minőségében a mondott idő tartamára megerősítette.

Véglegesítés. A földmívelésügyi miniszter Zernovics Pétert a magyarvári gazdasági akadémiánál ideiglenes minőségben viselt hivatalosalkalmazotti állásában szolgálati beosztásának és eddigi illetményeinek érintetlenül hagyásával véglegesítette.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Fischer Gyulát a veszprémegei tanfelügyelőséghez berendelt állami elemi iskolai tanítót a baranyavármegyei tanfelügyelőséghez eddigi minőségében áthelyezte, illetve szolgálatátételre rendelte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter megengedte, hogy Hermann Salamon kolozsvári lakos Paksira, Luszitg Már (Márton) kalocsai lakos Lu-

kácsra, kiskoru Czoniezer Elza, Gábor és Pál budapesti lakosok Ilosvaira, Mázik András budapesti lakos család nevének Bartosra kéri magyarosítását megengedte.

Pályázatok. Az oraviczabányai járásbírósnál III. oszt. hivatalosalkalmazotti állásra négy hét alatt, az egri adóhivatalnál ellenőri állásra két hét alatt, a nagy-martoni járásbírósnál irnoki állásra augusztus hó 30-ig, a puji járásbírósnál irnoki állásra augusztus hó 28-ig, az óbesszei fűszolgyabíró mellé beosztott pénzügyi számtisztviselői állásra 14 nap alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap a tengermelléken, néhány déli vármegyében, a Mátra környékén és elváltva Erdélyben voltak többnyire zivatarokkal járó esők. Az eső mennyisége általában jelentéktelen volt, de egyes kisebb területeken 20-30, sőt 40 milliméter is esett (Fiumében pedig 75 mm.). Egyébként az idő jobbára derült volt.

A hőmérséklet lényegesen nem változott. A maximum 29 fok C volt Bavanistén, a minimum 8 fok C Árvaváralján.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Melegebb idő várható, elváltva zivatarok esőkkel.

(Sürgöny-prognózis: Melegebb, elváltva csapadék, zivatarok.)

Table with columns: Állomás, Legnyomás mm. 700 +, Hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

Large financial table titled 'BUDAPESTI ERTEKTOZSE' containing various market data, exchange rates, and interest rates.

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1910. július 29-én.

Fővárosi Városligeti Színház

Szerelmes asszonyok.

Monteone operetteje 3 felvonásban.

Személyek:
Monna Ghitta Kúry Klára
Messer Tolano Kovács mv.
Monna Izabella Mezey I.
Castotti gróf Szalay
Lionello Miskey
Colandri Pillinsky
Lapó Keller

Kezdeté 1/8 órakor

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(BUDAI SZÍNHÁZ)

Az indiai nábob.

Albini Felix operetteje, 3 felvonásban, Fordította Tabori Emil.

Személyek:
Frispon Szánthó
Sawira Répassy G.
Purjesóna Mihály
Frappart Colette K. Földi F.
Yaffar Csokay
Nulla Bálint

Kezdeté 1/8 órakor

„A. B. C.”

Fehérmű kölcsönző vállalat, szállít hivatalok, üzletek, gyárak részére higiénikusan tisztított **lőrükkészít, padlóruhát, portörölt stb. stb.** csekély költséggel, házhoz szállítva, h-tenként cserélve. A mosással járó kellemetlenség megszűnik. **Eütvös-utca 30.** Telefon: 46-86.

ÖNBÉREL

egy óeska zongorát vagy pianót és **KIDOB** havonta 12 vagy 16 korona kölcsönjárt, végre pénzt kiadta, zongorája nincesen.

HAFIZET havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányu, legmodernebb arópanezeltökés keresztúros **új zongorát** vagy **pianót**, nem ir alá váltót, nem állít kereszt, nem leltéltelzette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Hyen ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

MUSICA részvény-társaság

(igazgató: Sternberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telephén.
Eufon töléseméküli legkökeletes gramofon- és művész-lemezék föléárúsítása.
Budapest, VI., Teréz-körút 1/a.
(Király-utca sarok, az Orsz. gos Zeneakadémia közelében.)
Telefonszám: 4-31.
Zongorák becserélése, javítása, hangolása legkülansabban.
Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Tokaji Bortermelői Társasága r.-t.

TOKAJ.
Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5,
A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felsőes

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.
Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu, 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu **K 12.70**

Ládában:
20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor **K 36.30**
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor **K 40.25**
20 palack és pedíg: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor **K 52.25**

Hordóban:
60 liter 1908. évi tokaji aszali bor **59.40 kor.**
60 " 1907. " " " " " " " " **72.60 kor.**
60 " 1904. " " " " " " " " **89.10 kor.**
60 " 1901. " " " " " " " " **138.60 kor.**

A csomagolást, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasuti állomásraig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szivesen szolgálunk.

TARCSA

(A magyar Franzensbad)
SPECIALIS NŐI ÉS SZIVGYÓGYFÜRDŐ.
Hidregyógyintézet. Világhíru vaslápa a franzensbadival egyenértékü, sőt a marienbadit is jóval felülmúlja és hazánkban a legjobb. Természetes szén-savas fürdők. Glaubersós-vasas és itihion tartalmu alkálius sós források. Páratlan gyógyhatásu: vérszegénység, oszuz, húgysavas diathézis, idegbajok, a vese helyeg, a vesztési és legzószervek hurutos bántalmái elken. Fürdőorvosok: dr. Bartha Kornél, v. tanár-segéd és dr. Gülek Gyula. Évad május 22-től szeptember 30-ig. Vasuti, posta, távirda és telefon állomás. Közvetlen vasuti közlekedés "Tarcsa-fürdő" felirattal. Villanyvilágítás, fenyvesek. Kivánatra prospektus.

GIZELLA-TELEP FÜRDŐ

KLIMATIKUS GYÓGYHELY VIZGYÓGYINTÉZET

Posta: VISEGRÁD. PEST M.

Vizgyógykezelés. Szén-savas, villanyos, forrólég-, mór-, sós-, fenyő- és napfürdők.

VILLANYOZÁS, MASSAGE. HIZLALÓ- ÉS SOVÁNYÍTÓ-KURÁK. Remek fekvés. Ózondús levegő. Kétszó cefás. Mérsékelt árak.

KIVÁNATRA PROSPEKTUS.

Fürdőidő: április 15-től szeptember 30-ig.

Fürdői és uti olvasmányok.

Magyar Könyvtár. Szerk. RADÓ ANTAL.

Újabb magyar elbeszélők:

Ady Endre: Sápadt emberek és történetek (497. sz.)	30 f.
— A tízmillió Kleopatra és egyéb történetek (388. sz.)	30 f.
Ambrus Zoltán: Hajótörések. 8 elbeszélés (36. sz.)	30 f.
— Arnyakalakok. 7 elbeszélés. (204. sz.)	30 f.
Berzsenyi báró és családja. Tollrajzok a mai Budapestről. I-II (284-288. sz.)	60 f.
— Kérdések és lealázatok (323. sz.)	30 f.
— Amor és a halálfej. Elbeszélések (340. sz.)	30 f.
— Téli sport és egyéb elbeszélések (362. sz.)	30 f.
— Jancsi és Juliska és egyéb elbeszélések (384. sz.)	30 f.
Bárony István: Vadástörténetek (28. sz.)	30 f.
— Szól a puská. Vadástörténetek (217. sz.)	30 f.
Benódek Elek: Apró történetek (228. sz.)	30 f.
Berczik Árpád: Úgyetlen udvarló és egyéb vidám történetek (572. sz.)	30 f.
Biró Lajos: Elbeszélések (349. sz.)	30 f.
Bródy Sándor: Emberfejek (197. sz.)	30 f.
— Az automobil. Elbeszélések (489. sz.)	30 f.
Faltay Lucien: Egy tengerészlet naplójából (342. sz.)	30 f.
Heltai Jenő: Gertis és egyéb elbeszélések (248. sz.)	30 f.
— A véauz-bűnyeg és egyéb elbeszélések (423. sz.)	30 f.
Herczeg Ferencz: Elbeszélések (198. sz.)	30 f.
Hevesi József: Násuton (407. sz.)	30 f.
Ignotus: Változatok a G húrón (292. sz.)	30 f.
— Olvasás közben. Jegyzetek és megjegyzések (331-334. sz.)	1 K 20 f.
Kabos Ede: A csegeri kalapok és egyéb történetek (67. sz.)	30 f.
F. Kafka Margit: Lovak a zárdából. — Nyar. (437. sz.)	30 f.
Kazár Emil: Elbeszélések (208. sz.)	30 f.
Kemechey Jenő: Bodrogközi történetek (381. sz.)	30 f.
Kenedi Géza: Hírom elbeszélés (174. sz.)	30 f.
— Kriminális történetek (353. sz.)	30 f.
Kóbor Tamás: Elbeszélések (129. sz.)	30 f.
Kozma Andor: Vig elbeszélések (47. sz.)	30 f.
— Csudadolgok (Elbeszélések) (368. sz.)	30 f.
Krády Gyula: Nyiri esend. Elbeszélések (347. sz.)	30 f.
— Hét süllyed. Elbeszélések (501. sz.)	30 f.
Lengyel Laura: Tavasi mesé. Elbeszélések (355. sz.)	30 f.
Lőrinczy György: Bolyky Ábris válpőre és egyéb elbeszélések (339. sz.)	30 f.
Lux Terka: Budapesti fotográfák (460. sz.)	30 f.
Mikszáth Kálmán: Homályos ügy. — A táboroszernagy halála. Két elbeszélés (81. sz.)	30 f.
— A jó palócok (223-224. sz.)	60 f.
— Szent Péter esernyője (241-243. sz.)	1 K 20 f.
— A tóti atyafák (277-278. sz.)	60 f.
— Prakovszky, a siket kovács (304-305. sz.)	60 f.
— Az új Zrínyiász (333-336. sz.)	1 K 20 f.
— Beszterce ostroma (373-376. sz.)	1 K 20 f.
— Gavallérok (401-402. sz.)	60 f.
— Egy választás Magyarországon (409-411. sz.)	60 f.
— A demokraták (419-420. sz.)	60 f.
— Ne okoskodj, Pista (423-423. sz.)	60 f.
— A németek és egyéb elbeszélések (429-430. sz.)	60 f.
— Kisérlet Lablón (431-432. sz.)	60 f.
Molnár Ferencz: Gyerekek. Rajzok (433. sz.)	30 f.
— Pesti érkezők (34-345. sz.)	60 f.
Murai Károly: Mese-mese. Humoros elbeszélések (116. sz.)	30 f.
Sas Ede: Az ép mandátumom (478. sz.)	30 f.
Sipulusz: Humoreszkek (6. sz.)	30 f.
— Újabb humoreszkek (134. sz.)	30 f.
Szabóné Nógáll Janka: Mara és egyéb történetek (147. sz.)	30 f.
Szemere György: Mimi kontesz és egyéb elbeszélések (530. sz.)	30 f.
Szikra: Vadászat és egyéb elbeszélések (339. sz.)	30 f.
Szini Gyula: Trilbi és egyéb történetek (485. sz.)	30 f.
Szomaházy István: Légyott harmasban és egyéb történetek (16. sz.)	30 f.
— Elhibázott élet és egyéb történetek (206. sz.)	30 f.
— Kemény doktor karríerje (415. sz.)	30 f.
Tabori Róbert: Különös történetek (159. sz.)	30 f.
— Az élet folytatásában (390-391. sz.)	30 f.
Tarcsai György: Dönk vitéz Rómában (184. sz.)	30 f.
Thury Zoltán: Urak és parasztlak (153. sz.)	30 f.
— Elbeszélések (488. sz.)	30 f.
Tóth Béla: Torok históriák (449. sz.)	30 f.
Tutsek Anna: Orvany és egyéb elbeszélések (263. sz.)	30 f.
Vértesi Arnold: Kisvárosi történetek (40. sz.)	30 f.
Viharos Gerő Odón: Ferjéül. — A béna (384. sz.)	30 f.
Zöldi Márton: Színész históriák (136. sz.)	30 f.

Minden fűzet külön is kapható a kiadónál:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részv.-társ. Budapest, VI., Andrassy-út 24. és minden könyvkereskedésben és vasuti állomáson.

5000 drb Flanell takaró!

135/190 cm. nagyságban Jaquart Flanell takaró 1 frt 90 kr.-ért kapható

Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban)

Alapítva 1895.

!! Nélkülözhetlen !!

minden háztartásban, nyaralóhelyeken, utazásoknál, vadászaton és kirándulásoknál a szabadalmazott

„WILLAX” kávékocka

ÜGYELJÜNK a „szabadalmazott WILLAX kávékocka” felírású csomagolásra. : :

Ha valahol nem kapható, kérjük közvetlenül hozzánk fordulni, tagkisebb postaküldeményt (250 darab) 10 korona utánvét mellett bérmentesen szállítunk.

„WILLAX”-Kávé Részvénytársaság

BUDAPEST, VI., Váci-ut 167-169.
Telefon 177-61, 179-65. Telefon 177-61, 179-65.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket a azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Országos papiros-, papir-, konfekciós-, író-, tanszer- és iskolaszerekkiállítás.

Modern irodaberendezések. — Reklám. Nyitva a városligeti iparcarnokban szeptember 15-ig reggel 9-től este 7-ig. Belépődíj 60 fill., vásár- és ünnepnap 40 fillér.

FOGAK

és fogsorokat szájpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készit

Guttermuth János

ma-fog specialista

Budapest, VII., Baross-tér 20. l. em. jobbra 3.

Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert ketten vagyunk e házban. — Érkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék. Telefon 159-63.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

Minden villanyvilágításra berendezett lakásban és helyiségben tartható

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja K 50
A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Telefon 64-20.

E hirdetés rovátban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovátban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók...

Kedvező fürdőterep vonatkozású levelére kész vagyok ezen ügyben tárgyalni.

Sas szálloda

Budapest, IV., Sarkantyus-utca 12. Szobák mindenkor jutányosan kaphatók.

Kiadó

1, 2, 3 szobás modern lakások és pinczehelyiségek november 1-ére I. kerület Logódy-utca 102.

Gödöllőn

Öreghegy alján egy kis ház jó kúttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel...

Asztalosok

új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége...

A gyermekáldást

2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénz megtakarítással jár.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás.

Állás-ut 6/a

és Tölgyfa-utca 8. számú házakban november 1-ére modern berendezésű 2-4 szobás lakások, műhelyre alkalmas pinczék és üzlethelyiségek olesón kiadó!

Szép családház,

téli-nyári lakható, közel a villamoshoz, Buda legjobb részén, eladó. A ház áll: 2 nagy 4 szobás lakásból és 1 egyszobás lakásból.

A gyakorló

gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirást magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozási díj naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyt, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SCHILLER IZIDOR

ékszerekészítő Budapest, Sip-utca 8. szám.

25 koronaert

készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos fürdőtünyök vagy felöltők finom szövetekből.

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak

hullám-ülő-fotel és gyermek-kádak, valamint az e szakmába végo hygienikus cikkek, jég-szekrények, szőlő és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H. Spest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sarok) Telefon 36-65.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyt, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak.

Soványosság

As egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Hartley tanár amerikai erőtap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek.

LEFKOVICS ADOLF

Budapest, VII., Wesselenyi-u. 51/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

WIESEL ADOLF NÁL

Váczai-kört 47/a. (Podmaniczky utca sark.) Telefon 91-20.

Japánított ember vagyok

és így bátran állíthatom, hogy nemcsak reklám Szt. László Intézet (Budapest, 27. Veres Pálné-utca 16.) ingyen gramofon rendszerre.

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítéssel, összes temetkezési cikkek lépecs árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Éavataltgyár Részvénytárs.

Kis műkedvelők részére

most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában: Gyermekek-Színház.

Yrta Rudnyánszky Gyula.

Ára kötve 1 K 80 f. Tartalom: A tavasz tündére. — A harácsónya. — Alom az erdőben. — A hazug. — A fehér ruha. — A varázsgyűrű. — Egyszerű. — A kályha titka.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

„Hungária” beszélő-gépek

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa

Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket.

BUTOR

készpénzért vagy részletre minden kamattal nélkül legolcsóbban. — Óriási választék politur butorokban

Nagy Imrénél

Budapest, VI., Váci-kört 9. feljárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

BUTOR

készpénzért vagy részletre minden kamattal nélkül legolcsóbban. — Óriási választék politur butorokban

Nagy Imrénél

Budapest, VI., Váci-kört 9. feljárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

BUTOR

készpénzért vagy részletre minden kamattal nélkül legolcsóbban. — Óriási választék politur butorokban

Nagy Imrénél

Budapest, VI., Váci-kört 9. feljárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

BUTOR

készpénzért vagy részletre minden kamattal nélkül legolcsóbban. — Óriási választék politur butorokban

Nagy Imrénél

Budapest, VI., Váci-kört 9. feljárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

BUTOR

készpénzért vagy részletre minden kamattal nélkül legolcsóbban. — Óriási választék politur butorokban

Nagy Imrénél

Budapest, VI., Váci-kört 9. feljárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

Meghülésből

származó hurutos bajoknál használjon Réthy-féle cukorkát. Ára gyógyszer-tárakban 60 fillér.

Kárpitos nyergesek

részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománnygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46.

Szóló

szép érett 4.50 K. Czukor-dinnye turkesztán, görög-dinnye postakosaranként 2.50 K., alma, szegfűkorte, szilva 2.80 K., zöldringló 2.50 kor., zöldkukorica, tölthető paprika, paradicsom 2.50 K., ugorika postakosaranként 1.80, száza 1.20, fejeskáposzta 16.28, vajbab, fejeskáposzta 1.80, Spelinger Csongrád.

Mindennemű gyári üzemhez, csépléshez és gőz-ekékhez kiválóan alkalmas

a Gróf Larisch-Mönnich-féle

karwini szén

Urban S. L. Budapest, V., Nádor-utca 17. Tessék ajánlatot kérni.

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre, szőlő árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Felvilágosítással szolgál

LISZT ISTVÁN BUDAPEST,

most Kristóf-tér 8., 1. em. (Váci-utca mellett) butor-raktárban. Telefon 171-38. Több mint 500 koppel ellátott árjegyzékünket bárkinek 60 fill. ellen franko elküldjük

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Automatikus tömegítő

patkányok részére 4 K. egységek 2 K. 40 fill. egy éjjel 10 egység fog felügyelet nélkül, időjárás nem befolyásolja, magától működik „Eclipse” sváb fogók ezer és ezer sváb és ruszli fogható egy éjjel drába 2 K. 40 fill. Mindennel a legjobb eredmény. Szétválasztás utánvétel mellett. J. SCHÖLLER, Wien, III. E. Krieglbergasse 6. Számos elismerő- és köszönő-levél.

VALDÍ FRANZIA GUMMIS HALHÓLYAGOK

100% 17523 10 K. Szélesfajta, 100% steril

NEUMAYER LIROT

BUDAPEST, VÉLVACZI-KÖRUT 9. AUFERENYÁZ.